

การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากกรมการฝึกอบรบวิสาหกิจพิเศษกรมการ
ไปใช้ของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรบจากศูนย์ฝึกและพัฒนายาชีพรามภูวโกล
มศึกษานานาชาติจังหวัดสระแก้ว

APPLICATION OF AGRICULTURAL KNOWLEDGE OF TRADITS IN
FULL-CIRCLE AGRICULTURAL TRAINING PROGRAM CONDUCTED
BY THE VOCATIONAL TRAINING AND DEVELOPMENT CENTER
FOR THAI PEOPLE ALONG THE BORDER AREAS, SAKKAO

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
บัณฑิตวิทยาลัย

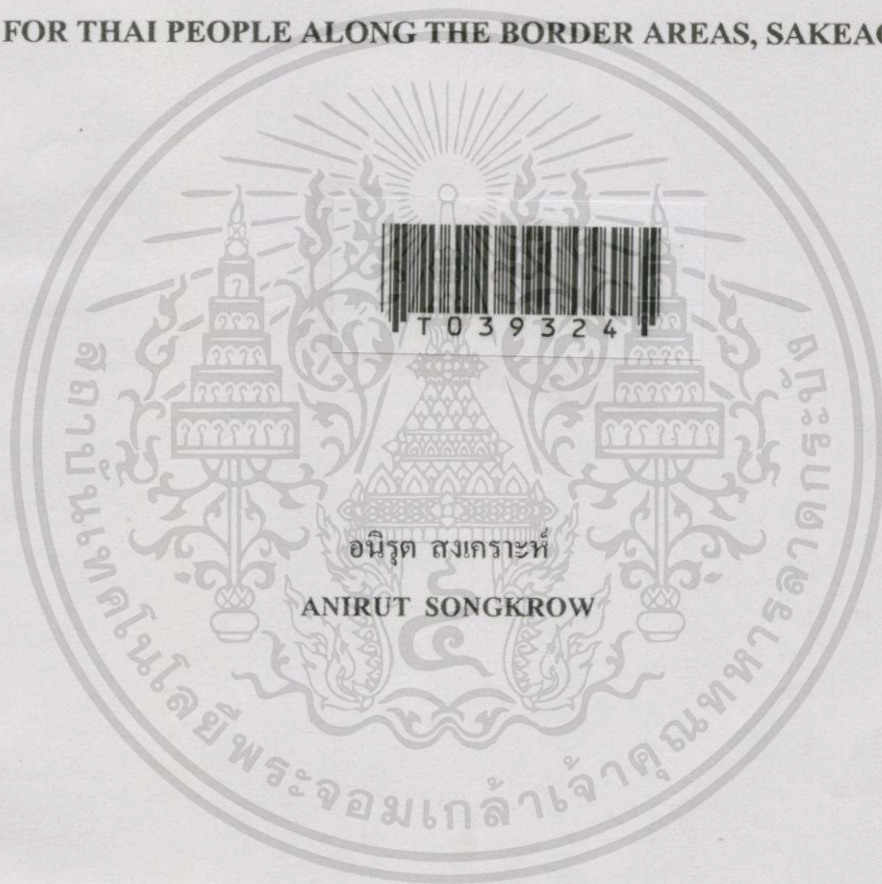
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2544

ISBN 974-648-049-9

การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร
ไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย
บริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

APPLICATION OF AGRICULTURAL KNOWLEDGE OF TRAINEES IN
FULL-CIRCLE AGRICULTURAL TRAINING PROGRAM CONDUCTED
BY THE VOCATIONAL TRAINING AND DEVELOPMENT CENTER
FOR THAI PEOPLE ALONG THE BORDER AREAS, SAKEAO

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2544

เลขที่.....

ISBN 974-648-049-9

เลขทะเบียน 39324

วัน, เดือน, ปี 24 ๒๕.๒. 2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หากต้องการนำเอกสารนี้ไปใช้ กรุณาติดต่อขอสงวนลิขสิทธิ์จากผู้จัดทำ

**APPLICATION OF AGRICULTURAL KNOWLEDGE OF TRAINEES IN
FULL-CIRCLE AGRICULTURAL TRAINING PROGRAM CONDUCTED
BY THE VOCATIONAL TRAINING AND DEVELOPMENT CENTER
FOR THAI PEOPLE ALONG THE BORDER AREAS, SAKEAO**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE IN AGRICULTURAL EDUCATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2001

ISBN 974-648-049-9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2001

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรม วิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้
ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน
จังหวัดสระแก้ว

APPLICATION OF AGRICULTURAL KNOWLEDGE OF TRAINEES IN
FULL-CIRCLE AGRICULTURAL TRAINING PROGRAM CONDUCTED
BY THE VOCATIONAL TRAINING AND DEVELOPMENT CENTER
FOR THAI PEOPLE ALONG THE BORDER AREAS, SAKEAO

ชื่อนักศึกษา นายอนิรุต สงเคราะห์

รหัสประจำตัว 40064327

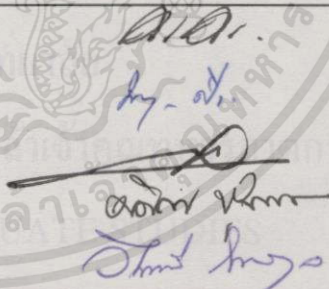
ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชา ครุศาสตร์เกษตร

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.คณัย ดิชขุนทร

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์สมจิตต์ กล้ากลิ่น

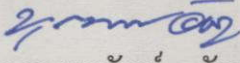
อาจารย์ศศิธร จารุสมบัติ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
ดร.คณัย ดิชขุนทร	
ดร.นพคุณ ศิริวรรณ	
อาจารย์สมจิตต์ กล้ากลิ่น	
อาจารย์ศศิธร จารุสมบัติ	
อาจารย์วันทนี โชติสกุล	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 24 พฤศจิกายน 2543 เวลา 13.30 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ณ ห้องสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัทธนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานที่...!...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ. 2544...ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรม
วิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
จากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน
จังหวัดสระแก้ว

นักศึกษา

นายอนิรุต สงเคราะห์

รหัสประจำตัว

40064327

ปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

ครุศาสตร์เกษตร

พ.ศ.

2544

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร. คณัย คิชฌบุต

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

อาจารย์สมจิตต์ กล้ากลิ่น

อาจารย์ ศศิธร จารุสมบัติ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรม วิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว รุ่นที่ 29-36 ระหว่าง ปี 2537-2539 จำนวน 113 คนทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดนำมาวิเคราะห์ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า สถานภาพทั่วไปของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สมรส แล้ว อายุเฉลี่ย 29.19 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยอาชีพปัจจุบันทำการเกษตร ผู้ที่ผ่านการอบรมมีที่ดินทำการเกษตรเฉลี่ย 13.83 ไร่ ซึ่งที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเองและของบิดา มารดา รองลงมาเป็นพื้นที่ถือครองแต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ นอกจากนี้ผู้ที่ผ่านการอบรมส่วนใหญ่เป็น สมาชิกของกลุ่มเกษตรกร รองลงมา คือ สหกรณ์การเกษตร

การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร จำนวน 8 รายวิชา พบว่า มีการนำไปปฏิบัติมากในวิชาไม้ ผล วิชาสวนผัก และวิชาเพาะเห็ด ส่วนวิชาไม้ดอกไม้ประดับ วิชาสัตว์ปีก (ไก่) และวิชาประมง (การเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืด) มีการนำไปปฏิบัติปานกลาง และวิชาสัตว์เล็ก (สุกร) วิชาเกษตรประยุกต์ (การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร) มีการนำไปปฏิบัติค่อนข้างน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในภาพรวม พบว่า ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด รองลงมา เป็นรายได้เสริม บริโภคในครัวเรือน ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง) และแนะนำผู้อื่นตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม ที่มีต่อการฝึกอบรมในด้านต่างๆ 6 ด้าน คือ ด้านกระบวนการฝึกอบรม ด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม ด้านการบริการ ด้านวิทยากร ด้านวิธีการสอน และด้านกิจกรรม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

เจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม พบว่า ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมเห็นด้วยในระดับมากแทบทุกรายการ เนื่องจากผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมีเจตคติต่อการฝึกอบรมว่าเป็นโครงการที่ดีและควรจะดำเนินการต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง ปัญหาหลัก คือ ขาดปัจจัยในการลงทุน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา **III** ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Application of Agricultural Knowledge of Trainees in Full-Circle Agricultural Training Program Conducted by the Vocational and Development Center for Thai People along the Border Areas, Sakeao.

Student Mr. Anirut Songkrow

Student ID. 40064327

Degree Master of Science

Programer Agricultural Education

Year 2001

Thesis Advisor Dr. Danai Disyabutra

Thesis Co-Advisor Mr. Somchit Glum-glin
Mrs. Sasithorn Jarusombuti

ABSTRACT

The main purpose of this research was to study the application of agricultural knowledge of trainees in full-circle agricultural training program conducted by the Vocational and Development Center for Thai People along the Border Areas, Sakeao.

Population of the study were 113 trainees of the full-circle agricultural training program conducted by the Vocational and Development Center for Thai People along the Border Areas, Sakeao between 1994-1996. The researcher developed an interview schedule for gathering data. The obtained data were analyzed by frequency, percentage and average.

The results of the study found that most trainees were male and married. Their average age was 29.19 years old and graduated from sixth grade in primary schools. They engaged in agricultural career and they had agricultural areas at average 13.83 rai. Their agricultural areas belonged to their own and their parents. Some of them had no right in their areas. They were members of farmers' groups and agricultural cooperatives, respectively.

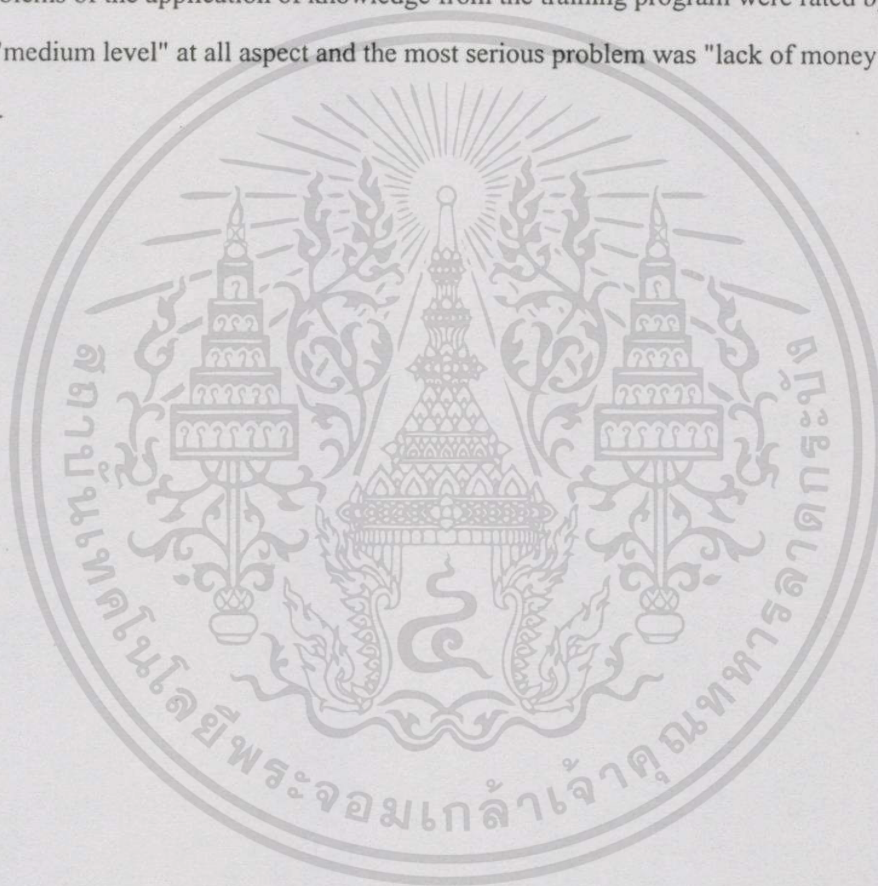
Regarding the application of knowledge in 8 subjects of the trainees of the full-circle agricultural training program, the findings showed that Fruit Tree Growing, Vegetable Growing and Mushroom Growing subjects were applied at "much level" while Flowering Plants Growing, Poultry Raising and Fish Culture subjects at "medium level" and small Animal Raising and Agricultural Produce Processing subjects at "least level".

Application of knowledge gained from the training program of the trainees were classified according to their priority as follows : a) conducting their main occupation, b) earning extra income, c) household consumption, d) employed and hired works, and e) advising their neighbors.

The trainees' opinions regarding procedure, results, services, trainers, teaching techniques and activities of the training program were fairly appropriate.

Most trainees had good attitude toward the training program at all aspects and they suggested that the training program should be continued.

Problems of the application of knowledge from the training program were rated by the trainees at "medium level" at all aspect and the most serious problem was "lack of money for investment".

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้ของผู้เข้ารับการศึกษา กอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งในการให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ จาก คร.คณิศัยบุตร อาจารย์สมจิตต์ กล้ากล้า และอาจารย์ศศิธร จารุสมบัติ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการจัดทำการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ คร.นพคุณ ศิริวรรณ อาจารย์วันทนี โชติสกุล ซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ แนวคิด ในด้านต่างๆ เกี่ยวกับงานวิจัยนี้

ขอขอบคุณ คร.นพคุณ ศิริวรรณ อาจารย์สมศักดิ์ พดด้วง อาจารย์ชีว ประवालพุดกัญ อาจารย์ทรงวุฒิ สุทธาอรรด และอาจารย์อัมพร มากเพชร ซึ่งกรุณาตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ที่นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้วที่ให้ความอนุเคราะห์ให้การเก็บข้อมูลการวิจัย

ขอขอบคุณอาจารย์ทิพาภรณ์ ทุงฤทธิ์ ที่ช่วยเป็นกำลังใจ ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษางานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณพี่ๆ นักศึกษาปริญญาโทรุ่น 4 ทุกคน และบุคคลที่ผู้วิจัยมิได้กล่าวถึงที่ได้ให้การสนับสนุน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อทดแทนพระคุณแก่คุณย่า คุณพ่อ คุณแม่ ครู-อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และผู้ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ต่างๆ แก่ผู้วิจัยทุกท่าน

อนิรุต สงเคราะห์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	XIII
สารบัญภาพ.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและ ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	5
1.5 นิยามศัพท์.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับการฝึกอบรม.....	8
2.2 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น.....	17
2.3 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร.....	21
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
3.1 การกำหนดประชากร.....	29
3.2 การสร้างเครื่องมือ.....	29
3.3 การตรวจสอบเครื่องมือ.....	30
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	32
4.1 สถานภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึก และพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว.....	32
4.2 ลักษณะและระดับการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ ในการประกอบอาชีพของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร.....	36
4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร จากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว.....	50
4.4 เจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว.....	57
4.5 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ของผู้ที่ผ่านการ ฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว.....	59
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	62
5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	62
5.2 ขอบเขตการวิจัย.....	62
5.3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
5.4 สรุปผลการวิจัย.....	63
5.5 อภิปรายผลการวิจัย.....	69
5.6 ข้อเสนอแนะ.....	74
บรรณานุกรม.....	75
ภาคผนวก.....	79
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ.....	80
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	87
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	89
ประวัติผู้เขียน.....	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงสถานภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและ พัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว.....	32
4.2 แสดงการนำความรู้วิชาไม้ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้.....	36
4.3 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาไม้ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร ครบวงจร ไปใช้.....	37
4.4 แสดงการนำความรู้วิชาสวนผักที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้.....	38
4.5 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาสวนผักที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร ครบวงจร ไปใช้.....	39
4.6 แสดงการนำความรู้วิชาไม้ดอกไม้ประดับที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร ครบวงจร ไปใช้.....	39
4.7 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาไม้ดอกไม้ประดับที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร ครบวงจร ไปใช้.....	40
4.8 แสดงการนำความรู้วิชาการเพาะเห็ดที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้.....	41
4.9 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาการเพาะเห็ดที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร ครบวงจร ไปใช้.....	42
4.10 แสดงการนำความรู้วิชาสัตว์ปีก (ไก่) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้.....	43
4.11 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาสัตว์ปีก (ไก่) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร ครบวงจรไปใช้.....	44
4.12 แสดงการนำความรู้วิชาสัตว์เล็ก (สุกร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร ครบวงจรไปใช้.....	45
4.13 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาสัตว์เล็ก (สุกร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร ครบวงจรไปใช้.....	46
4.14 แสดงการนำความรู้วิชาการเลี้ยงปลาน้ำจืดที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร ครบวงจรไปใช้.....	46
4.15 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาการเลี้ยงปลาน้ำจืดที่ได้รับจากการฝึกอบรม วิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้.....	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 แสดงการนำความรู้วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้.....	48
4.17 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้.....	49
4.18 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านกระบวนการฝึกอบรม.....	50
4.19 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม.....	52
4.20 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านการบริการ.....	53
4.21 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านวิชาการ.....	54
4.22 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านวิธีการสอน.....	55
4.23 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านกิจกรรม.....	56
4.24 แสดงเจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว.....	57
4.25 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตร ไปใช้ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว.....	59

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1.1 แสดงวิธีการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ.....12

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพปัญหาทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดทางด้านภาคตะวันออกของประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับกลุ่มประเทศในแถบอินโดจีน เช่น กัมพูชา เมื่อประเทศด้านนี้ประสบปัญหาทางการเมืองและการปกครองประเทศ จะส่งผลกระทบต่อปัญหาชายแดนไทยอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากเมื่อเกิดสงครามกลางเมืองในประเทศกัมพูชาในปี พ.ศ. 2518 มีทหารและราษฎรชาวกัมพูชาจำนวนมากอพยพหนีภัยสงครามเข้ามาอาศัยอยู่ตามแนวชายแดนด้านตะวันออกเขตจังหวัดปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด ผู้อพยพเหล่านี้ได้มีส่วนในการทำลายชีวิตและทรัพย์สิน สังคม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจระดับหมู่บ้าน ทำให้การดำรงชีวิตของคนไทยที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้เกิดความอึดอัดและลำบากยิ่ง บางครอบครัวต้องละทิ้งถิ่นฐานอพยพไปอยู่ที่อื่น เพราะไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เกิดความยากจนแร้นแค้น สุขภาพอนามัยเลวลง ขาดขวัญและกำลังใจ เกิดภาวะตลาดมืดการค้าขายสิ่งผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด การค้าอาวุธสงคราม จากสภาพปัญหาดังกล่าว รัฐบาลได้หามาตรการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้เกิดความสงบสุข ราษฎรมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 7)

ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรไทยบริเวณชายแดนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ แนวทางในการพัฒนาคือการศึกษา เพราะการศึกษเป็นกระบวนการที่จะพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลในด้านต่างๆ รวมถึงการพัฒนาด้านศักยภาพ เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ช่วยให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ เชื่อมั่นในตนเอง (สุนทร สุนนท์ชัย. 2525 : 22-24)

กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้จัดตั้งศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว โดยได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากศูนย์อำนวยการร่วมของกองบัญชาการทหารสูงสุด กรมวิเทศการและรัฐบาลญี่ปุ่น โดยมีเป้าหมายสำคัญในการดำเนินงานคือ ช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อน เสริมความมั่นคง และป้องกันการอพยพจากถิ่นฐาน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 : 13) ลักษณะกิจกรรมที่ศูนย์ดำเนินการได้แก่ การฝึกอบรมวิชาชีพมีทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว หลักสูตรระยะสั้นใช้เวลาเรียน 100-300 ชั่วโมง วิชาที่เปิดสอน 4 หมวด คือ หมวดวิชาเกษตรกรรม หมวดวิชาอุตสาหกรรม หมวดวิชาคหกรรม และหมวดวิชาทั่วไป แต่ละวิชาเนื้อหาจบในตัวเอง เปิดสอนในศูนย์และส่งหน่วยเคลื่อนที่ออกไปนอกศูนย์ กิจกรรมหลักสูตรกลุ่ม

สนใจใช้เวลาเรียน 30 ชั่วโมง สำหรับหลักสูตรระยะยาวดำเนินการในรูปของโครงการฝึกอบรมเกษตรกรครบวงจรหลักสูตร 1,000 ชั่วโมง ซึ่งในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงเป็น 648 ชั่วโมง

โครงการฝึกอบรมเกษตรกรครบวงจรของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว จัดให้มีขึ้นเพราะราษฎรบริเวณชายแดนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร และเนื่องจากเกษตรกรโดยทั่วไปมีฐานะยากจน การศึกษาค่ำ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ ดังนั้นการที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นในการประกอบอาชีพ และรู้จักปรับปรุงตัวเองให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ทางด้านการเกษตร จะช่วยให้เกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น

ในการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรในรูปของโครงการฝึกอบรมเกษตรกรครบวงจรนั้นจะเน้นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะผู้ที่อยู่ตามแนวชายแดน และมีข้อผูกพันเมื่อเรียนจบต้องกลับไปทำการเกษตรอยู่ในหมู่บ้านของตน ลักษณะการอบรมแตกต่างจากโครงการฝึกอบรมเกษตรกรของหน่วยงานอื่นๆ นั่นคือ การฝึกอบรมเกษตรกรแบบครบวงจร มุ่งเน้นให้เกษตรกรมีความรู้ ความคิด รู้จักตนเอง รู้จักโลกของงานอาชีพ มองเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ตัดสินใจเลือกอาชีพได้ พัฒนาอาชีพ เรียนรู้ด้านการจัดการตลาด และมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต แนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพคือ การจัดทำทัศนศึกษา การพบผู้รู้ การออกตลาดนัดอาชีพเคลื่อนที่ ในระหว่างการอบรมจะได้รับเบี้ยเลี้ยงวันละ 40 บาท และได้อยู่ในหอพักโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หลักสูตรอบรม 4 เดือน (648 ชั่วโมง) เนื้อหาหลักสูตรเน้นความรู้ด้านการเกษตรแผนใหม่ การเกษตรผสมผสาน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 3)

ด้วยเหตุที่โครงการฝึกอบรมเกษตรกรแบบครบวงจรของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว เป็นโครงการที่มุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของราษฎรตามแนวชายแดนอันเป็นการพัฒนาเพื่อป้องกัน ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการทหารดังที่กล่าวมาแล้ว จึงนับได้ว่ารูปแบบการฝึกอบรมของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ตลอดจนสภาพพื้นที่และท้องถิ่นแตกต่างไปจากการฝึกอบรมของหน่วยงานอื่นๆ ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้วได้จัดการฝึกอบรมเกษตรกรติดต่อกันมาแล้วหลายรุ่น มีผู้ผ่านการฝึกอบรมเป็นจำนวนมาก และเท่าที่ได้ดำเนินการฝึกอบรมมาจนถึงปัจจุบัน ยังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจังมาก่อนว่า ผู้ผ่านการฝึกอบรมได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรหรือไม่ จึงทำให้ไม่มีข้อมูลแท้จริงอย่างเพียงพอที่จะใช้ในการประเมินผลการฝึกอบรมว่า การแก้ไขปัญหาต่างๆ ตลอดจนการริเริ่มงานใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพยิ่ง

ขึ้นได้ จากปัญหานี้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของเกษตรกร หลังจากได้รับการฝึกอบรมไปแล้วว่า ได้นำความรู้ทางการเกษตรไปใช้มากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลหรือมีความสัมพันธ์กับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ของเกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ข้อมูลและผลที่ได้รับจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพและเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

นอกจากนี้ในส่วนของผู้ที่ได้รับการติดตามผลก็จะเกิดกำลังใจในการปฏิบัติงานและการพัฒนาอาชีพได้ต่อไป เพราะการติดตามผลเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการฝึกอบรม ความเอาใจใส่ห่วงใยต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งในด้านปัญหาอุปสรรค ความมั่นคงปลอดภัย และความเจริญก้าวหน้า รวมทั้งจะช่วยให้สามารถนำไปใช้ในการปรับตัวและพัฒนาอาชีพทางการเกษตรให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นตลอดไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสถานภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว
- 1.2.2 เพื่อศึกษาการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร
- 1.2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว
- 1.2.4 เพื่อศึกษาเจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว
- 1.2.5 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

1.3 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรที่อยู่ในเขตจังหวัดสระแก้ว จากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้ยึดหลักสูตรวิชาชีพเกษตรครบวงจรของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ซึ่งมุ่งศึกษาเฉพาะวิชาเกษตร

ประกอบด้วยหมวดวิชาพืช (ไม้ผล สวนผัก การเพาะเห็ด ไม้ดอกไม้ประดับ) หมวดวิชาสัตว์ สัตว์ปีก (ไก่) สัตว์เล็ก (สุกร) หมวดวิชาประมง (การเลี้ยงปลาน้ำจืด) และหมวดวิชาเกษตรประยุกต์ (การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร) ซึ่งจัดการศึกษาให้กับราษฎรที่อาศัยอยู่ตามแนวบริเวณชายแดนในหมู่บ้านป้องกันตนเองตามแนวชายแดน (ปชด.) หมู่บ้านโครงการพระราชดำริ หมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.) และหมู่บ้านปกติที่มีปัญหา โดยสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ กรมการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดการศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นในกับราษฎรไทยบริเวณชายแดน เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาแก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ตามบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 3) โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ทางการเกษตรอย่างถูกต้อง และรู้จักนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ทำการเกษตร
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ไปเผยแพร่ และเป็นแกนนำด้านการเกษตรในท้องถิ่นของตน
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรักและผูกพันในอาชีพเกษตร
4. เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพเกษตรให้พึ่งตนเองได้และไม่ละทิ้งถิ่นที่อยู่อาศัย

ซึ่งผู้วิจัยได้ยึดหลักการปรับตัวให้เข้ากับการพัฒนาอาชีพเกษตรกร การติดตามผลว่ามีลักษณะการนำไปใช้ และมีระดับการนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางทฤษฎี ปรัชญา และหลักการในการฝึกอบรมของวิจิตร อวาทะกุล (2537 : 56) ว่า การให้ความรู้แก่คนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอน หรือด้วยวิธีการฝึกอบรม สามารถทำให้คนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ซึ่งคล้ายกับ Hammonds and Binkley (นพคุณ ศิริวรรณ. 2532 : 90) ว่า การศึกษาทำให้คนเราได้มาซึ่งความรู้ความสามารถได้มาจากการเรียนการสอน การฝึกอบรม หรือสามารถเรียนรู้จากการกระทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึง

1. สถานภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรรุ่นที่ 29-36 จำนวน 142 คน
2. การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามหลักสูตร ไปใช้ใน ด้านประกอบอาชีพส่วนตัว (อาชีพอิสระ) บริการ (รับจ้าง ลูกจ้าง) บริโภคในครัวเรือน รายได้เสริม (ประกอบอาชีพนอกจากอาชีพหลัก) หรือ แนะนำคนอื่น และการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรมีปริมาณการนำความรู้ไปใช้ใน ระดับใด
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด
4. เจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรว่ามีเจตคติอยู่ในระดับใด

5. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกานำความรู้ทางการเกษตร ไปใช้ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม วิชาชีพเกษตรครบวงจรว่ามีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษา ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว เกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพ จำนวน 8 รุ่น คือ ในรุ่นที่ 29-36 ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2539 โดยศึกษาเฉพาะวิชาที่เกี่ยวกับการเกษตรเท่านั้น

1.5 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. สถานภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ดังนี้

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 ระดับการศึกษา
- 1.4 อาชีพปัจจุบัน

2. การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ในการประกอบอาชีพ

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร

4. เจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร

5. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ของผู้ผ่านการฝึกอบรม วิชาชีพเกษตรครบวงจร

1.6 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว รุ่นที่ 29-36 ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2539 รวม 8 รุ่น จำนวน 142 คน โดยศึกษากับประชากรทั้งหมด ดังมีรายละเอียดดังนี้

รุ่นที่ 29	จำนวนผู้ผ่านการฝึกอบรม	8	คน
รุ่นที่ 30	จำนวนผู้ผ่านการฝึกอบรม	16	คน
รุ่นที่ 31	จำนวนผู้ผ่านการฝึกอบรม	34	คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รุ่นที่ 32	จำนวนผู้ผ่านการฝึกอบรม	29	คน
รุ่นที่ 33	จำนวนผู้ผ่านการฝึกอบรม	23	คน
รุ่นที่ 34	จำนวนผู้ผ่านการฝึกอบรม	10	คน
รุ่นที่ 35	จำนวนผู้ผ่านการฝึกอบรม	18	คน
รุ่นที่ 36	จำนวนผู้ผ่านการฝึกอบรม	4	คน
	รวม	142	คน

1.7 นิยามศัพท์

ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว (ตฝช.สก.) หมายถึง สถานศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีหน้าที่ฝึกและพัฒนาอาชีพให้แก่ราษฎรตามแนวชายแดนจังหวัดสระแก้ว จันทบุรี และตราด

การนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ หมายถึง ระดับการนำความรู้ทางการเกษตรตามเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่ได้รับจากการฝึกอบรม ไปใช้ในการปรับปรุงหรือประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้ โดยไม่คำนึงถึงจำนวนครั้งหรือปริมาณที่นำไปใช้ โดยแบ่งเป็น ใช้สม่ำเสมอ ใช้บางครั้ง และไม่ได้นำไปใช้

ความรู้ทางการเกษตร หมายถึง ความรู้ในเนื้อหาวิชาเกษตร 4 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาพืช (สวนผัก ไม้ผล การเพาะเห็ด ไม้ดอกไม้ประดับ) หมวดวิชาสัตว์ สัตว์เล็ก (สุกร) สัตว์ปีก (ไก่) หมวดวิชาประมง (การเลี้ยงปลาน้ำจืด) และหมวดวิชาเกษตรประยุกต์(การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร)

หลักสูตรวิชาชีพเกษตรครบวงจร หมายถึง หลักสูตรวิชาชีพที่ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการทั้งด้านการจัดเนื้อหาการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ผู้ผ่านการฝึกอบรม หมายถึง ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดสระแก้ว จันทบุรี และตราด

ลักษณะการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ หมายถึง การที่นักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจรนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพส่วนตัว (อาชีพอิสระ)บริการ (รับจ้าง ลูกจ้าง) บริโภคในครัวเรือน รายได้เสริม (ประกอบอาชีพนอกจากอาชีพหลัก) หรือ แนะนำคนอื่น หรือไม่ได้นำไปใช้

รุ่นที่เข้ารับการฝึกอบรม หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ผ่านการฝึกอบรม โดยเป็นผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมรุ่นที่ 29-36 ระหว่างปี พ.ศ.2537-2539 จำนวน 8 รุ่น

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร
ครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

ผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรซึ่ง
ประกอบด้วย วิทยากร คณะกรรมการหมู่บ้าน และผู้ปกครองผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบ
วงจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับการฝึกอบรม
- 2.2 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น
- 2.3 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับการฝึกอบรม

กัญญา สาร (2518 : 442-443) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า หมายถึง กระบวนการที่ได้มีระเบียบแบบแผนที่จะช่วยเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของผู้ปฏิบัติทั้งในด้านทัศนคติ (Attitude) พฤติกรรมทั่วไป (General Behavior) ความถนัด (Aptitude) ความชำนาญ (Skill) และความสามารถ (Capacity) ของบุคคลเพื่อปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

กรมส่งเสริมการเกษตร (2520 : 127) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า เป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ และทัศนคติจนถึงระดับหนึ่งได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

สุรพล จันทราปัติย์ (2522 : 2) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า หมายถึง กระบวนการในอันที่จะให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติและความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนกระทั่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ (Learning) หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้นๆ

น้อย สิริโชติ (2523 : 6) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า เป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามระยะเวลาที่เหมาะสม ซึ่งอาจจัดเป็นช่วง 3 วัน 1 สัปดาห์ หรือมากกว่านั้น

Staton (อ้างโดยวัลลภ พรหมทอง. 2529 : 10) ได้กล่าวถึงความหมายที่สำคัญของการฝึกอบรมอันเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงท่าทีและพฤติกรรมของมนุษย์นั้น แบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ

1. ความรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการทำอะไร และอย่างไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.ทักษะ หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับจากกระบวนการฝึกอบรมไปใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3.ทัศนคติ หมายถึง ความต้องการหรือความตั้งใจที่จะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ

สรุปความหมายของการฝึกอบรม (Training) หมายถึง กระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ได้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่เหมาะสมและมีความชำนาญสำหรับการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่กำหนดไว้

2.1.1 หลักการฝึกอบรม

เพียร์ จันท์สึบศรี (อ้างโดย เริ่ม สงคง. 2524 : 11) เกี่ยวกับหลักการฝึกอบรมพอสรุปได้ดังนี้

1. เรื่องและเนื้อหาวิชา จะต้องสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันและอาชีพที่ประกอบอยู่ คำนึงถึงความสนใจ และความต้องการของเกษตรกรเป็นหลัก จะให้เฉพาะสิ่งที่จะนำไปใช้ประโยชน์จริงๆ เท่านั้น การจัดโครงการอบรมต้องให้เหมาะสมกับฤดูกาลเพาะปลูกเวลาว่างที่เกษตรกรจะมาเข้ารับการฝึกอบรมได้ แต่ละครั้งไม่ควรนานเกินไป สถานที่อบรมไม่ห่างไกลเกินไป
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม การจัดกลุ่มเข้ารับการฝึกอบรมเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องทำให้บรรยากาศการเรียนในห้องดีขึ้น ง่ายต่อการให้ความรู้ และการฝึก ซึ่งอาจจะแบ่งกลุ่มตามเพศ ช่วงอายุ หรือ ลักษณะของเกษตรกรรวม ฯลฯ
3. วิธีการฝึกอบรม วิธีการที่ใช้กันอยู่ทั่วไปแบ่งได้เป็นการบรรยาย การสาธิต และการปฏิบัติ ในการฝึกอบรมเกษตรกรนั้นควรแบ่งเวลาการอบรมทั้ง 3 แบบ โดยให้มีการบรรยายน้อยที่สุด สาธิตมากที่สุดและเวลาการปฏิบัติมากที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่เกษตรกรจะเข้าใจได้ มีเวลาอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความรู้ซึ่งกันและกัน ต้องการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในหมู่เกษตรกรด้วยกัน
4. อุปกรณ์การสอน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งทำให้ใช้เวลาสั้นลง ดึงดูดความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มีโอกาสปฏิบัติด้วยตนเอง อุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้ต้องเป็นอุปกรณ์ที่ไม่ยุ่งยากในทางปฏิบัติ และเข้าใจง่าย
5. การประเมินผลการฝึกอบรม ในการฝึกอบรมแต่ละครั้งควรจัดให้มีการประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงผลสำเร็จในการฝึกอบรม และเพื่อหาแนวทางปรับปรุงต่อไป

2.1.2 รูปแบบการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพ

รูปแบบและการฝึกอบรมวิชาชีพนั้น อาจจัดได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับสภาพและองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ผู้เข้าอบรม วิทยากร เวลา สถานที่ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ แต่ใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดควรคำนึงถึงผู้เข้ารับการศึกษาหรือกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญอันดับแรก เพราะการจัดอบรมวิชาชีพนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ทักษะเพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพ หรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายมาเป็นผู้ใหญ่มีความรู้ ทักษะ เพื่ออาชีพหรือการมีงานที่ดีทำนั้น นอกจากจะคำนึงถึงสภาพความพร้อมขององค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความแตกต่างอีกด้วย ซึ่งผู้ใหญ่ในทัศนคติของนักจิตวิทยาและการศึกษา ผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ มีการประกอบอาชีพ มีวัยและเวลาว่างแตกต่างกันตามสถานะของอาชีพ ตลอดจนความสนใจ และความต้องการจากสภาพพื้นฐานที่แตกต่างกัน การจัดการให้ความรู้แก่ผู้ใหญ่ควรจัดให้ยืดหยุ่นตามสภาพสิ่งแวดล้อมและสนองความต้องการของผู้เข้ารับการศึกษาด้วยคั้งที่ Rogers (1951 : 389-391) ได้ตั้งสมมติฐานเอาไว้กับการสอนผู้ใหญ่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered Teaching) ข้อสมมติฐาน 5 ข้อ คือ

1. ผู้สอนไม่สามารถสอนผู้เรียนได้โดยตรง สามารถเพียงแค่ช่วยอำนวยความสะดวก (Facilitate) ให้เรียนรู้ เพราะว่าคุณคนทุกคนจะอยู่ในโลกแห่งประสบการณ์ของตน สิ่งมีชีวิตนั้นจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อสนาม (Field) แห่งปรากฏการณ์ต่างๆ ตามที่เขาแต่ละคนประสงค์และรับรู้
2. บุคคลจะเรียนรู้ได้ดีในสิ่งที่รับรู้ และคิดว่าสิ่งนั้นๆ จะมีส่วนช่วยส่งเสริมหรือช่วยให้เขาสามารถรักษาโครงสร้างภายในของตนเองได้ (Organization of Self)
3. บุคคลจะต่อต้านและปฏิเสธประสบการณ์ที่เขาคิดว่าเป็นประสบการณ์ที่จะต้องให้เขาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภายในของตนเอง
4. ถ้าหากบุคคลอยู่ในสิ่งแวดล้อม หรือสถานการณ์ที่เขาคิดว่าขัดแย้งกับโครงสร้างภายในของเขา บุคคลนั้นจะขยับเขยื้อน ไม่ยอมยืดหยุ่นปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม แต่ถ้าหากเขารู้สึกว่าอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ไม่มีสิ่งใดมาทำให้เขาตั้งเครียด เขาจะปรับตัวให้เข้ากับประสบการณ์ได้
5. ประสบการณ์ทางการศึกษาที่จะมีประสิทธิภาพที่สุด ในการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จะต้องเป็นประสบการณ์ที่ไม่ขัดแย้งกับผู้เรียนและเป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถจำแนกวิเคราะห์องค์ประกอบของสถานการณ์ที่เขากำลังประสบและเรียนรู้

รูปแบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสาขาอาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

รูปแบบของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสาขาอาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีกิจกรรมหลักอยู่ 2 ประการตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2529 : 1) ได้ระบุไว้คั้งนี้

1. การจัดการวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นระหว่าง 30-300 ชั่วโมง จัดอยู่ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โรงเรียนผู้ใหญ่สาขาอาชีพ และส่งหน่วยเคลื่อนที่ไปให้บริการในชุมชนชนบท
2. การสอนแบบกลุ่มสนใจ เป็นรูปแบบที่มีความยืดหยุ่น สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนภายในระยะเวลาไม่เกิน 30 ชั่วโมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

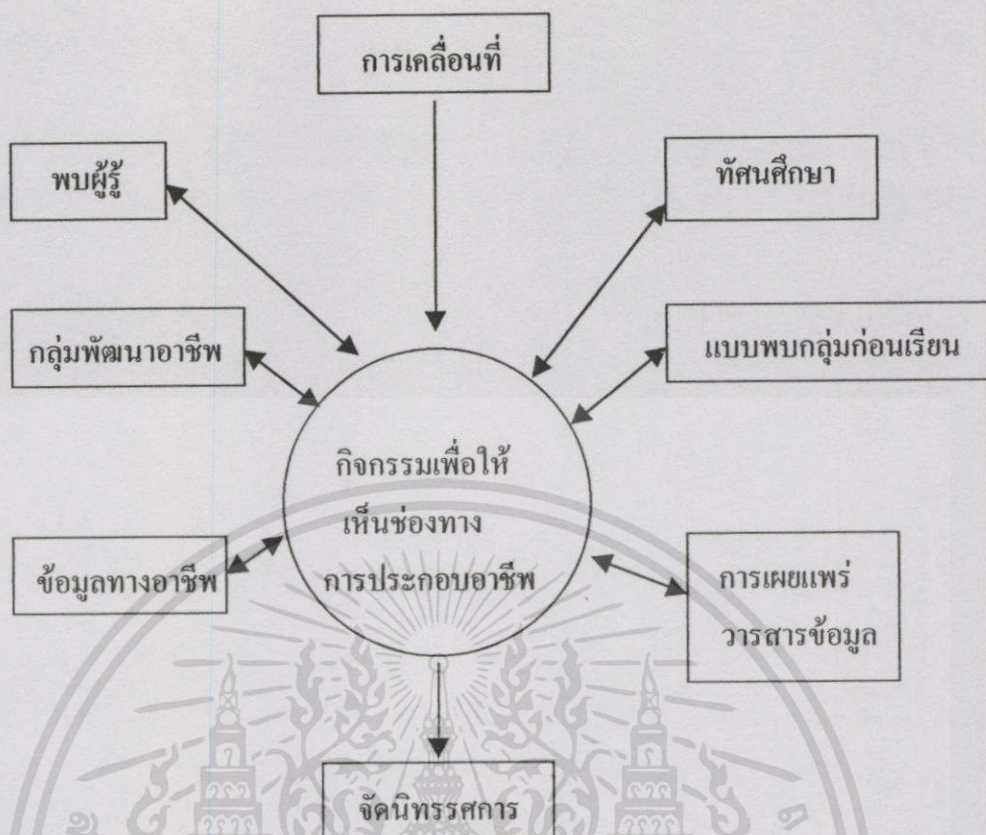
วิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2529 : 37-48) ได้กล่าวถึงแนวการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ กรมการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการ 3 ประการ คือ

1. การสอนวิชาชีพแบบต่อวงจร หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเฉพาะส่วนของวงจรอาชีพ กลุ่มเป้าหมายเห็นว่าตนมีปัญหาหรือยังขาดหรือไม่รู้มาก่อนการประกอบอาชีพนั้น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกเข้าเรียนรู้หรือฝึกทักษะได้ตลอดเวลา สามารถนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับไปปรับปรุงการประกอบการเชื่อมหรือต่อวงจรให้การประกอบอาชีพของตนครบวงจรยิ่งขึ้น

2. การฝึกอาชีพแบบไม่มีรุ่น เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะยืดหยุ่นสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเรียนได้เฉพาะส่วนที่ตนต้องการหรือตนเองมีความพร้อมในเรื่องเวลา ทุนทรัพย์ เมื่อเรียนแต่ละวิชาแล้วถือว่าจบหลักสูตรรายวิชานั้นๆ การเรียนการสอนการสมัคร รับสมัครตลอดเวลา ผู้เรียนจะมาเรียนเวลาใดวันใดก็ได้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เรียน

3. การจัดกิจกรรมเพื่อให้เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพนั้น มีจุดเน้นที่สำคัญคือ การฝึกอบรมเพื่อให้ประชาชนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ตัดสินใจเลือกช่องทางที่เหมาะสมกับตนเองให้มากที่สุด การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเห็นช่องทางประกอบอาชีพนั้นมีหลากหลาย นอกจากการอภิปรายกลุ่มแล้ว ผู้จัดสามารถเลือกจัดให้เหมาะสมกับสภาพตรงขีดความสามารถของผู้จัด และกลุ่มเป้าหมาย โดยเลือกกิจกรรมเหล่านี้หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม

ภาพที่ 1.1 วิธีการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ

ที่มา : กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2529 : 48)

2.1.3 แนวทางการฝึกอบรมวิชาชีพ

สุนันทา บุญสิทธิ์ (2532 : 22-27) กล่าวถึงการฝึกอบรมวิชาชีพว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นบริการที่จัดขึ้นนอกระบบการศึกษาในโรงเรียนภาคปกติ เพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถด้านความรู้ทั่วไปของวิชาชีพให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น เป็นการเพิ่มพูนความรู้ และทักษะอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและดำรงชีวิต เป็นลักษณะของการจัดการศึกษาตามความต้องการและความพร้อมของประชาชน มุ่งให้ผู้เรียนเห็นช่องทางและมีความพร้อมในการประกอบอาชีพ การจัดอบรมวิชาชีพนั้นจัดเป็นหลักสูตรระยะสั้นๆ เพื่อฝึกทักษะสำหรับการประกอบอาชีพหรือเสริมอาชีพเดิมที่ทำอยู่ไปสู่ความอยู่ดีกินดีหรือเป็นแนวทางเลือกอาชีพใหม่ตามความต้องการของตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถทำเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ครอบครัว แนวคิดและจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการศึกษาวิชาชีพได้มีผู้ให้ความเห็นไว้มากมาย และส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นในแนวเดียวกัน ดังที่ วิเวก ปางพุดพิงค์ (2523 : 9-10) ได้ให้แนวคิดและจุดมุ่งหมายสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมอาชีพให้ประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะทางอาชีพเฉพาะอย่าง ตามความถนัดความสามารถ และสอดคล้องกับความต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของท้องถิ่น ผู้เรียนในระดับที่มีความพร้อมทั้งภาวะทางกาย ทางสมอง และอายุ วิชาที่เปิดสอนเป็นหลักสูตรระยะสั้น การศึกษาประเภทนี้มุ่งฝึกฝนส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้เรียนทุกระดับ

ในทำนองเดียวกัน คณะกรรมการวางแผนพัฒนาทรัพยากรและการจ้างงาน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2526 : 14-24) ได้กล่าวถึงการศึกษาอาชีพที่เป็นการฝึกอบรมระยะสั้น ซึ่งดำเนินการโดยรัฐบาลมีจุดมุ่งหมายพอสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการฝึกอบรมตามความถนัด เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะ เพื่อการดำรงชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ
2. เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวางขึ้น ให้ประชาชนได้สนใจและศึกษาวิชาชีพต่างๆ อย่างแพร่หลาย และสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งให้ผู้ที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมใดๆ มาก่อน ได้มีโอกาสฝึกฝนจนประกอบอาชีพได้และให้ผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่เดิมได้ฝึกฝนและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาอาชีพของตน
3. เพื่อพัฒนาและยกระดับฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพและตรงตามความต้องการของตลาด และสภาพท้องถิ่น

นอกจากนี้ สุนทร สุรินทร์ชัย (2525 : 121-122) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนทางด้านวิชาชีพไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. ฝึกวิชาชีพเพื่อให้มีงานทำ (Job Training) เพื่อให้บริการแก่ประชาชนที่ยังไม่มีอาชีพตามโรงงานอุตสาหกรรม ร้านค้า และหน่วยงาน เป็นการฝึกฝนวิชาชีพเพื่อไปเป็นลูกจ้างนั่นเอง
2. ฝึกวิชาชีพเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพด้วยตนเอง (Training for Self Employment) มุ่งที่จะให้ประชาชนสามารถประกอบกิจการร้านค้าของตนเองได้ เช่น ร้านตัดเสื้อผ้า เป็นการฝึกฝนอาชีพ
3. ฝึกอาชีพเพื่อนำไปปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเอง (Training for Self Improvement) การฝึกอาชีพประเภทนี้มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง

จะเห็นว่าแนวคิดและจุดมุ่งหมายของนักการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ที่จัดการเรียนการสอน หรือการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ส่วนใหญ่จะเน้นไปในทางเดียวกัน คือ เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่บุคคลทั่วไปที่พลาดโอกาสทางการศึกษาให้ฝึกอบรมวิชาชีพตามความต้องการการฝึกทักษะหรืออาชีพนั้นอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้เองอันจะเป็นการลดรายจ่ายและปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่เพื่อนำไปประกอบอาชีพของตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นอาชีพหลัก อาชีพรองหรืออาชีพเสริมได้ นอกจากนี้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้นสามารถชี้แนวทางในการทำมาหากินซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับเศรษฐกิจของประเทศให้สูงขึ้นอีกด้วย

2.1.4 การติดตามผลการฝึกอบรม

ในการฝึกอบรมใดๆ เมื่อมีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การสำรวจหาความจำเป็นในการฝึกอบรม การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการฝึกอบรม การวางแผนโครงการและกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม การเลือกวิธีการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรม ตลอดจนการประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งเป็นความพยายามที่จะชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการฝึกอบรมและการปฏิบัติงานจริงๆ ว่า การฝึกอบรมนั้นจะมีผลนำมาใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้แค่ไหน เพียงใด การติดตามผลการฝึกอบรมนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อบุคคลหลายฝ่ายด้วยกัน ทั้งผู้สำเร็จการฝึกอบรม วิทยากรผู้สร้างหลักสูตร ตลอดจนผู้บริหาร โครงการฝึกอบรม ในการปรับปรุงการดำเนินงานฝึกอบรมให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การติดตามผลการฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้การฝึกอบรมเป็นระบบที่สมบูรณ์มากขึ้น
 2. เพื่อปรับปรุงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมนั้น
 3. เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือขยายขอบเขตหรือเน้นให้มากขึ้น ในเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการฝึกอบรม
 4. เพื่อปรับปรุงโครงการฝึกอบรม และแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตร
- คณีย์ เทียมพุด (2528 : 79-81) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการติดตามผลโครงการฝึกอบรม โดยได้กำหนดไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์ในการติดตามผล

1.1 ศึกษาจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอบรม

1.2 ศึกษาผลงานของการปฏิบัติงานของผู้ผ่านการอบรม

1.2.1 ในทัศนะหรือความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาในระดับเหนือขึ้นไป หรือ

1.2.2 ในทัศนะหรือความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน ผู้ได้บังคับบัญชา หรือ

1.2.3 ในทัศนะหรือความคิดเห็นของตัวผู้ผ่านการอบรมเอง

1.3 ศึกษาว่าการปฏิบัติงานของผู้ผ่านการอบรมนั้นเป็นผลเนื่องมาจากการฝึกอบรมมากน้อยเพียงใด

1.4 ศึกษาว่ามีเนื้อหาวิชาหรือทักษะอะไรบ้างที่จะต้องจัดเสริมให้หรือเพิ่มเติมให้กับผู้ผ่านการอบรม หรือเสริมและเพิ่มเติมเป็นหลักสูตรรุ่นต่อไป

ขั้นที่ 2 การกำหนด หรือเป้าหมายที่จะทำการติดตามผล

4.1 จะทำการติดตามผลจากผู้ผ่านการอบรม หรือ

4.2 จะทำการติดตามผลจากผู้บังคับบัญชา ผู้ได้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงานผู้ผ่านการอบรม

การอบรม

ทั้งนี้เป้าหมายจะใช้ผู้ผ่านการอบรมทั้งหมด หรือจะใช้วิธีการสำรวจด้วยตัวอย่าง ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถในด้าน

1. จำนวนบุคลากร หรือพนักงานที่จะทำการติดตามผล
2. ความจำเป็นที่จะต้องใช้ผลการติดตาม
3. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
4. ระยะเวลาที่จะดำเนินงาน

ขั้นที่ 3 การกำหนดร่างหรือแนวทางการติดตามผล

3.1 ศึกษาหลักสูตรที่จะติดตามจาก

3.1.1 เพิ่มโครงการ

3.1.2 เพิ่มวิชาการ

3.1.3 รายงานการประเมินผล (ถ้ามี)

3.1.4 รายละเอียดเกี่ยวกับหน่วยงาน หรือตำแหน่งผู้ผ่านการอบรมที่จะติดตามผล

3.1.5 ผู้จัดหลักสูตร หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.1.6 อื่นๆ

3.2 จากการศึกษาในข้อแรก นำมากำหนดร่างหรือแนวทางในการติดตามผล อาจอยู่ในรูปแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือแบบสังเกตการปฏิบัติงาน ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการติดตามผลที่กำหนดไว้

3.3 นำร่างหรือแนวทางการติดตามผลที่จัดทำเสร็จแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) หรือให้ผู้เชี่ยวชาญดูความเหมาะสมของภาษาและเนื้อหาที่จะติดตามว่าควรปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปใช้จริงมากน้อยเพียงใด เพื่อให้ได้แบบสอบถาม หรืออื่นๆ ที่สมบูรณ์ที่สุด

ขั้นที่ 4 วิธีการดำเนินการติดตามผล

4.1 กำหนดวิธีการติดตามผลตามที่โครงการกำหนด

4.1.1 การสัมภาษณ์ หรือ

4.1.2 การสังเกต หรือ

4.1.3 การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

4.1.4 อื่นๆ

4.2 กำหนดระยะเวลาในการติดตามผล (หลักสูตรนั้นควรเสร็จสิ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 3-6 เดือน แต่ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของหลักสูตร)

4.3 นำการติดตามผลตามวิธีที่ใช้กำหนด

4.4 จัดหมายเตือนหรือสัมภาษณ์เพิ่มเติมในกรณีที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

5.2 กำหนดตารางนำเสนอที่ต้องการ

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลตามที่กำหนด ซึ่งอาจทำในรูปอัตราค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างทางสถิติ ฯลฯ

ขั้นที่ 6 สรุปผลและจัดทำรายงาน

การสรุปและจัดทำรายงานว่าจะเสนอใคร เช่น ผู้บริหาร หรือผู้จัดทำหลักสูตร เพราะต้องคำนึงว่าในการจัดทำผลสรุปและรายงานนั้นมีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนกัน

อาชวัน วายวานนท์ และวินิต ทรงประทุม (2520 : 31) ได้กล่าวถึง การดำเนินการในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการติดตามผลการฝึกอบรม ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

1. สังเกตพฤติกรรมของผู้รับการฝึกอบรมในขณะที่ปฏิบัติงาน วิธีนี้ทำได้ยากเนื่องจากต้องใช้เวลามาก และบางครั้งพฤติกรรมที่เฝ้าสังเกตนั้นอาจไม่ใช่ตัวแทนที่แท้จริงของพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลนั้นได้ แต่อย่างไรก็ตาม วิธีการสังเกตก็ยังเป็นประโยชน์อยู่มาก เพราะเราสามารถดูได้จากสภาพจริงในขณะที่ทำงาน แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้อง การสังเกตควรพยายามกระทำโดยมิให้ผู้ถูกสังเกตแสดงบทบาทเหมือนเล่นละคร และควรรหาโอกาสสังเกตพฤติกรรมในการทำงานที่เกี่ยวกับความรู้ หรือทักษะที่เขาได้รับจากการฝึกอบรมมานั้น เช่น อบรมในเรื่องการเป็นผู้นำการประชุม ก็ต้องสังเกตในเวลาที่มีประชุม เป็นต้น
2. การสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการฝึกอบรมถึงผลการฝึกอบรมที่มีต่อการทำงานหรืออุปสรรคในการนำความรู้ไปใช้ แต่วิธีนี้อาจทำให้ได้รับข้อมูลไม่ตรงความเป็นจริงในบางเรื่องได้ เช่น ถ้าผู้ให้ข้อมูลมีความเกรงกลัวผู้บังคับบัญชา หรือกลัวว่าเมื่อให้ข้อมูลไปแล้วจะถูกกลั่นแกล้งเสียหาย เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทยที่ยังมีความเกรงใจและรักษาหน้ากันไว้อย่างมาก การวิพากษ์วิจารณ์อย่างตรงไปตรงมามักจะถูกหลีกเลี่ยงอยู่เสมอ
3. ศึกษาจากรายงานผลของผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้รับการฝึกอบรม วิธีนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ดี สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการติดตามผลการฝึกอบรมได้ดี เพราะว่าผู้บังคับบัญชาย่อมทราบถึงผลการปฏิบัติงานของบุคคลในบังคับบัญชา ซึ่งสำเร็จการอบรมในแต่ละหลักสูตร และก็เป็นหน้าที่โดยตรงอยู่แล้วที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา
4. การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ผู้ทำการประเมินอาจใช้วิธีนี้เพื่อรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามในเรื่องที่ต้องการทราบไปยังกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม หรือเพื่อนร่วมงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตัวผู้รับการฝึกอบรมเอง ด้วยวิธีนี้ผู้ตอบแบบสอบถามอาจตอบได้ดีกว่าวิธีสัมภาษณ์ เพราะมีเวลาไตร่ตรอง คิดและลำดับความรู้และพฤติกรรมได้เหมาะสมและถูกต้องกับความจริงมาก แต่อย่างไรก็ตามต้องระวังในการตั้งคำถามให้ตรงประเด็น ได้คำตอบครบถ้วน และไม่ทำให้ผู้ตอบต้องเสียหน้าอีกด้วย วิธีการนี้ควรใช้วิธีการอื่นๆ ประกอบการเก็บข้อมูลเพื่อการประเมินด้วย เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการติดตามประเมินผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในแนวปฏิบัติแล้ว กิจกรรมการติดตามผลการฝึกอบรม โดยส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้มีการติดตาม เพราะต้องใช้เวลา กำลังคน และงบประมาณมาก ทั้งเป็นการยุ่งยากที่จะสรุปให้ชัดเจนไปว่า พฤติกรรมการทำงานเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลง หลังการฝึกอบรมนั้น มีสาเหตุสืบเนื่องมาจาก การฝึกอบรมนั้นโดยตรง ในการปฏิบัติงานจริงยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกที่มีส่วนอย่างมากต่อการแสดงออกถึงพฤติกรรมในการทำงานของผู้เข้ารับการอบรม หรืออาจเป็นเพราะผู้รับการอบรมไม่มีโอกาสที่จะนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมมาใช้ก็ได้ แต่อย่างไรก็ดี การติดตามผลการฝึกอบรมก็ยังมี ความจำเป็นและสำคัญที่จะทำให้ทราบข้อมูลต่างๆ และนำมาปรับปรุงการดำเนินการฝึกอบรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยส่วนรวม

อย่างไรก็ตาม การติดตามผลการฝึกอบรมมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการติดตามผลช่วยให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ ตลอดจนข้อบกพร่องของผู้ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตร เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ข้อมูลที่ได้จะทำให้ทราบว่าผู้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรนั้นมีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างไร นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้ยังสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาจัดให้การอบรมเพิ่มเติม การติดตามผลการฝึกอบรมจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมและพัฒนาคุณภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรม

2.2 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น

ในการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรเกษตรกรรมระยะสั้น ก็เพื่อให้เกษตรกร ได้มีความรู้ ความคิด และความสามารถในการเกษตรทั้งทางด้านการผลิต การแปรรูป และการจัดจำหน่าย ดังนั้นจึงมีผู้เสนอแนวทางในการจัดฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมไว้หลายทาง ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกัน ดังนี้

โกวิท วรพิพัฒน์ (2518 : 34-35) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า หลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นที่คั้นั้น ควรบรรจุเนื้อหาเฉพาะเรื่องที่เกษตรกรต้องการนำไปใช้ได้จริงๆ เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ของเกษตรกร ความรู้พื้นฐานต่างๆ ไม่ควรจัดเกินความจำเป็น เพราะนอกจากจะสิ้นเปลืองงบประมาณแล้ว ยังทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเบื่อหน่ายและออกจาก การฝึกอบรม ส่วนวันที่ ขลิบทอง และจินดา ขลิบทอง (2534 : 53-57) ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า หลักสูตรควรจัดให้ยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้เรียนและจบเบ็ดเสร็จในตัวเอง เน้นการแก้ปัญหาในท้องถิ่น เน้นความรู้ที่ไม่เคยทราบมาก่อน จัดอบรมแบบค่อวงจร ครบวงจร ไม่มีรอบ ไม่มีรุ่น เน้นแนวอาชีพ ให้บริการจัดอบรมเคลื่อนที่

อำนาจ สิตวัตร (2522 : 74-75) ได้ทำการวิจัยและสรุปแนวทางการจัดหลักสูตรวิชาชีพเกษตรกรรมไว้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ควรมีทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี
2. ควรเพิ่มเติมความรู้ด้านอาชีพใหม่ๆ ให้แก่เกษตรกร เพื่อนำไปประกอบอาชีพได้
3. สามารถแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพพระยะยาวได้
4. เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้
5. เหมาะสมกับฤดูกาลที่จะทำการอบรม
6. ควรจัดตามความต้องการและความสะดวกของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

สุนิตย์ เป็นนาบอน (2530 : 13) ได้เสนอแนวคิดในการจัดอบรมเกษตรกรกรมหลักสูตรระยะสั้นไว้ดังนี้

1. จะต้องจัดการศึกษาขึ้นในท้องถิ่นที่เกษตรกรประกอบอาชีพอยู่ คือ ในไร่นา และหมู่บ้านของเขาโดยตรง
2. จะต้องจัดให้สัมพันธ์กับความต้องการและความสนใจของเกษตรกรในขณะนั้นๆ
5. จะต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมในการสอนผู้ที่มีอายุแล้ว
6. จะต้องจัดขึ้นในโอกาสที่เกษตรกรว่างงานอื่นๆ
7. รายวิชาที่สอนจะต้องเป็นเรื่องใหม่ๆ
8. จะต้องเป็นการศึกษาที่เกษตรกรสามารถนำไปใช้อย่างได้ผล

2.2.1 การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรมหลักสูตรระยะสั้นในประเทศไทย

ประเทศไทยมีหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน จัดฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรมหลักสูตรระยะสั้นให้แก่เกษตรกร เช่น

สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้เปิดอบรมวิชาชีพภาคฤดูร้อนสำหรับประชาชนทั่วไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496 ถึงปัจจุบัน (ปัจจุบันไม่ได้อบรมวิชาชีพเฉพาะภาคฤดูร้อนเท่านั้น แต่จะมีการอบรมตลอดทั้งปี) เพื่อเผยแพร่วิทยาการใหม่ๆ เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่ม ระยะเวลาในการอบรมประมาณ 4 สัปดาห์ เปิดอบรมประมาณเดือนเมษายนของทุกปี ผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับประกาศนียบัตรด้วย (สำนักงานส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2518 : 1-22)

กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้จัดอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้แก่บุคคลทั่วไป เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน หลักสูตรจัดขึ้นตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า ตัดผม เสริมสวย ช่างซ่อมวิทยุ ช่างซ่อมเครื่องยนต์ เกษตรกรรมและวิชาชีพอื่นๆ ใช้ระยะเวลาเรียนตั้งแต่ 100-300 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในเนื้อหาแต่ละวิชา สำหรับการจัดกลุ่มสนใจ ใช้เวลาเรียน 30 ชั่วโมง โดยรวมกลุ่มผู้เรียนไม่น้อยกว่า 15 คน นอกจากนี้กรมการศึกษานอกโรงเรียนยังได้ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ และหน่วยงานเอกชนจัดฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสั้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2527: 3-4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรมอาชีวศึกษา ได้มอบหมายให้กองวิทยาลัยเกษตรกรรมจัดโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรประจำที่ และหลักสูตรเคลื่อนที่ โดยมอบหมายให้วิทยาลัยเกษตรกรรมที่กระจายอยู่ทั่วประเทศดำเนินการ ระยะเวลาในการอบรม 1-2 สัปดาห์ ตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา สำหรับหลักสูตรเคลื่อนที่ ใช้เวลาอบรม 1-2 วัน โดยจัดขึ้นในพื้นที่ชนบทยากจน (กรมอาชีวศึกษา. 2534 : 17-19)

กระทรวงกลาโหม มีหน่วยงานที่ดำเนินการด้านการเกษตร ได้แก่ กองอำนวยการรักษาความปลอดภัย (กรป.กลาง) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) โดยจัดโครงการส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์ 3 โครงการ คือ โครงการขยายพันธุ์สัตว์ ดำเนินการอบรมในด้านการผสมเทียมโคและกระบือ โดยหน่วยงานในท้องถิ่นจะคัดเลือกประชาชนเข้ารับการฝึกอบรม ในปีหนึ่งจะอบรม 3 รุ่นๆ ละ 20 คน ระยะเวลาการอบรม 21 วัน โครงการส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว โดยหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่เป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวด้วยการทำแปลงสาธิตเป็นตัวอย่างให้แก่ราษฎร ชาวชน และโรงเรียนต่างๆ แจกเมล็ดพันธุ์ผักต่างๆ ให้นำไปปลูกที่บ้าน โครงการฝึกอบรมผู้นำสหกรณ์การเกษตร เป็นการอบรมเป็นครั้งเป็นคราว (กระทรวงกลาโหม. 2529 : 22-23)

โครงการฝึกอบรมเยาวชนเกษตรตามโครงการพัฒนาพื้นที่วัดญาณสังวรารามหาวีหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 : 2-4)

1. ให้ลูกหลานของเกษตรกรในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงวัดญาณสังวรารามหาวีหาร ได้มีความรู้ด้านเกษตรในเชิงปฏิบัติอย่างแท้จริง และยึดอาชีพเกษตรต่อไปหลังจากจบการฝึกอบรมแล้ว
2. เพื่อให้วัดญาณสังวรารามหาวีหาร ได้มีส่วนในการวางแผนการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพและศีลธรรม
3. เพื่อให้วัดญาณสังวรารามหาวีหาร ได้มีเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งเป็นฆราวาสที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงได้มีอาชีพเลี้ยงตนเอง และสามารถช่วยเหลือพื้นที่ รวมทั้งสิ่งก่อสร้างต่างๆ ของวัดได้ โดยไม่ต้องใช้ความรู้ทางทฤษฎีและความสามารถทางเทคโนโลยีขั้นสูง สามารถแก้ไขปรับปรุงการพังทลายของดิน การดูแลต้นไม้ สวนป่า สัตว์ป่า ตลอดจนพืชผลและผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นในบริเวณวัด รวมทั้งการรักษาความปลอดภัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรการฝึกอบรม ใช้หลักสูตรระยะสั้นและพัฒนาหลักสูตรไปตามเงื่อนไขของสภาวะแวดล้อมท้องถิ่นและความต้องการของสังคมเกษตร การเรียนการสอนเน้นภาคปฏิบัติ ในปีหนึ่งจะมีการฝึกอบรม 2 รุ่นๆ ละประมาณ 20 คน หลักสูตรการฝึกอบรม 2-5 เดือน เนื้อหาวิชาแบ่งเป็น 5 หมวด คือ หมวดการเกษตรทั่วไป หมวดวิชาการปศุสัตว์ หมวดวิชาเครื่องจักรกลเกษตร หมวดวิชาไม้ตัดดอกและไม้ผล และหมวดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.1.2 การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นในต่างประเทศ

ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมขึ้น โดยสถาบันการศึกษา และองค์การธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยให้การฝึกอบรมแก่เกษตรกรและยูวเกษตรกร สำหรับเกษตรกรนั้น จัดเป็นหลักสูตรระยะสั้นเพื่อให้การฝึกอบรมหลังจากเลิกงานประจำแล้ว เช่นในเวลาตอนเย็น วิชาที่จัดฝึกอบรมได้แก่ วิชาการจัดการดิน การผลิตพืชและสัตว์ เทคโนโลยีทางการเกษตร เป็นต้น ส่วนยูวเกษตรกรจัดฝึกอบรมวิชาวางแผนในการจัดการฟาร์ม การผลิตพืช อาหารสัตว์ เป็นต้น ส่วนรายละเอียดในการฝึกอบรมนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละมลรัฐ (Department of Labour, 1973 : 620)

ในมลรัฐจอร์เจีย ได้จัดหลักสูตรอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นขึ้นโดยอาจารย์ที่สอนในแผนกเกษตร ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยจอร์เจีย ร่วมกับครูอาชีพเกษตรของโรงเรียนในท้องถิ่น เพื่อทำการฝึกอบรมเกษตรกรในสาขาต่างๆ โดยใช้เวลาฝึกอบรมในห้องเรียน 3-5 ชั่วโมง และฝึกงานเพื่อหาประสบการณ์อีก 6-40 ชั่วโมง (Chapman, 1970 : 521)

สำหรับมลรัฐโอไฮโอ ได้มีการจัดอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นให้แก่เกษตรกรที่โรงเรียนพีเบิลส์ (Peebles) เมืองอาดัม (Adam) โดยครูอาชีพเกษตร การฝึกอบรมจัดเป็นภาคค่ำ ในครั้งแรกๆ ได้จัดการฝึกอบรมและอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้กัน 2 สัปดาห์ต่อครั้ง ต่อมาได้ขยายเวลาในการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น โดยใช้เวลาตลอดทั้งสัปดาห์และได้จัดให้มีการทัศนศึกษารวมทั้งการจัดกิจกรรมประกอบการฝึกอบรมด้วย (Faust, 1970 : 29)

ส่วนในมลรัฐวิสคอนซิน (Wisconsin) มีหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นจัดขึ้นตามความต้องการของเกษตรกร โดยครูอาชีพเกษตรซึ่งได้รับคำแนะนำจากคณะศึกษานิเทศก์ และจากการสำรวจสภาพของท้องถิ่นเพื่อฝึกอบรมเกษตรกรในชนบทท้องที่ยากจนและด้อยโอกาสทางการศึกษาให้สามารถเพิ่มรายได้ในฟาร์ม หลักการจัดก็โดยการใช้ครูอาชีพเกษตรที่มีความชำนาญในแต่ละสาขา จำนวน 1 คน มีเกษตรกรที่มีความรู้เป็นผู้ช่วยอีก 1 คน สำหรับการฝึกอบรมเกษตรกรจำนวน 15 คน ใช้เวลาฝึกอบรมในห้องเรียน 30-50 ชั่วโมง และฝึกภาคปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย 72-96 ชั่วโมง วิธีการฝึกอบรมนอกจากนั้นยังมีข้อมูลจากการทดลองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ภายใต้คำแนะนำของครูอาชีพศึกษาอีกด้วย (Fontaine, 1975 : 248-249)

ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้ากระบวนการฟื้นฟูบูรณะชนบท ใช้ชื่อว่า อาร์อาร์พีเอ็ม (RRPM คือ Rural Reconstruction Philippines Movement) แนวคิดนี้เกิดจากปรัชญาของ ดร. เชน จัดกองทุนที่อเมริกาแล้วส่งเงินกองทุนไปช่วยประเทศต่างๆ 18 ประเทศ ถ้าโครงการนี้อยู่ในประเทศใด ก็ใช้ชื่อประเทศนั้นนำหน้า เช่น Thai Rural Reconstruction Movement (TRRM) ในประเทศไทยมีศูนย์ปฏิบัติงานคือ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท หลักการพัฒนานั้น 4 ด้าน คือ ด้านอาชีพ ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และด้านอัตประชาภิบาล (นารีรัตน์ รักวิจิตรกุล, 2531 : 220-221)

กลุ่มประเทศแอฟริกาที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาพูด ได้มีการฝึกอบรมเกษตรกรหนุ่มและเกษตรกรอาวุโส 2 รูปแบบ คือ ให้การฝึกอบรมในฟาร์มแก่เกษตรกรที่ต้องการความรู้ใหม่ๆ และให้การฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่แก่เกษตรกรต่อไป ผู้นำท้องถิ่นจะทำหน้าที่เสมือนเป็นพนักงานส่งเสริมการเกษตร (Andra. 1974 : 310)

ประเทศปากัวนิวกินี มีโครงการฝึกอบรมยุวเกษตรกร จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ที่ไม่เคยได้รับการศึกษาหรือมีการศึกษาน้อยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เข้ารับการฝึกอบรม ปีหนึ่งรับ 50 คน หลักสูตร 10 เดือน เนื้อหาจะเน้นในเรื่องเทคนิคในการปรับปรุงงานเกษตรและการเลี้ยงสัตว์ เมื่ออบรมเสร็จแล้วยุวเกษตรกรเหล่านี้จะต้องกลับไปหมู่บ้านของตน เพื่อทำหน้าที่ในการกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานของเกษตรกรในหมู่บ้านของตนเอง โดยแนะนำให้ใช้กรรมวิธีของเกษตรกรแผนใหม่ เพื่อให้ได้ผลผลิตดีขึ้น (ทองอยู่ แก้วไทรอะ. 2533 : 70)

ประเทศญี่ปุ่น มีโรงเรียนเกษตรกรรมประเภทหนึ่งสอนวิชาชีพเกษตรกรรมแบบนอกระบบโรงเรียน นักเรียนเป็นเยาวชนชายที่สำเร็จการศึกษาจากมัธยมศึกษา และได้รับการคัดเลือกจากครอบครัวที่มีความตั้งใจที่จะมอบมรดกเกี่ยวกับฟาร์มของตนให้ดำเนินงานต่อไปในอนาคต ซึ่งนักเรียนส่วนมากจะเป็นบุตรชายคนโตของครอบครัว หลักสูตรในการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการ รวมเวลาเรียน 1 ปี สำหรับประกาศนียบัตรที่ได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษานั้นทางรัฐบาลไม่รับรองในการเข้ารับราชการ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการทิ้งอาชีพ แต่ในด้านสังคมการเกษตรเหล่านั้นจะได้รับการยอมรับและยกย่องว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษในการดำเนินงานทางเกษตรกรรม (ทำนอง สิงคาลวนิช. 2516 : 116-117 อ้างโดยประกอบ รัตนพันธ์. 2524 : 14)

2.3 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรบวงจร

สภาพปัญหา

ในปี พ.ศ.2526 รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดปราจีนบุรี บนเนื้อที่ 270 ไร่ ถนนสุวรรณศร อำเภอสระแก้ว ปัจจุบันได้รับการจัดตั้งให้เป็นจังหวัดสระแก้ว เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2536 (ข้อมูลจังหวัดสระแก้ว. ม.ป.ป.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และปลูกฝังความรักชาติรักถิ่นแก่ราษฎรบริเวณชายแดน ทั้งนี้เนื่องจากผลของสงครามของกลุ่มประเทศต่างๆ ในแถบอินโดจีน คือ ลาว พม่า เวียดนาม และกัมพูชา ทำให้แนวชายแดนด้านตะวันออกซึ่งมีระยะทางยาวประมาณ 2,000 กิโลเมตร กลายเป็นแนวปะทะรับความขัดแย้งระหว่างฝ่ายรัฐบาลคอมมิวนิสต์และฝ่ายกลุ่มต่อต้าน เหตุการณ์ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น เมื่อเกิดสงครามกลางเมืองในประเทศกัมพูชา ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ราษฎรไทยที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด โดยเฉพาะด้านอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งห่างจากชายแดนประเทศกัมพูชาเพียง 80 กิโลเมตร เมื่อปัญหาความไม่

สงบตามแนวชายแดน ทำให้ราษฎรที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้เกิดความอึดอัดและลำบากยิ่งในการดำรงชีวิต ประกอบกับสภาพพื้นที่ตามแนวชายแดนแห้งแล้งทุรกันดาร การประกอบอาชีพไม่ได้ผลเต็มที่ โดยเฉพาะด้านการเกษตร เนื่องจากราษฎรขาดความรู้ทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาอาชีพ จึงทำให้ผลผลิตตกต่ำ มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นไปหางานทำในตัวเมือง เกิดภาวะการว่างงาน และปัญหาสังคมต่างๆ ดังนั้นเพื่อให้ราษฎรอาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนด้วยความสงบสุข รู้สึกรักและหวงแหนแผ่นดิน ก็ต้องทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีค่าและมีความหมายด้วยการให้โอกาสทางการศึกษาด้านอาชีพเพื่อให้ราษฎรดำรงชีวิตในระดับที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือเพื่อเป้าหมายด้านความมั่นคงบริเวณหมู่บ้านชายแดนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม รัฐบาลจึงได้จัดตั้งศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อแก้ไขสภาพปัญหาดังกล่าว

การฝึกอบรมวิชาชีพของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดปราจีนบุรี เน้นหนักทางด้านเกษตรกรรม เพราะตระหนักว่าประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ในชนบทและพื้นที่ชายแดนประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม เนื่องจากการเกษตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก เพราะการเกษตรเป็นแหล่งผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงประชากรในประเทศ ส่วนที่เหลือกลายเป็นสินค้าส่งออกที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศเป็นมูลค่ามหาศาลในแต่ละปี นอกจากนี้การเกษตรยังมีส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาและการเจริญเติบโตในสาขาการผลิตอื่นๆ เช่น การผลิตด้านอุตสาหกรรม การบริการ แต่เนื่องมาจากการทำเกษตรกรรมส่วนใหญ่ทำแบบดั้งเดิม ไม่มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาช่วยในการผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่จึงมีฐานะยากจน ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน มีการศึกษาน้อย ความรู้สึกนึกคิดไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่กล้าเสี่ยงต่อวิธีการใหม่ๆ ผู้กั้นอยู่กั้นขนบธรรมเนียมประเพณีหรือความเชื่อบางอย่างที่ไม่เอื้อต่อการเพิ่มผลผลิต ดังนั้นเพื่อช่วยพัฒนาเกษตรกรให้มีฐานะดีขึ้นและสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว จึงได้จัดโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรบวจกรให้แก่ราษฎรในพื้นที่เป้าหมายชายแดน ซึ่งเน้นหมู่บ้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเรียงตามลำดับหมู่บ้านในประเภทคือ (1) หมู่บ้านป้องกันตนเองตามแนวชายแดน (ปชด.) (2) หมู่บ้านโครงการพระราชดำริ (3) หมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.) และ (4) หมู่บ้านปกติที่มีปัญหา ในการดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรบวจกรได้กำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมดังนี้

1. เป็นเกษตรกรชาย-หญิง อายุระหว่าง 14-35 ปี
2. มีที่ทำการเกษตรของตนเองในหมู่บ้าน
3. เป็นผู้ที่ผ่านการคัดเลือกของคณะกรรมการหมู่บ้าน
4. อยู่ในพื้นที่เป้าหมายของศูนย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. เป็นผู้ที่มีความรู้อ่านออกเขียนได้
6. ผู้เข้ารับการศึกษาต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้ปกครอง
7. ผู้เข้ารับการศึกษาต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎร

ไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมครบวงจร เนื้อหาของหลักสูตรเน้นด้านการเกษตรแผนใหม่การเกษตรผสมผสาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษาได้รับความรู้ด้านการเกษตรอย่างถูกต้อง และรู้จักนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ทำการเกษตร
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษานำความรู้ไปเผยแพร่และเป็นแกนนำด้านการเกษตรในท้องถิ่นของตน
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความรักและผูกพันในอาชีพเกษตร
4. เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพเกษตรให้พึ่งพาตนเองได้ ไม่ละทิ้งถิ่นที่อยู่อาศัย
5. เป็นตัวแทนของศูนย์ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

หลักสูตรวิชาชีพเกษตรครบวงจร

หลักสูตรวิชาชีพเกษตรครบวงจรจะเปิดอบรม 4 เดือน (648 ชั่วโมง) เนื้อหาหลักสูตรแบ่งออกเป็น 6 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาพืช หมวดวิชาสัตว์ หมวดวิชาประมง หมวดวิชาเกษตรประยุกต์ หมวดวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ และหมวดวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2.1 โครงสร้างของหลักสูตรวิชาชีพเกษตรครบวงจร

หมวดวิชา/รายวิชา	จำนวนชั่วโมง
1.หมวดวิชาพืช	240
-วิชาสวนผัก	75
-วิชาไม้ผล	75
-วิชาการเพาะเห็ด	60
-วิชาไม้ดอก-ไม้ประดับ	30
2.หมวดวิชาสัตว์	105
-วิชาสัตว์เล็ก	54
-วิชาสัตว์ปีก	51
3.หมวดวิชาประมง	30
-วิชาการเลี้ยงปลาน้ำจืด	30
4.หมวดวิชาเกษตรประยุกต์	30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

หมวดวิชา/รายวิชา	จำนวนชั่วโมง
-วิชาการแปรรูปผลผลิตการเกษตร	30
5.หมวดวิชาเสริมประสบการณ์	99
-วิชาการเป็นผู้นำ	3
-วิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ	3
-วิชาสหกรณ์การเกษตร	3
-วิชาการวางแผนเพื่อทำโครงการเกษตร	3
-วิชากฎหมายการเกษตร	3
-วิชาเทคโนโลยีที่เหมาะสม	42
-การทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่	42
6.หมวดวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร	144
-รายงานตัว ปฐมนิเทศ เข้าที่พัก	6
-กิจกรรมงานฟาร์ม (วันหยุด เสาร์ อาทิตย์ และวัน นักขัตฤกษ์) เช่น การเลี้ยงดูเสลัตว์ การดูแลบ่อ ปลา การดูแลแปลงผลไม้ การดูแลแปลงสวนตัว และรอบๆบริเวณหอพัก	81
-การออกบริการตลาดนัดอาชีพเคลื่อนที่	30
-กิจกรรมวันนักขัตฤกษ์ต่างๆ เช่น วันปืยมหาราช วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันรัฐธรรมนูญ วันสงท่าย ปีเก่าต้อนรับปีใหม่	15
-ปัจฉิมนิเทศ รับวุฒิบัตร	6
-ส่งตัวกลับภูมิลำเนา	6
รวม 6 หมวดวิชา	648

การดำเนินการฝึกอบรม

สามารถจำแนกขั้นตอนการฝึกอบรมได้ดังนี้

1. ก่อนดำเนินการฝึกอบรม จะต้องมีการจัดทำแผนและวางโครงการฝึกอบรม ซึ่งมีการดำเนินงานดังนี้

1.1 จัดทำโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร โดยศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้วร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านสำรวจปัญหาและความต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของราษฎรในพื้นที่เป้าหมายจัดทำแผนโครงการฝึกอบรม กำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรมตลอดทั้งปี ซึ่งในปีหนึ่งเปิดอบรม 3 รุ่น คือ

รุ่นที่ 1 อบรมตั้งแต่เดือนตุลาคม – มกราคม ของทุกปี

รุ่นที่ 2 อบรมตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม ของทุกปี

รุ่นที่ 3 อบรมตั้งแต่เดือนมิถุนายน – กันยายน ของทุกปี

1.2 จัดทำแผนติดต่อประสานงานกับคณะกรรมการหมู่บ้านในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อจัดหาเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรในแต่ละรุ่น โดยจัดสรรเยาวชนที่เข้ารับการอบรมตามความจำเป็นและเร่งด่วน และศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ได้ส่งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ ไปปรับนักศึกษาแต่ละหมู่บ้าน และเมื่อเสร็จสิ้นการอบรมจะมีการส่งตัวกลับภูมิลำเนาเดิม

1.3 จัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ก่อนเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อชี้แจงให้นักศึกษาทราบเกี่ยวกับความเป็นมาของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว กฎระเบียบต่างๆ ของหอพัก วิธีการเลือกเรียนวิชาชีพรอง การร่วมกิจกรรมในศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว เมื่อเสร็จสิ้นการอบรมจะมีการปฐมนิเทศ เพื่อให้คำแนะนำนักศึกษาก่อนที่จะกลับไปประกอบอาชีพในท้องถิ่น

2. ในระหว่างการฝึกอบรม นักศึกษาจะต้องเรียนทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี ซึ่งนักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามตารางกิจกรรมประจำวันที่กำหนดไว้ใน (ตารางที่ 2) สำหรับการอยู่ร่วมกันในหอพักนักศึกษาและการออกฝึกภาคปฏิบัติ นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้คือ

2.1 นักศึกษาจะต้องอยู่ร่วมกันในหอพักหลังละประมาณ 5-6 คน และต้องแบ่งหน้าที่กันทำตั้งแต่ ทำอาหาร ทำอาหาร และทำความสะอาดหอพัก

2.2 นักศึกษาจะต้องมีการพบกลุ่มเพื่อร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่พบในแต่ละสัปดาห์ พบกลุ่มอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ตั้งแต่เวลา 20.00 น.

2.3 นักศึกษาจะต้องเลือกเรียนวิชาชีพรองจาก 3 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาคหกรรม หมวดวิชาอุตสาหกรรม และหมวดวิชาพาณิชยกรรมและศิลปหัตถกรรม ตัวอย่างเช่น วิชาตัดเย็บเสื้อผ้า ตัดผม เสริมสวย ช่างวิทยุ ช่างไฟฟ้า โดยเวลาเรียน 17.00 – 20.00 น.

2.4 ออกตลาดนัดอาชีพเคลื่อนที่ หลังจากที่นักศึกษาเรียนในศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ประมาณ 4 สัปดาห์ จะต้องออกตลาดนัดอาชีพเคลื่อนที่ไปตามหมู่บ้านต่างๆ ครั้งละ 1 สัปดาห์

2.5 ศึกษานอกสถานที่เดือนละ 1 ครั้ง

ตารางที่ 2.2 ตารางกิจกรรมประจำวันในการฝึกอบรม

เวลา	กิจกรรม
06.00 – 06.20 น.	กาขบริหาร
06.20 – 07.20 น.	กิจกรรมพัฒนาหอพัก
07.20 – 08.00 น.	กิจกรรมส่วนตัว
08.00 – 08.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
09.00 – 12.00 น.	เข้ารับการฝึกอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 16.00 น.	เข้ารับการฝึกอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
16.10 – 16.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
17.00 – 20.00 น.	เรียนวิชาสีพรอง (วิชาสีพระยะสัน)
20.00 – 21.30 น.	ประชุมกลุ่ม
21.35 – 22.00 น.	กิจกรรมส่วนตัว
22.00 น.	เข้านอน

หมายเหตุ

ในการเรียนการสอนนั้น นักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจรจะต้องเรียนวิชาหลักทางด้าน การเกษตร ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตั้งแต่วันจันทร์-วันศุกร์ (เวลา 09.00 – 12.00 น. และ เวลา 13.00 – 16.00 น.) ในการเรียนการสอน จะมีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ทั้ง 2 กลุ่ม จะเรียนหมวดวิชาพืช หมวดวิชาสัตว์ หมวดวิชาประมง และหมวดวิชาเกษตรประยุกต์ สับเปลี่ยน กันไปจนหมดเนื้อหาในแต่ละวิชา สำหรับหมวดวิชาเสริมประสบการณ์นั้น นักศึกษาทั้งสองกลุ่มจะ เรียนรวมกัน โดยจะเรียนหลังจากจบวิชาหลักแล้ว ส่วนหมวดวิชาเสริมประสบการณ์และหมวดวิชา เสริมหลักสูตร คือ กิจการงานฟาร์ม เทคโนโลยีที่เหมาะสม และการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ฯลฯ นักศึกษาจะต้องปฏิบัติในวันเสาร์-อาทิตย์ ในระหว่างการเรียนการสอน จะมีการประเมินผลเป็น รายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

3. หลังการฝึกอบรม

ในการที่นักศึกษาเข้ารับการฝึกอบรมโครงการวิชาชีพเกษตรครบวงจร นักศึกษาจะต้อง ขอมรับเงื่อนไขของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้วที่วางไว้ หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม คือ

3.1 ต้องกลับไปประกอบอาชีพการเกษตร ณ ภูมิลำเนาเดิม

3.2 เป็นผู้นำกลุ่มพัฒนาอาชีพ

3.3 เป็นตัวแทนของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

ในการเรียนการสอนนั้นจะต้องมีการประเมินผลการเรียน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนหรือไม่ การถ่ายทอดความรู้ของผู้สอนเป็นอย่างไร การประเมินผลการเรียนกระทำเมื่อ

1. ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนทุกๆ กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
2. ประเมินตนเองโดยนำปัญหาที่พบประจำวันมาวิเคราะห์หาทางแก้ไขโดยจัดอภิปรายเป็นกลุ่ม
3. การประเมินผลจะทำก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประภาค ขวัญชัยรัตน์ (2522 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามผลเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นที่จัดโดยวิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์ พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในวิชาสวนผักและวิชาการทำนา ในระดับที่สามารถทำให้คู่ได้ ส่วนวิชาเพาะเห็ดนั้นอยู่ที่ระดับสามารถอธิบายได้ สำหรับวิธีการสอนของวิทยากรที่เกษตรกรชอบมากที่สุด คือ วิธีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ซักถาม

ธำรง แสงอรุณ (2529 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมสงขลา พบว่า เกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมส่วนมากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า ไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการฝึกอบรมความรู้ทางเกษตรมาก่อน เกษตรกรส่วนมากเมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้วสามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติเพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรของตนเองให้ดียิ่งขึ้น และมีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมอีก

คาริน กิจามระ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการฝึกอบรมเยาวชนต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพโดยศึกษากรณีศูนย์ฝึกอาชีพเยาวชนแบบผสมผสาน อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี พบว่า เยาวชนที่มีการศึกษาค่ำและมีเศรษฐกิจยากจน มักตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาสูงและมีเศรษฐกิจพอมีพอกิน นอกจากนี้ยังพบว่า การดำเนินการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมของเยาวชนในทางบวก กล่าวคือ ความรู้ความเข้าใจในการฝึกอบรม การให้สินเชื่อความมุ่งหวังในการเข้าอบรม และทัศนคติที่ดีต่อศูนย์ฝึกอาชีพเยาวชนแบบผสมผสาน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมของเยาวชน

วัลลภ พรหมทอง (2529 : บทคัดย่อ) ได้ติดตามผลการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมพิจิตร พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ให้ความเห็นต่อ

เรื่องต่างๆ ในการฝึกอบรมว่ามีความเหมาะสมมากคือ หลักสูตร วิทยากร เจ้าหน้าที่ดำเนินการฝึกอบรม กิจกรรมต่างๆ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ และสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต้องการความรู้เพิ่มเติมเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ วิชาการทำนา หลักการเลี้ยงสัตว์ทั่วไป การปลูกผลไม้ การเพาะเห็ดและวิชาการเลี้ยงไก่

นิพนธ์ พึ่งเจริญ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินผลการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่ของวิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เห็นว่าการฝึกอบรมมีความเหมาะสมในทุกด้าน คือ หลักสูตร วิทยากร วิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรม อุปกรณ์ สื่อ และสถานที่ สำหรับปัญหาที่ผู้เข้ารับการอบรมระบุนมากที่สุดคือ ไม่มีเอกสารประกอบการสอนแจก รองลงมาคือ เวลาในการอบรมน้อยเกินไป หลังการผ่านการอบรมแล้ว ผู้เข้ารับการอบรมมากกว่าครึ่งหนึ่งได้ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับสู่เพื่อนบ้าน และส่วนใหญ่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังคงมีรายได้คงเดิมแต่มีบ้างที่รายได้เพิ่มขึ้น

อภิชาติ ศรีประไพ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่ของวิทยาลัยเกษตรกรรมร้อยเอ็ด ใน 3 ด้านคือ ด้านวิธีการฝึกอบรม ด้านเนื้อหาวิชา และด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการฝึกอบรมด้านวิธีการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในด้านเนื้อหาวิชาและด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ซึ่งได้กำหนดลักษณะการดำเนินงานดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว รุ่นที่ 29-36 ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2539 รวม 8 รุ่น จำนวน 142 คน โดยศึกษากับประชากรทั้งหมด

3.2 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้ของผู้ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงกำหนดขอบเขตและประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ตั้งไว้

3.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมและถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา และตรงตามวัตถุประสงค์ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 2 การนำความรู้ทางการเกษตร ไปใช้ จำนวน 64 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม จำนวน 38 ข้อ

ตอนที่ 4 เจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร

จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตร ไปใช้ของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร จำนวน 15 ข้อ

3.3 การตรวจสอบเครื่องมือ

3.3.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เสร็จแล้ว นำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจ และแนะนำในการแก้ไข ปรับปรุง

3.3.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้วไปขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคผนวก ข.) ตรวจสอบความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ให้มีความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ แล้วนำไปปรึกษากับคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาแก้ไข

3.3.3 นำแบบสัมภาษณ์ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองสัมภาษณ์กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 25 คน (ไม่ใช่รุ่นที่ 29-36) เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity)

3.3.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปปรับปรุงแก้ไขโดยปรึกษาร่วมกับคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้สัมภาษณ์กับประชากรที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ถึงผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน จังหวัดสระแก้ว เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร รุ่นที่ 29 - 36

3.4.2 ดำรวจรายชื่อและที่อยู่ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรรุ่นที่ 29-36 ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2539 และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน และผู้ปกครองผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากงานทะเบียนของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ที่ได้รวบรวมไว้

3.4.3 ติดต่อประสานงานกับฝ่ายส่งเสริมเผยแพร่ของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ขอความอนุเคราะห์ประสานงานและนัดหมายเวลาผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร เพื่อการเก็บข้อมูลตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดในแต่ละอำเภอ

3.4.4 ทำการสัมภาษณ์ผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรตามวันเวลาที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมเผยแพร่ได้นัดหมายไว้ ได้จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 80

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์จำนวน 142 ชุด ซึ่งสัมภาษณ์ได้จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 80 มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 นำข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรมมาหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและบรรยายผลประกอบ

ตอนที่ 2 นำข้อมูลเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 นำข้อมูลเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ว่าอยู่ในระดับใดมาหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนสาเหตุที่ไม่ได้นำไปใช้ ใช้ค่าความถี่ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและบรรยายผลประกอบ

ส่วนที่ 2 นำข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้มาหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและบรรยายผลประกอบ

ตอนที่ 3 นำข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการฝึกอบรมมาหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและบรรยายผลประกอบ

ตอนที่ 4 นำข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรมาหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและบรรยายผลประกอบ

ตอนที่ 5 นำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ของผู้ผ่านการฝึกอบรมมาหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและบรรยายผลประกอบ

ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการฝึกอบรม เจตคติต่อการฝึกอบรม และปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้นั้น ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าเฉลี่ยจากเกณฑ์ประมาณค่า 3 ระดับ ของเบสต์ (Best. 1970 : 189) ดังต่อไปนี้

1.00 – 1.66	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
1.67 – 2.33	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
2.34 – 3.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว แบ่งได้ดังนี้

4.1 สถานภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

4.2 การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร

4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

4.4 เจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

4.5 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

4.1 สถานภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 4.1 แสดงสถานภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

รายการ	จำนวน (คน) N = 113	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	93	82.3
หญิง	20	17.7
สถานภาพ		
โสด	41	36.3
สมรส	72	63.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน) N = 113	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 26 ปี	27	23.9
26-30 ปี	44	38.9
31-35 ปี	26	23.0
36-40 ปี	9	8.0
มากกว่า 40 ปี	7	6.2
อายุสูงสุด 47 ปี		
อายุต่ำสุด 18 ปี		
อายุเฉลี่ย 29.19		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	73	64.6
มัธยมศึกษา	33	29.2
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	7	6.2
อาชีพปัจจุบัน		
ทำการเกษตร	84	74.3
ไม่ได้ทำการเกษตร	29	25.7
ฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรรุ่นที่		
รุ่นที่ 29	6	5.3
รุ่นที่ 30	4	3.5
รุ่นที่ 31	29	25.7
รุ่นที่ 32	27	24.0
รุ่นที่ 33	19	16.8
รุ่นที่ 34	7	6.2
รุ่นที่ 35	17	15.0
รุ่นที่ 36	4	3.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน) N = 113	ร้อยละ
จำนวนที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรทั้งหมด		
1-10 ไร่	56	49.6
11-20 ไร่	34	30.1
21-30 ไร่	13	11.5
มากกว่า 30 ไร่	10	8.8
จำนวนที่ดินสูงสุด 60 ไร่		
จำนวนที่ดินต่ำสุด 1 ไร่		
เฉลี่ย 13.83 ไร่		
สภาพการถือครองที่ดิน		
เป็นที่เช่าทั้งหมด	19	16.8
เป็นของตนเองบางส่วน เช่าบางส่วน	14	12.4
เป็นของตนเองทั้งหมด	46	40.7
เป็นของพ่อแม่	46	40.7
เป็นพื้นที่ถือครองแต่ยังไม่มียกรรมสิทธิ์ เช่น ที่ป่า สงวน	33	29.2
จำนวนแรงงานในครอบครัว		
1 คน	1	0.9
2 คน	16	14.2
3 คน	26	23.0
4 คน	30	26.5
5 คน	12	10.6
6 คน	17	15.0
7 คน	9	8.0
8 คน	2	1.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน) N = 113	ร้อยละ
สมาชิกกลุ่มทางการเกษตร		
กลุ่มเกษตรกร	50	44.3
กลุ่มยุวเกษตรกร	15	13.3
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	6	5.3
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	30	26.5
กลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	12	10.6
การติดต่อกับศูนย์ฯ ในรอบปีที่ผ่านมา		
ไม่มีการติดต่อ	43	38.1
1 ครั้ง	25	22.1
2 ครั้ง	27	23.9
3 ครั้ง	11	9.7
4 ครั้ง	6	5.3
5 ครั้ง	1	0.9

จากตารางที่ 4.1 แสดงสถานภาพทั่วไปของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว พบว่า เป็นเพศชาย ร้อยละ 82.3 เพศหญิง ร้อยละ 17.7 อายุเฉลี่ย 29.19 ปี ผู้ผ่านการฝึกอบรมส่วนมากสมรสแล้ว ร้อยละ 63.7 และโสด ร้อยละ 36.3 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26.30 ปี มากที่สุด ร้อยละ 38.9 รองลงมาคือต่ำกว่า 26 ปี ร้อยละ 23.9 และมีอายุระหว่าง 31-35 ปี ร้อยละ 23.0 ผู้ผ่านการฝึกอบรมจบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 64.6 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 29.2 อาชีพปัจจุบันทำการเกษตร ร้อยละ 74.3 และไม่ทำการเกษตร ร้อยละ 25.7

เกษตรส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรรุ่นที่ 31 มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 25.7 รองลงมาคือรุ่น 32 ร้อยละ 24.0 และรุ่น 33 ร้อยละ 16.8 ส่วนใหญ่มีที่ดิน ทำการเกษตรอยู่ระหว่าง 1-10 มากที่สุด ร้อยละ 49.6 รองลงมาคือ 11-20 ไร่ ร้อยละ 30.1 เฉลี่ย 13.83 ไร่ โดยที่ดินทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเองและเป็นของบิดามารดา ร้อยละ 40.7 เป็นพื้นที่ถือครองแต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ ร้อยละ 29.2 และ พื้นที่เป็นพื้นที่เช่าทั้งหมด ร้อยละ 16.8

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำการเกษตรแต่ละครอบครัวมีแรงงาน 4 คน ร้อยละ 26.5 รองลงมาคือ 3 คน ร้อยละ 23.0 และ 6 คน ร้อยละ 15.0 ส่วนใหญ่ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมเป็นสมาชิกของ

กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 44.3 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 26.5 และเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 10.6 ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่ไม่มีการติดต่อกับศูนย์ฝึกอบรม ร้อยละ 38.1 ติดต่อกับศูนย์ 2 ครั้ง ร้อยละ 23.9 และติดต่อกับศูนย์ 1 ครั้ง ร้อยละ 22.1

4.2 การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร

ตารางที่ 4.2 แสดงการนำความรู้วิชาไม้ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาตามหลักสูตร (N = 113)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ไม่ได้ปฏิบัติ (ร้อยละ)
1. ก่อนการทำการเพาะปลูกมีการวางแผนสวน การปรับพื้นที่ การกำหนดระยะปลูก การเตรียมหลุมปลูก และการใช้ปุ๋ยรองพื้นก่อนปลูก	109 (96.5)	4 (3.5)
2. ให้น้ำ ให้ปุ๋ย อย่างถูกวิธีเหมาะสมกับสภาพพื้นดินและฤดูกาล	95 (84.1)	18 (15.9)
3. คัดเลือกไม้ผลพันธุ์ดีมาปลูก (รู้ข้อดี ข้อเสียของแต่ละพันธุ์)	90 (79.6)	23 (20.4)
4. ป้องกันและกำจัด โรค และศัตรูไม้ผล	84 (74.3)	29 (25.7)
5. เก็บผลผลิตอย่างถูกวิธี (เก็บเมื่อผลแก่เต็มที่ และมีการรักษาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพดี และทำให้สดอยู่ได้นาน)	83 (73.5)	30 (26.5)
6. ขยายพันธุ์ต้นไม้ (ตอนกิ่ง ทาบกิ่ง เสียบกิ่ง)	65 (57.5)	48 (42.5)
7. ตัดแต่งกิ่ง และทรงพุ่ม (ไม้ผล)	56 (49.6)	57 (50.4)
8. เปลี่ยนยอด ไม้ที่ให้ผลผลิตไม่ดี หรืออายุมาก และเสริมรากเพื่อให้ต้นแข็งแรง เพื่อป้องกันลม	53 (46.9)	60 (53.1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.2 แสดงการนำความรู้วิชาไม้ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมนำความรู้วิชาไม้ผลไปปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 50 จำนวน 6 รายการ คือ ก่อนการทำการเพาะปลูกมีการวางแผนสวน การปรับพื้นที่ การกำหนดระยะปลูก การเตรียมหลุมปลูก และการใช้ปุ๋ยรองพื้นก่อนปลูก ร้อยละ 96.5 ให้น้ำ ให้น้ำ อย่างถูกวิธีเหมาะสมกับสภาพพื้นดินและ ฤดูกาล ร้อยละ 84.1 คัดเลือกไม้ผลพันธุ์ดีมาปลูก (รู้ข้อดี ข้อเสียของแต่ละพันธุ์) ร้อยละ 79.6 ป้องกันและกำจัดโรค และศัตรูไม้ผล ร้อยละ 74.3 เก็บผลผลิตอย่างถูกวิธี (เก็บเมื่อผลแก่เต็มที่ และมีการรักษาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพดี และทำให้สดอยู่ได้นาน) ร้อยละ 73.5 และขยายพันธุ์ต้นไม้ (ตอนกิ่ง ทาบกิ่ง เสียบกิ่ง) ร้อยละ 57.5 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่า ร้อยละ 50 จำนวน 2 รายการ คือ ตัดแต่งกิ่ง และทรงพุ่ม (ไม้ผล) ร้อยละ 49.6 และเปลี่ยนยอดไม้ที่ให้ผลผลิตไม่ดี หรืออายุมาก และเสริมรากเพื่อให้ต้นแข็งแรง เพื่อป้องกันลม ร้อยละ 46.9

ตารางที่ 4.3 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาไม้ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้

ลักษณะการนำความรู้ไปใช้ (N = 113)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประกอบอาชีพส่วนตัว	44	38.9
2. ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง)	34	30.1
3. แนะนำผู้อื่น	33	29.2
4. เป็นรายได้เสริม	17	15.0
5. บริโภคในครัวเรือน	13	11.5

หมายเหตุ ผู้ตอบตอบได้หลายข้อ

จากตารางที่ 4.3 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาไม้ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า มีการนำความรู้วิชาไม้ผลไปประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 38.9 รองลงมาประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง) ร้อยละ 30.1 แนะนำผู้อื่น ร้อยละ 29.2 เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 15.0 และบริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 11.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงการนำความรู้วิชาสวนผักที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาตามหลักสูตร (N = 113)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ไม่ได้ปฏิบัติ (ร้อยละ)
1. เตรียมแปลงปลูก (ขุดพลิกดิน กำจัดวัชพืช)	96 (85.0)	17 (15.0)
2. คลุกเมล็ดผักด้วยขามาเชื้อโรคมล็ดผักก่อนปลูก	90 (79.6)	23 (20.4)
3. ให้น้ำ ให้อุณหภูมิ อย่างถูกวิธี เหมาะสมกับสภาพดินและฤดูกาล	89 (78.8)	24 (21.2)
4. ป้องกันโรคและกำจัดศัตรูพืชผัก	84 (74.3)	29 (25.7)
5. เลือกสถานที่ปลูกเป็นที่ราบกลางแจ้ง น้ำไม่ท่วมขัง อยู่ใกล้แหล่งน้ำ	80 (70.8)	33 (29.2)
6. วางแผนก่อนการปลูกผัก โดยศึกษาความต้องการของตลาด ทุน ค่าเมล็ดพันธุ์ สารเคมี	52 (46.0)	61 (54.0)
7. เก็บเกี่ยวผักอย่างถูกวิธี (เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่ และพ้นระยะอันตรายจากสารเคมีที่ฉีดไว้)	49 (43.4)	64 (56.6)
8. ถนอมหรือแปรรูปผักเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่น (ดองหรือตากแห้ง)	38 (33.6)	75 (66.4)

จากตารางที่ 4.4 แสดงการนำความรู้วิชาสวนผักที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมนำความรู้วิชาสวนผักไปปฏิบัติมากกว่า ร้อยละ 50 จำนวน 5 รายการ คือ เตรียมแปลงปลูก (ขุดพลิกดิน กำจัดวัชพืช) ร้อยละ 85.0 คลุกเมล็ดผักด้วยขามาเชื้อโรคมล็ดผักก่อนปลูกร้อยละ 79.6 ให้น้ำ ให้อุณหภูมิ อย่างถูกวิธี เหมาะสมกับสภาพดินและฤดูกาล ร้อยละ 78.8 ป้องกันโรคและกำจัดศัตรูพืชผัก ร้อยละ 74.3 เลือกสถานที่ปลูกเป็นที่ราบกลางแจ้ง น้ำไม่ท่วมขัง อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ร้อยละ 70.8 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 3 รายการ คือ วางแผนก่อนการปลูกผัก โดยศึกษาความต้องการของตลาด ทุน ค่าเมล็ดพันธุ์ สารเคมี ร้อยละ 46.0 เก็บเกี่ยวผักอย่างถูกวิธี (เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่ และพ้นระยะอันตรายจากสารเคมีที่ฉีดไว้) ร้อยละ 43.4 และถนอมหรือแปรรูปผักเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่น (ดองหรือตากแห้ง) ร้อยละ 33.6

ตารางที่ 4.5 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาสวนผักที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ไปใช้

ลักษณะการนำความรู้ไปใช้ (N = 113)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประกอบอาชีพส่วนตัว	60	53.1
2. เป็นรายได้เสริม	53	46.9
3. บริโภคในครัวเรือน	21	18.6
4. ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง)	9	8.0
5. แนะนำผู้อื่น	4	3.5

หมายเหตุ ผู้ตอบตอบได้หลายข้อ

จากตารางที่ 4.5 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาสวนผักที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า มีการนำความรู้วิชาสวนผักไปประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 53.1 รองลงมา เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 46.9 ใช้บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 18.6 ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง) ร้อยละ 8.0 และแนะนำผู้อื่น ร้อยละ 3.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงการนำความรู้วิชาไม้ดอกไม้ประดับที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาตามหลักสูตร (N = 113)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ไม่ได้ปฏิบัติ (ร้อยละ)
1. ปรับสภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ โดยผสมดินร่วน แกลบเผาคลุกเคล้าให้เข้ากัน	99 (87.6)	14 (12.4)
2. ใส่ปุ๋ยและมีการป้องกัน กำจัด โรค และศัตรูตามชนิดของต้นไม้ที่ปลูก	94 (83.2)	19 (16.8)
3. ทำที่กำบังแสงเพื่อให้ร่มเงาเมื่อนำต้นกล้ามาปลูกใหม่	90 (79.6)	33 (20.4)
4. ทำเรือนต้นไม้ (เรือนเพาะชำ เรือนต้นไม้)	55 (48.7)	58 (51.3)
5. ถอนกล้าไม้ดอกไม้ประดับ โดยมีดินคิครากมาค้ำย และรากไม่ขาด	47 (41.6)	66 (58.4)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

เนื้อหาตามหลักสูตร (N = 113)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ไม่ได้ปฏิบัติ (ร้อยละ)
6. เลือกกระถางที่พอเหมาะสมกับต้นไม้ในการปลูกไม้กระถาง	39 (34.5)	74 (65.5)
7. เลือกปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ	37 (33.7)	76 (67.3)
8. ทำการขยายพันธุ์ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับชนิดของต้นไม้	32 (28.3)	81 (71.1)

จากตารางที่ 4.6 แสดงการนำความรู้วิชาไม้ดอกไม้ประดับที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมนำความรู้วิชาไม้ดอกไม้ประดับไปปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 50 จำนวน 3 รายการ คือ ปรับสภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับโดยผสมดินร่วน แกลบเผาคลุกเคล้าให้เข้ากัน ร้อยละ 87.6 ใส่ปุ๋ยและมีการป้องกัน กำจัดโรค และศัตรูตามชนิดของต้นไม้ที่ปลูก ร้อยละ 83.2 และทำที่กำบังแสงเพื่อให้ร่มเงาเมื่อนำต้นกล้ามาปลูกใหม่ ร้อยละ 79.6 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 5 รายการ คือ ทำเรือนต้นไม้ (เรือนเพาะชำ เรือนต้นไม้) ร้อยละ 48.7 ถอนกล้าไม้ดอกไม้ประดับโดยมีดินดีครากมาด้วย และรากไม้ขาด ร้อยละ 41.6 เลือกกระถางที่พอเหมาะสมกับต้นไม้ในการปลูกไม้กระถาง ร้อยละ 34.5 เลือกปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ ร้อยละ 33.7 และทำการขยายพันธุ์ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับชนิดของต้นไม้ ร้อยละ 28.3

ตารางที่ 4.7 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาไม้ดอกไม้ประดับที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

ลักษณะการนำความรู้ไปใช้ (N = 113)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. แนะนำผู้อื่น	86	76.1
2. เป็นรายได้เสริม	12	10.6
3. ประกอบอาชีพส่วนตัว	12	10.6
4. บริโภคในครัวเรือน	2	1.8

หมายเหตุ ผู้ตอบตอบได้หลายข้อ

จากตารางที่ 4.7 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาไม้ดอกไม้ประดับที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า มีการนำความรู้วิชาไม้ดอกไม้ประดับไปแนะนำผู้อื่น ร้อยละ 76.1 รองลงมา เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 10.6 ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 10.6 และ บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงการนำความรู้วิชาการเพาะเห็ดที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาตามหลักสูตร (N = 113)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ไม่ได้ปฏิบัติ (ร้อยละ)
1. เพาะเห็ดตามขั้นตอนและวิธีการที่อบรมมา	94 (83.2)	19 (16.8)
2. เลือกวัสดุที่เหมาะสมกับชนิดของเห็ดที่เพาะ	93 (82.3)	20 (17.7)
3. เลือกสถานที่เพาะเห็ด และลักษณะ โรงเรือนที่เหมาะสม	90 (79.6)	23 (20.4)
4. วางแผนและศึกษาความต้องการของตลาดและผู้บริโภค	83 (73.5)	30 (26.5)
5. เก็บดอกเห็ดเมื่อดอกมีขนาดโตและอวบ ในเวลาที่เหมาะสม	48 (42.5)	65 (57.5)
6. เพาะเห็ด โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (อากาศ อุณหภูมิ ความชื้น)	41 (36.3)	72 (63.7)
7. ป้องกันกำจัดโรคและศัตรูของเห็ด	38 (33.6)	75 (66.4)
8. บริโภคเห็ดตามชนิดของเห็ด (เห็ดฟางควรบริโภคเร็วเพราะเสื่อมคุณภาพเร็ว เห็ดหูหนูควรเก็บตากแห้ง)	36 (31.9)	77 (68.1)

จากตารางที่ 4.8 แสดงการนำความรู้วิชาการเพาะเห็ดที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านอบรมนำความรู้วิชาการเพาะเห็ดไปปฏิบัติมากกว่า ร้อยละ 50 จำนวน 4 รายการคือ เพาะเห็ดตามขั้นตอนและวิธีการที่อบรมมา ร้อยละ 83.2 เลือกวัสดุที่เหมาะสมกับชนิดของเห็ดที่เพาะ ร้อยละ 82.3 เลือกสถานที่เพาะเห็ด และลักษณะโรงเรือนที่เหมาะสม ร้อยละ 79.6 วางแผนและศึกษาความต้องการของตลาดและผู้บริโภค ร้อยละ 73.5 และมีการนำไป

ปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 4 รายการ คือ เก็บดอกเห็ดเมื่อดอกมีขนาดโตและอวบ ในเวลาที่เหมาะสม ร้อยละ 42.5 เพาะเห็ดโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (อากาศ อุณหภูมิ ความชื้น) ร้อยละ 36.3 ป้องกันกำจัดโรคและศัตรูของเห็ด ร้อยละ 33.6 และบริโภคเห็ดตามชนิดของเห็ด (เห็ดฟางควรบริโภคเร็วเพราะเสื่อมคุณภาพเร็ว เห็ดหูหนูควรเก็บตากแห้ง) ร้อยละ 31.9

ตารางที่ 4.9 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาการเพาะเห็ดที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

ลักษณะการนำความรู้ไปใช้ (N = 113)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประกอบอาชีพส่วนตัว	58	51.3
2. เป็นรายได้เสริม	39	34.5
3. บริโภคในครัวเรือน	39	34.5
4. แนะนำผู้อื่น	5	4.4
5. ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง)	3	2.6

หมายเหตุ ผู้ตอบตอบได้หลายข้อ

จากตารางที่ 4.9 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาการเพาะเห็ดที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า มีการนำความรู้วิชาการเพาะเห็ดไปใช้ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 51.3 รองลงมา เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 34.5 บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 34.5 แนะนำผู้อื่น ร้อยละ 4.4 และประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง) ร้อยละ 2.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงการนำความรู้วิชาสัตว์ปีก (ไก่) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวง
จรไปใช้

เนื้อหาตามหลักสูตร (N = 113)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ไม่ได้ปฏิบัติ (ร้อยละ)
1. ผสมอาหารเองโดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น	100 (88.5)	13 (11.5)
2. คัดเลือกสัตว์พันธุ์ดีมาเลี้ยง (การเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรง และ สุขภาพดี)	97 (85.8)	16 (14.2)
3. ทำวัคซีน เพื่อป้องกัน โรคให้กับไก่ตามระยะเวลาที่กำหนด	94 (83.2)	19 (16.8)
4. เตรียมโรงเรือนให้พร้อมก่อนนำสัตว์มาเลี้ยง	48 (42.5)	65 (57.5)
5. เลือกใช้สูตรอาหารที่เหมาะสมตามชนิด และระยะการเติบโตของ สัตว์	47 (41.6)	66 (58.4)
6. วางแผนและศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของตลาด ทุน พันธุ์ ค่าอาหาร	45 (39.8)	68 (60.2)
7. ทำบัญชีรายรับรายจ่ายในการเลี้ยงสัตว์ (ว่ามีกำไรหรือขาดทุนมาก น้อยเพียงใด)	33 (29.2)	80 (70.8)
8. ทำการแปรรูปสัตว์ให้เป็นผลผลิตตามความต้องการของตลาด	28 (24.8)	85 (75.2)

จากตารางที่ 4.10 แสดงการนำความรู้วิชาสัตว์ปีก (ไก่) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านอบรมนำความรู้วิชาสัตว์ปีก (ไก่) ไปปฏิบัติมากกว่า ร้อยละ 50 จำนวน 3 รายการ คือ ผสมอาหารเองโดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น ร้อยละ 88.5 คัดเลือกสัตว์พันธุ์ดีมาเลี้ยง (การเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรง และสุขภาพดี) ร้อยละ 85.8 และทำวัคซีนเพื่อป้องกันโรคให้กับไก่ตามระยะเวลาที่กำหนด ร้อยละ 83.2 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่า ร้อยละ 50 จำนวน 5 รายการ คือ เตรียมโรงเรือนให้พร้อมก่อนนำสัตว์มาเลี้ยง ร้อยละ 42.5 เลือกใช้สูตรอาหารที่เหมาะสมตามชนิด และระยะการเติบโตของสัตว์ ร้อยละ 41.6 วางแผนและศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของตลาด ทุน พันธุ์ ค่าอาหาร ร้อยละ 39.8 ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายในการเลี้ยงสัตว์ (ว่ามีกำไรหรือขาดทุนมากน้อยเพียงใด) ร้อยละ 29.2 และทำการแปรรูปสัตว์ให้เป็นผลผลิตตามความต้องการของตลาด ร้อยละ 24.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาสัตว์ปีก (ไก่) ที่ได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร
ครบวงจรไปใช้

ลักษณะการนำความรู้ไปใช้ (N = 113)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประกอบอาชีพส่วนตัว	81	71.7
2. บริโภคในครัวเรือน	67	59.3
3. เป็นรายได้เสริม	54	47.8
4. ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง)	33	29.2
5. แนะนำผู้อื่น	22	19.5

หมายเหตุ ผู้ตอบตอบได้หลายข้อ

จากตารางที่ 4.11 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาสัตว์ปีก (ไก่) ที่ได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า มีการนำความรู้วิชาสัตว์ปีก (ไก่) ไปใช้ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 71.7 รองลงมา บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 59.3 เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 47.8 ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง) ร้อยละ 29.2 และแนะนำผู้อื่น ร้อยละ 19.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 แสดงการนำความรู้วิชาสัต์ว์เล็ก (สุกร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาตามหลักสูตร (N = 113)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ไม่ได้ปฏิบัติ (ร้อยละ)
1. คัดเลือกพันธุ์สุกรที่จะนำมาเลี้ยง โดยคำนึงถึงพันธุ์ที่มีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรงและสุขภาพดี	94 (83.2)	19 (16.8)
2. ให้อาหารแก่สุกร โดยคำนึงถึงระยะการเจริญเติบโตของสุกร	92 (81.4)	21 (18.6)
3. ใช้อาหารสูตรใหม่ผสมสูตรเก่าทีละน้อยๆ เมื่อมีการเปลี่ยนสูตรอาหารใหม่	43 (38.1)	70 (61.9)
4. ป้องกันโรคที่เกิดกับสุกรและทำการสุขาภิบาลที่ดี	42 (37.2)	71 (62.8)
5. ฉีดวัคซีนป้องกันโรคแก่สุกรตามกำหนดและระยะเวลาที่กำหนด	35 (31.0)	78 (69.0)
6. เตรียมและทำความสะอาดโรงเรือนก่อนนำสัตว์มาเลี้ยง	33 (29.2)	80 (70.8)
7. ผสมพันธุ์สุกรในระยะที่เป็นสัดและทำคลอดให้สุกร	32 (28.3)	81 (71.7)
8. วางแผนศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของตลาด ทุน พันธุ์ และอาหาร	32 (28.3)	81 (71.7)

จากตารางที่ 4.12 แสดงการนำความรู้วิชาสัต์ว์เล็ก (สุกร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านอบรมนำความรู้วิชาสัต์ว์เล็ก (สุกร) ไปปฏิบัติมากกว่า ร้อยละ 50 จำนวน 2 รายการ คือ คัดเลือกพันธุ์สุกรที่จะนำมาเลี้ยง โดยคำนึงถึงพันธุ์ที่มีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรงและสุขภาพดี ร้อยละ 83.2 และให้อาหารแก่สุกรโดยคำนึงถึงระยะการเจริญเติบโตของสุกร ร้อยละ 81.4 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 6 รายการ คือ ใช้อาหารสูตรใหม่ผสมสูตรเก่าทีละน้อยๆ เมื่อมีการเปลี่ยนสูตรอาหารใหม่ ร้อยละ 38.1 ป้องกันโรคที่เกิดกับสุกรและทำการสุขาภิบาลที่ดี ร้อยละ 37.2 ฉีดวัคซีนป้องกันโรคแก่สุกรตามกำหนดและระยะเวลาที่กำหนด ร้อยละ 31.0 เตรียมและทำความสะอาดโรงเรือนก่อนนำสัตว์มาเลี้ยง ร้อยละ 29.2 ผสมพันธุ์สุกรในระยะที่เป็นสัดและทำคลอดให้สุกร ร้อยละ 28.3 และวางแผนศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของตลาด ทุน พันธุ์ และอาหาร ร้อยละ 28.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาสัตว์เล็ก (สุกร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพ
เกษตรกรครบวงจรไปใช้

ลักษณะการนำความรู้ไปใช้ (N = 113)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประกอบอาชีพส่วนตัว	95	84.1
2. เป็นรายได้เสริม	20	17.7
3. แนะนำผู้อื่น	19	16.8
4. บริโภคในครัวเรือน	10	8.8

หมายเหตุ ผู้ตอบตอบได้หลายข้อ

จากตารางที่ 4.13 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาสัตว์เล็ก (สุกร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรไปใช้ พบว่า มีการนำความรู้วิชาสัตว์เล็ก (สุกร) ไปใช้ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 84.1 รองลงมา เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 17.7 แนะนำผู้อื่น ร้อยละ 16.8 และบริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 8.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 แสดงการนำความรู้วิชาการเลี้ยงปลาน้ำจืด ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาตามหลักสูตร (N = 113)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ไม่ได้ปฏิบัติ (ร้อยละ)
1. คัดเลือกพันธุ์สัตว์น้ำที่ดีมาเลี้ยง (เลี้ยงง่าย โตเร็ว)	99 (87.6)	14 (12.4)
2. ให้อาหารสัตว์น้ำเป็นเวลาประจำเพื่อให้สัตว์น้ำคุ้นเคย	92 (81.4)	21 (18.6)
3. ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการจับสัตว์น้ำ	84 (74.3)	29 (25.7)
4. ปลอยสัตว์น้ำที่คัดเลือกแล้วลงในบ่อเวลาเช้าหรือเย็น	39 (34.5)	74 (65.5)
5. ดูแลพืชน้ำให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสม (เพื่อเป็นประโยชน์ของสัตว์น้ำ เช่น เป็นอาหาร ผลิตออกซิเจน)	39 (34.5)	74 (65.5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เนื้อหาตามหลักสูตร (N = 113)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ไม่ได้ปฏิบัติ (ร้อยละ)
6. หมั่นดูแลสัตว์น้ำและแก้ไขปัญหาน้ำเสีย	38 (33.6)	75 (66.4)
7. ทำความสะอาดบ่อเก่าและกำจัดศัตรูปลาในบ่อให้หมด หรือเลือกพื้นที่ขุดบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำให้อยู่ใกล้แหล่งน้ำเป็นดินเหนียวหรือน้ำท่วมไม่ถึง	36 (31.9)	77 (68.1)
8. ทำการเพาะพันธุ์และขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เลี้ยงตามวิธีที่ได้อบรมมา	34 (30.1)	79 (69.9)

จากตารางที่ 4.14 แสดงการนำความรู้วิชาการเลี้ยงปลาน้ำจืด ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านอบรมนำความรู้วิชาการเลี้ยงปลาน้ำจืด ไปปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 50 จำนวน 3 รายการ คือ คัดเลือกพันธุ์สัตว์น้ำที่ดีมาเลี้ยง (เลี้ยงง่าย โตเร็ว) ร้อยละ 87.6 ให้อาหารสัตว์น้ำเป็นเวลาประจำเพื่อให้สัตว์น้ำคุ้นเคย ร้อยละ 81.4 และใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการจับสัตว์น้ำ ร้อยละ 74.3 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 5 รายการ คือ ปล่อยสัตว์น้ำที่คัดเลือกแล้วลงในบ่อเวลาเช้าหรือเย็น ร้อยละ 34.5 ดูแลพืชน้ำให้อยู่ในสถานะที่เหมาะสม (เพื่อเป็นประโยชน์ของสัตว์น้ำ เช่น เป็นอาหาร ผลิตออกซิเจน) ร้อยละ 34.5 หมั่นดูแลสัตว์น้ำและแก้ไขปัญหาน้ำเสีย ร้อยละ 33.6 ทำความสะอาดบ่อเก่าและกำจัดศัตรูปลาในบ่อให้หมด หรือเลือกพื้นที่ขุดบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำให้อยู่ใกล้แหล่งน้ำเป็นดินเหนียวหรือน้ำท่วมไม่ถึง ร้อยละ 31.9 และทำการเพาะพันธุ์และขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เลี้ยงตามวิธีที่ได้อบรมมา ร้อยละ 30.1

ตารางที่ 4.15 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาเลี้ยงปลาน้ำจืด ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพ
เกษตรกรครบวงจรไปใช้

ลักษณะการนำความรู้ไปใช้ (N = 113)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. บริโภคในครัวเรือน	54	44.8
2. เป็นรายได้เสริม	42	37.2
3. แนะนำผู้อื่น	37	32.7
4. ประกอบอาชีพส่วนตัว	10	8.8
5. ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง)	3	2.7

หมายเหตุ ผู้ตอบตอบได้หลายข้อ

จากตารางที่ 4.15 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาเลี้ยงปลาน้ำจืด ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรไปใช้ พบว่า มีการนำความรู้วิชาเลี้ยงปลาน้ำจืดไปใช้บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 44.8 รองลงมา เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 37.2 แนะนำผู้อื่น ร้อยละ 32.7 ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 8.8 และประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง) ร้อยละ 2.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงการนำความรู้วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตการเกษตร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาตามหลักสูตร (N = 113)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ไม่ได้ปฏิบัติ (ร้อยละ)
1. แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยคำนึงถึงประโยชน์ของอาหาร 5 หมู่	56 (49.6)	57 (50.4)
2. ถนอมอาหาร โดยวิธีการทำอาหารแห้ง	50 (44.2)	63 (55.8)
3. ถนอมอาหาร โดยวิธีการทำอาหารหมักดอง	44 (38.9)	69 (61.1)
4. ถนอมอาหาร โดยใช้เกลือ	36 (31.9)	77 (68.1)
5. ถนอมอาหาร โดยใช้น้ำตาล (วิธีการเชื่อม แช่อิ่ม กวน ฉาบ)	31 (27.4)	82 (72.6)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

เนื้อหาตามหลักสูตร (N = 113)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ไม่ได้ปฏิบัติ (ร้อยละ)
6. ถนอมอาหาร โดยใช้ความเย็นแบบต่างๆ	30 (26.5)	83 (73.5)
7. ถนอมอาหาร โดยใช้ความร้อนแบบต่างๆ เช่น การให้ความร้อนที่ต่ำกว่าจุดเดือด	17 (15.0)	96 (85.0)
8. บรรจุหีบห่อให้สวยงาม และถูกอนามัย	8 (7.1)	105 (92.6)

จากตารางที่ 4.16 แสดงการนำความรู้วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตการเกษตร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านอบรมนำความรู้วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตการเกษตร) ไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 8 รายการคือ แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยคำนึงถึงประโยชน์ของอาหาร 5 หมู่ ร้อยละ 49.6 ถนอมอาหารโดยวิธีการทำอาหารแห้ง ร้อยละ 44.2 ถนอมอาหารโดยวิธีการทำอาหารหมักดอง ร้อยละ 38.9 ถนอมอาหารโดยใช้เกลือ ร้อยละ 31.9 ถนอมอาหารโดยใช้น้ำตาล (วิธีการเชื่อม แช่อิ่ม กวน ฉาบ) ร้อยละ 27.4 ถนอมอาหารโดยใช้ความเย็นแบบต่างๆ ร้อยละ 26.5 ถนอมอาหารโดยใช้ความร้อนแบบต่างๆ เช่น การให้ความร้อนที่ต่ำกว่าจุดเดือด ร้อยละ 15.0 และบรรจุหีบห่อให้สวยงาม และถูกอนามัย ร้อยละ 7.1

ตารางที่ 4.17 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตการเกษตร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

ลักษณะการนำความรู้ไปใช้ (N = 113)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. บริโภคในครัวเรือน	74	65.5
2. เป็นรายได้เสริม	30	26.5
3. แนะนำผู้อื่น	27	24.0
4. ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง)	8	7.1

หมายเหตุ ผู้ตอบตอบได้หลายข้อ

จากตารางที่ 4.17 แสดงลักษณะการนำความรู้วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตการเกษตร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า มีการนำความรู้วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตการเกษตร) ไปใช้บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 65.5 รองลงมา เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 26.5 แนะนำผู้อื่น ร้อยละ 24.0 และประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ถูกจ้าง) ร้อยละ 7.1 ตามลำดับ

4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร จากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 4.18 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านกระบวนการฝึกอบรม

รายการ (N = 113)	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ระดับ ความ คิดเห็น
	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)		
1. การประชาสัมพันธ์ของ โครงการฝึก อบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร	58 (51.3)	53 (46.9)	2 (1.8)	2.50	มาก
2. การจัด โครงการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ เพิ่มเติมแก่นักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบ วงจรที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว	48 (42.5)	48 (42.5)	17 (15.0)	2.27	ปานกลาง
3. การนิเทศของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ในระหว่าง ที่มีการเรียนการสอน	35 (31.0)	70 (61.9)	8 (7.1)	2.24	ปานกลาง
4. การติดต่อประสานงานในการรับสมัคร นักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจร	40 (35.4)	59 (52.2)	14 (12.4)	2.23	ปานกลาง
5. การให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ แก่ นักศึกษาวิชาชีพครบวงจรที่ผ่านการฝึก อบรมไปแล้ว	38 (33.6)	63 (55.8)	12 (10.6)	2.23	ปานกลาง

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

รายการ (N = 113)	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ระดับ ความ คิดเห็น
	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)		
6. การติดต่อประสานงานในการรับสมัคร นักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจร	31 (27.4)	75 (66.4)	7 (6.2)	2.21	ปานกลาง
7. การติดตามผลของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ หลัง จากนักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจร ผ่านการฝึกอบรมไปแล้ว	33 (29.2)	60 (53.1)	20 (17.7)	2.12	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านกระบวนการฝึกอบรม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก 1 รายการ คือ การประชาสัมพันธ์ของโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตร ครบวงจร ร้อยละ 51.3 มีความเหมาะสมระดับปานกลาง 5 รายการคือ การติดต่อประสานงานในการรับสมัครนักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจร ร้อยละ 66.4 การนิเทศของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ในระหว่างที่มีการเรียนการสอน ร้อยละ 61.9 การให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ แก่นักศึกษาวิชาชีพครบวงจรที่ผ่านการฝึกอบรมไปแล้ว ร้อยละ 55.8 การติดตามผลของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ หลังจากนักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจรผ่านการฝึกอบรมไปแล้ว ร้อยละ 53.1 และการติดต่อประสานงานในการรับส่งนักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจร ร้อยละ 52.2 และมีความคิดเห็นระหว่างมากและปานกลาง 1 รายการ คือ การจัดโครงการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจรที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว (ระดับมาก ร้อยละ 42.5 และระดับปานกลาง ร้อยละ 42.5)

ตารางที่ 4.19 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม

รายการ (N = 113)	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ระดับ ความ คิดเห็น
	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)		
1. มีความขยัน อดทน รับผิดชอบสูง	58 (51.3)	50 (44.2)	5 (4.5)	2.47	มาก
2. นำความรู้ไปปรับปรุงพื้นที่ทำการเกษตร	43 (38.1)	56 (49.6)	14 (12.4)	2.26	ปานกลาง
3. ขยายกิจการด้านการเกษตร	40 (35.4)	59 (52.2)	14 (12.4)	2.23	ปานกลาง
4. เป็นผู้นำด้านการเกษตรในหมู่บ้านได้	47 (41.6)	41 (36.3)	25 (22.1)	2.19	ปานกลาง
5. ชักชวนเกษตรกรในหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรม	46 (40.7)	41 (36.3)	26 (23.0)	2.18	ปานกลาง
6. เป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆมาพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม	31 (27.4)	62 (54.9)	20 (17.7)	2.10	ปานกลาง
7. มีความสามารถในการจัดการและการตลาด	32 (28.3)	55 (48.7)	26 (23.0)	2.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก 1 รายการคือ มีความขยัน อดทน รับผิดชอบสูง ร้อยละ 51.3 มีความเหมาะสมค่อนข้างมาก 2 รายการคือ เป็นผู้นำด้านการเกษตรในหมู่บ้านได้ ร้อยละ 41.7 และชักชวนเกษตรกรในหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 40.7 มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง 2 รายการคือ เป็น ผู้นำทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆมาพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 54.9 และขยายกิจการด้านการเกษตร ร้อยละ 52.2 และมีความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างมาก 2 รายการคือ นำความรู้ไปปรับปรุงพื้นที่ทำการเกษตร ร้อยละ 49.6 และมีความสามารถในการจัดการและการตลาด ร้อยละ 48.7

ตารางที่ 4.20 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านการบริการ

รายการ (N = 113)	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ระดับ ความ คิดเห็น
	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)		
1. สถานที่พักในการฝึกอบรม	42 (37.2)	65 (57.5)	6 (5.3)	2.32	ปานกลาง
2. การบริการด้านอาหารและน้ำดื่ม	36 (31.9)	62 (54.9)	15 (13.2)	2.18	ปานกลาง
3. . ห้องอาบน้ำและห้องสุขา	31 (27.4)	70 (61.9)	12 (10.7)	2.17	ปานกลาง
4. อุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติ	25 (22.1)	75 (66.4)	13 (11.5)	2.11	ปานกลาง
5. ข่าวสารข้อมูลต่างๆ	29 (25.6)	63 (55.8)	21 (18.6)	2.07	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.20 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านการบริการ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกรายการคือ อุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติ ร้อยละ 66.4 ห้องอาบน้ำและห้องสุขา ร้อยละ 61.9 สถานที่พักในการฝึกอบรม ร้อยละ 57.5 ข่าวสารข้อมูลต่างๆ ร้อยละ 55.8 และการบริการด้านอาหารและน้ำดื่ม ร้อยละ 54.9

ตารางที่ 4.21 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านวิชาการ

รายการ (N = 113)	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ระดับ ความ คิดเห็น
	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)		
1. การให้ความรู้ของวิทยากรในเชิงวิชาการ	30 (26.5)	65 (57.5)	18 (16.0)	2.11	ปานกลาง
2. การให้ความรู้ของวิทยากรในเชิงปฏิบัติ	32 (28.3)	59 (52.2)	22 (19.5)	2.09	ปานกลาง
3. การตรงต่อเวลา	30 (26.5)	54 (47.8)	29 (25.7)	2.01	ปานกลาง
4. การให้คำแนะนำและแนวความคิดที่ดีต่อ ผู้อบรม	30 (26.5)	51 (45.2)	32 (28.3)	1.98	ปานกลาง
5. วิทยากรมีความรู้เพียงพอสามารถตอบคำ ถามของเกษตรกรได้	30 (26.5)	50 (44.2)	33 (29.3)	1.97	ปานกลาง
6. วิธีการถ่ายทอดและการสร้างความเข้าใจ ต่อผู้เข้ารับการอบรม	24 (21.2)	62 (54.9)	27 (23.9)	1.97	ปานกลาง
7. การวางตัวและการปฏิบัติของวิทยากรต่อ ผู้เข้ารับการอบรม	19 (16.8)	71 (62.8)	23 (20.4)	1.96	ปานกลาง
8. การใช้ภาษาง่ายต่อการเข้าใจ	25 (22.1)	56 (49.6)	32 (28.3)	1.94	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.21 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านวิชาการ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง 4 รายการ คือ การวางตัวและการปฏิบัติของวิทยากรต่อผู้เข้ารับการอบรม ร้อยละ 62.8 การให้ความรู้ของวิทยากรในเชิงวิชาการ ร้อยละ 57.5 วิธีการถ่ายทอดและการสร้างความเข้าใจต่อผู้เข้ารับการอบรม ร้อยละ 54.9 และการให้ความรู้ของวิทยากรในเชิงปฏิบัติ ร้อยละ 52.2 และมีความเหมาะสมระดับปานกลางค่อนข้างมาก 4 รายการ คือ การใช้ภาษาง่ายต่อ

การเข้าใจ ร้อยละ 49.6 การตรงต่อเวลา ร้อยละ 47.8 การให้คำแนะนำและแนวความคิดที่ดีต่อผู้อบรม ร้อยละ 45.2 และวิทยากรมีความรู้เพียงพอสามารถตอบคำถามของเกษตรกรได้ ร้อยละ 44.2

ตารางที่ 4.22 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านวิธีการสอน

รายการ (n = 113)	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ระดับ ความ คิดเห็น
	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)		
1. การสาธิต	41 (36.3)	47 (41.6)	25 (22.1)	2.14	ปานกลาง
2. เอกสารประกอบ	33 (29.2)	61 (54.0)	19 (16.8)	2.12	ปานกลาง
3. การปฏิบัติจริง	31 (27.1)	61 (54.0)	21 (18.6)	2.12	ปานกลาง
4. การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	31 (27.4)	61 (54.0)	21 (18.6)	2.08	ปานกลาง
5. การทัศนศึกษา	27 (23.9)	66 (58.4)	20 (17.7)	2.06	ปานกลาง
6. การบรรยายในห้องอบรม	24 (21.2)	61 (54.0)	28 (24.8)	1.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.22 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านวิธีการสอน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกรายการ คือ การสาธิต ค่าเฉลี่ย 2.14 เอกสารประกอบ ค่าเฉลี่ย 2.12 การปฏิบัติจริง ค่าเฉลี่ย 2.12 การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ค่าเฉลี่ย 2.08 การทัศนศึกษา ค่าเฉลี่ย 2.06 และการบรรยายในห้องอบรม ค่าเฉลี่ย 1.96

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.23 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านกิจกรรม

รายการ (N = 113)	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ระดับ ความ คิดเห็น
	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)		
1. การจัดกิจกรรมสันทนาการ เช่น การ ร่วมสนุก การเล่นเกมกีฬา	32 (28.3)	65 (57.5)	16 (14.2)	2.14	ปานกลาง
2. การจัดงานสังสรรค์ในวันปิดการอบรม	24 (21.2)	77 (68.1)	12 (10.7)	2.11	ปานกลาง
3. การติดตามผลและประเมินผลระหว่าง การฝึกอบรม	26 (23.0)	71 (62.8)	16 (14.2)	2.09	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.23 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านกิจกรรม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกรายการ คือ การจัดกิจกรรมสันทนาการ เช่น การร่วมสนุก การเล่นเกมกีฬา ค่าเฉลี่ย 2.14 การจัดงานสังสรรค์ในวันปิดการอบรม ค่าเฉลี่ย 2.11 และการติดตามผลและประเมินผลระหว่างการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ย 2.09

4.4 เจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 4.24 แสดงเจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

รายการ (N = 113)	เห็น ด้วย (ร้อยละ)	ไม่ แน่ ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็น ด้วย (ร้อยละ)	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})	ระดับ ความ คิดเห็น
1. ภายหลังจากฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรแล้ว ทำให้มีความรู้และทักษะในการพัฒนาอาชีพการเกษตร	78 (69.0)	31 (27.4)	4 (3.6)	2.93	มาก
2. โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรให้ประโยชน์แก่ตัวท่าน ครอบครัว และชุมชน	86 (76.1)	26 (23.0)	1 (0.9)	2.75	มาก
3. ภายหลังจากฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรแล้ว สามารถนำความรู้มาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตได้มากกว่าเดิม	71 (62.8)	34 (30.1)	8 (7.1)	2.55	มาก
4. โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรดำเนินการสอนในชุมชนและท้องถิ่นที่มีผู้เรียนอาศัยอยู่จะได้ประโยชน์สูงสุด	71 (62.8)	32 (28.2)	10 (8.8)	2.53	มาก
5. ช่วงระยะเวลาในการฝึกอบรมที่ผ่านมามีความเหมาะสม	71 (62.8)	29 (25.7)	13 (11.5)	2.51	มาก
6. วิชาที่เปิดสอนในโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรมีความเหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่น	68 (60.3)	33 (29.3)	12 (10.6)	2.49	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

รายการ (N = 113)	เห็น ด้วย (ร้อยละ)	ไม่ แน่ ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็น ด้วย (ร้อยละ)	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})	ระดับ ความ คิดเห็น
7. โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรเป็นโครงการที่มีประโยชน์ควรจะดำเนินการต่อไป	65 (57.5)	37 (32.7)	11 (9.8)	2.47	มาก
8. การประสานงานจัดชั้นเรียนในโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรมีความเหมาะสม (วิทยากร ผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้อง และวัสดุอุปกรณ์การเรียน)	60 (53.1)	40 (35.4)	13 (11.5)	2.41	มาก
9. วิทยากรที่ให้การอบรมมีความรู้และทักษะในการถ่ายทอด เข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ได้	46 (40.7)	55 (48.7)	12 (10.6)	2.30	ปานกลาง
10. ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้วควรจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรอื่นๆ เพิ่มเติม	64 (56.6)	37 (32.8)	12 (10.6)	2.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.24 แสดงเจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก 8 รายการ คือ ภายหลังการฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรแล้ว ทำให้มีความรู้และทักษะในการพัฒนาอาชีพการเกษตร ค่าเฉลี่ย 2.93 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรให้ประโยชน์แก่ตัวท่าน ครอบครัว และชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.75 ภายหลังการฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรแล้ว สามารถนำความรู้มาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตได้มากกว่าเดิม ค่าเฉลี่ย 2.55 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรดำเนินการสอนในชุมชนและท้องถิ่นที่มีผู้เรียนอาศัยอยู่ได้ประโยชน์สูงสุด ค่าเฉลี่ย 2.53 ช่วงระยะเวลาในการฝึกอบรมที่ผ่านมามีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 2.51 วิชาที่เปิดสอนในโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรมีความเหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.49 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพ

เกษตรกรครบวงจรเป็นโครงการที่มีประโยชน์ควรจะดำเนินการต่อไป ค่าเฉลี่ย 2.47 และการประสานงานจัดชั้นเรียนในโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรมีความเหมาะสม (วิทยากร ผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้อง และวัสดุอุปกรณ์การเรียน) ค่าเฉลี่ย 2.41 และผู้ผ่านการฝึกอบรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 2 รายการ คือ วิทยากรที่ให้การอบรมมีความรู้และทักษะในการถ่ายทอดเข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ได้ ค่าเฉลี่ย 2.30 และศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน จังหวัดสระแก้วควรจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาเกษตรอื่นๆ เพิ่มเติม ค่าเฉลี่ย 2.06

4.5 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 4.25 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน จังหวัดสระแก้ว

รายการ (N = 113)	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ระดับความ คิดเห็น
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)		
1. ขาดปัจจัยในการลงทุน	49 (43.4)	49 (43.4)	15 (13.2)	2.30	ปานกลาง
2. ขาดการส่งเสริมอย่างค่อเนื่อง	38 (33.6)	62 (54.9)	13 (11.5)	2.22	ปานกลาง
3. ขาดความมั่นใจในการนำไปใช้	37 (32.7)	61 (54.0)	15 (13.3)	2.19	ปานกลาง
4. ปัญหาราคาสินค้าผันตลาด	36 (31.9)	54 (47.8)	23 (20.3)	2.11	ปานกลาง
5. ไม่มั่นใจด้านการตลาด	31 (27.3)	62 (54.0)	21 (18.6)	2.08	ปานกลาง
6. ขาดความรู้ด้านการจัดการ	30 (26.5)	62 (54.9)	21 (18.6)	2.07	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

รายการ (N = 113)	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ระดับ ความ คิดเห็น
	มาก (ร้อยละ)	ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)		
7. วัตถุประสงค์ในท้องถิ่นขาดแคลน ทรัพยากร	26 (23.0)	63 (55.8)	24 (21.2)	2.01	ปานกลาง
8. ปัญหาคุณภาพผลผลิตไม่คงที่	29 (25.7)	57 (50.4)	27 (23.9)	2.01	ปานกลาง
9. วิชาที่อบรมไม่ยืดหยุ่น ทำให้มีปัญหาในการ การดัดแปลงใช้	30 (26.5)	55 (48.7)	28 (24.8)	2.01	ปานกลาง
10. ขาดผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง	27 (23.9)	60 (53.1)	26 (23.0)	2.00	ปานกลาง
11. ไม่มีที่ดินทำการเกษตร	25 (21.1)	62 (54.9)	27 (23.0)	1.99	ปานกลาง
12. ขาดการรวมกลุ่มการเกษตรของผู้ผ่าน การอบรม	25 (21.1)	60 (53.1)	28 (24.8)	1.97	ปานกลาง
13. ขาดแรงงานในการเกษตร	23 (20.4)	62 (54.9)	28 (24.7)	1.95	ปานกลาง
14. ทำแล้วไม่ได้ผล	26 (23.0)	56 (49.6)	31 (27.4)	1.95	ปานกลาง
15. เกิดความขัดแย้งด้านแนวคิดกับผู้นำชุมชน	27 (23.9)	52 (46.0)	34 (30.1)	1.93	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.25 แสดงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตร ไปใช้ของ ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ คือ ขาดปัจจัยในการลงทุน ค่าเฉลี่ย 2.30 ขาดการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ย 2.22 ขาดความมั่นใจในการนำไปใช้ ค่าเฉลี่ย 2.19 ปัญหาราคาสินค้าล้นตลาด ค่าเฉลี่ย 2.11 ไม่มั่นใจด้านการตลาด ค่าเฉลี่ย 2.08 ขาด

ความรู้ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 2.07 วัตถุประสงค์ในท้องถิ่นขาดแคลน หายาก ค่าเฉลี่ย 2.01 ปัญหาคุณภาพผลผลิตไม่คงที่ ค่าเฉลี่ย 2.01 วิชาที่อบรมไม่ยืดหยุ่น ทำให้มีปัญหาในการดัดแปลงใช้ ค่าเฉลี่ย 2.01 ขาดผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง ค่าเฉลี่ย 2.00 ไม่มีที่ดินทำการเกษตร ค่าเฉลี่ย 1.99 ขาดการรวมกลุ่มการเกษตรของผู้ผ่านการอบรม ค่าเฉลี่ย 1.91 ขาดแรงงานในการเกษตร ค่าเฉลี่ย 1.95 ทำแล้วไม่ได้ผล ค่าเฉลี่ย 1.95 และเกิดความขัดแย้งด้านแนวคิดกับผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ย 1.93

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว โดยมีการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสถานภาพของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว 2) เพื่อศึกษาการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมของผู้ที่การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว 4) เพื่อศึกษาเจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว 5) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

5.2 ขอบเขตการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงกำหนดขอบเขตการวิจัย โดยยึดหลักสูตรวิชาชีพเกษตรครบวงจรของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว ซึ่งมุ่งศึกษาเฉพาะวิชาเกษตร ประกอบด้วยหมวดวิชาพืช (สวนผัก ไม้ผล การเพาะเห็ด ไม้ดอกไม้ประดับ) หมวดวิชาสัตว์ สัตว์เล็ก (สุกร) สัตว์ปีก (ไก่) หมวดวิชาประมง (การเลี้ยงปลาน้ำจืด) และหมวดวิชาเกษตรประยุกต์ (การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร)

ข้อมูลที่ศึกษาประกอบด้วย สถานภาพของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ ความคิดเห็นและเจตคติต่อการฝึกอบรม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร โดยใช้จำนวนประชากรทั้งหมดของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยครั้งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

5.3.1 ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยไปยัง ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว โดยใช้แบบสัมภาษณ์จำนวน 142 ชุด โดยผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเองทั้งหมดได้ข้อมูลจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 80

5.3.2 นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอในรูปตารางและบรรยายผลประกอบ

5.4 สรุปผลการวิจัย

5.4.1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 82.3 เพศหญิง ร้อยละ 17.7 ผู้ผ่านการฝึกอบรมส่วนมากสมรสแล้ว ร้อยละ 63.7 โสด ร้อยละ 36.3 ผู้ที่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี มากที่สุด ร้อยละ 38.9 รองลงมาคือต่ำกว่า 26 ปี ร้อยละ 23.9 และมีอายุระหว่าง 31-35 ปี ร้อยละ 23.0 อายุเฉลี่ย 29.19 ปี ผู้ผ่านการฝึกอบรมจบการศึกษาในระดับศึกษามากที่สุด ร้อยละ 64.6 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 29.2 อาชีพปัจจุบันส่วนใหญ่ทำการเกษตร ร้อยละ 74.3 และไม่ทำการเกษตร ร้อยละ 25.7

เกษตรกรที่ผ่านการอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรรุ่นที่ 31 มากที่สุด ร้อยละ 25.7 รองลงมาคือรุ่น 32 ร้อยละ 24.0 และรุ่น 33 ร้อยละ 16.8 มีที่ดินทำการเกษตรอยู่ระหว่าง 1-10 ไร่ มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 49.6 รองลงมาคือ 11-20 ไร่ ร้อยละ 30.1 เฉลี่ย 13.83 ไร่ โดยที่ดินทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเองและเป็นของบิดามารดา ร้อยละ 40.7 เป็นพื้นที่ถือครองแต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ ร้อยละ 29.2 และพื้นที่เป็นพื้นที่เช่าทั้งหมด ร้อยละ 16.8

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำการเกษตรนั้น แต่ละครอบครัวที่มีแรงงาน 4 คน มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 26.5 รองลงมาคือ 3 คน ร้อยละ 23.0 และ 6 คน ร้อยละ 15.0 ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 44.3 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 26.5 และเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 10.6 ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาผู้ผ่านการฝึกอบรมส่วนใหญ่ไม่มีการติดต่อกับศูนย์ฯ ร้อยละ 38.1 ติดต่อกับศูนย์ฯ 2 ครั้ง ร้อยละ 23.9 และติดต่อกับศูนย์ฯ 1 ครั้ง ร้อยละ 22.1

5.4.2 การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร

จากการวิจัย พบว่า การนำความรู้วิชาไม้ผลไปใช้ ผู้ที่ผ่านการอบรมนำความรู้วิชาไม้ผลไปปฏิบัติมากกว่า ร้อยละ 50 จำนวน 6 รายการคือ ก่อนการทำการเพาะปลูกมีการวางผังสวน การปรับพื้นที่ การกำหนดระยะปลูก การเตรียมหลุมปลูก และการใช้ปุ๋ยรองพื้นก่อนปลูก ร้อยละ 96.5 ให้น้ำ ให้ปุ๋ย อย่างถูกวิธีเหมาะสมกับสภาพพื้นดินและ ฤดูกาล ร้อยละ 84.1 คัดเลือกไม้ผลพันธุ์ดีมาปลูก ร้อยละ 79.6 ป้อนกันและกำจัดโรค และศัตรูไม้ผล ร้อยละ 74.3 เก็บผลผลิตอย่างถูกวิธี ร้อยละ 73.5 และขยายพันธุ์ต้นไม้ ร้อยละ 57.5 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 2 รายการคือ ตัดแต่งกิ่ง และทรงพุ่ม ร้อยละ 49.6 และเปลี่ยนขอลไม้ที่ให้ผลผลิตไม่ดี หรืออายุมาก และเสริมรากเพื่อให้ดินแข็งแรง เพื่อป้องกันลม ร้อยละ 46.9

ลักษณะการนำความรู้วิชาไม้ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า มีการนำความรู้วิชาไม้ผลไปประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 38.9 รองลงมาประกอบอาชีพบริการ ร้อยละ 30.1 แนะนำผู้อื่น ร้อยละ 29.2 เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 15.0 และบริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 11.5 ตามลำดับ

การนำความรู้วิชาสวนผักที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมนำความรู้วิชาสวนผักไปปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 50 จำนวน 5 รายการ คือ เตรียมแปลงปลูก ร้อยละ 85.0 คลุกเมล็ดผักด้วยขี้เถ้าโรตเมล็ดผักก่อนปลูก ร้อยละ 79.6 ให้น้ำ ให้ปุ๋ย อย่างถูกวิธี เหมาะสมกับสภาพดินและฤดูกาล ร้อยละ 78.8 ป้อนกัน โรคและกำจัดศัตรูพืชผัก ร้อยละ 74.3 เลือกสถานที่ปลูกเป็นที่ราบกลางแจ้ง น้ำไม่ท่วมขัง อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ร้อยละ 70.8 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 3 รายการ คือ วางแผนก่อนการปลูกผัก โดยศึกษาความต้องการของตลาด ทุน ค่าเมล็ดพันธุ์ สารเคมี ร้อยละ 46.0 เก็บเกี่ยวผักอย่างถูกวิธี ร้อยละ 43.4 และถนอมหรือแปรรูปผักเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่น ร้อยละ 33.6

ลักษณะการนำความรู้วิชาสวนผักที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ หลังจากการฝึกอบรมแล้ว พบว่า มีการนำความรู้วิชาสวนผักไปประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 53.1 รองลงมา เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 46.9 ใช้บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 18.6 ประกอบอาชีพบริการ ร้อยละ 8.0 และแนะนำผู้อื่น ร้อยละ 3.5 ตามลำดับ

การนำความรู้วิชาไม้ดอกไม้ประดับที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมนำความรู้วิชาไม้ดอกไม้ประดับไปปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 50 จำนวน 3 รายการ คือ ปรับสภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับโดยผสมดินร่วน แกลบเผาตุลเคล้าให้เข้ากัน ร้อยละ 87.6 ใส่ปุ๋ยและมีการป้องกัน กำจัดโรค และศัตรูตามชนิดของต้นไม้ที่ปลูก ร้อยละ 83.2 และทำที่กำบังแสงเพื่อให้ร่มเงาเมื่อนำต้นกล้ามาปลูกใหม่ ร้อยละ 79.6 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 5 รายการ คือ ทำเรือนต้นไม้ ร้อยละ 48.7 ถอนกล้าไม้ดอกไม้ประดับโดยมีดินคิรามาด้วย และรากไม่ขาด ร้อยละ 41.6 เลือกกระถางที่พอเหมาะสมกับต้นไม้

ในการปลูกไม้กระถาง ร้อยละ 34.5 เลือกปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ ร้อยละ 33.7 และทำการขยายพันธุ์ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับชนิดของต้นไม้ นั้น ร้อยละ 28.3

ลักษณะการนำความรู้วิชาไม้ดอกไม้ประดับที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ หลังจากการฝึกอบรมแล้ว พบว่า มีการนำความรู้วิชาไม้ดอกไม้ประดับไปแนะนำผู้อื่นมากที่สุด ร้อยละ 76.1 รองลงมา เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 10.6 ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 10.6 และบริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

การนำความรู้วิชาการเพาะเห็ดที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านอบรมนำความรู้วิชาการเพาะเห็ดไปปฏิบัติมากกว่า ร้อยละ 50 จำนวน 4 รายการคือ เพาะเห็ดตามชั้นตอนและวิธีการที่อบรมมา ร้อยละ 83.2 เลือกวัสดุที่เหมาะสมกับชนิดของเห็ดที่เพาะ ร้อยละ 82.3 เลือกสถานที่เพาะเห็ด และลักษณะโรงเรือนที่เหมาะสม ร้อยละ 79.6 วางแผนและศึกษาความต้องการของตลาดและผู้บริโภค ร้อยละ 73.5 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 4 รายการ คือ เก็บดอกเห็ดเมื่อดอกมีขนาดโตและอวบ ในเวลาที่เหมาะสม ร้อยละ 42.5 เพาะเห็ดโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 36.3 ป้องกันกำจัดโรคและศัตรูของเห็ด ร้อยละ 33.6 และบริโภคเห็ดตามชนิดของเห็ด ร้อยละ 31.9

ลักษณะการนำความรู้วิชาการเพาะเห็ดที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ หลังจากการฝึกอบรมแล้ว พบว่า มีการนำความรู้วิชาการเพาะเห็ดไปใช้ประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 51.3 รองลงมา เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 34.5 บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 34.5 แนะนำผู้อื่น ร้อยละ 4.4 และประกอบอาชีพบริการ ร้อยละ 2.6 ตามลำดับ

การนำความรู้วิชาสัตว์ปีก (ไก่) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านอบรมนำความรู้วิชาสัตว์ปีก (ไก่) ไปปฏิบัติมากกว่า ร้อยละ 50 จำนวน 3 รายการ คือ ผสมอาหารเองโดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น ร้อยละ 88.5 คัดเลือกสัตว์พันธุ์ดีมาเลี้ยง ร้อยละ 85.8 และทำวัคซีนเพื่อป้องกันโรคให้กับไก่ตามระยะเวลาที่กำหนด ร้อยละ 83.2 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 5 รายการ คือ เตรียมโรงเรือนให้พร้อมก่อนนำสัตว์มาเลี้ยง ร้อยละ 42.5 เลือกใช้สูตรอาหารที่เหมาะสมตามชนิด และระยะการเติบโตของสัตว์ ร้อยละ 41.6 วางแผนและศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของตลาด ทุน พันธุ์ ค่าอาหาร ร้อยละ 39.8 ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายในการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 29.2 และทำการแปรรูปสัตว์ให้เป็นผลผลิตตามความต้องการของตลาด ร้อยละ 24.8

ลักษณะการนำความรู้วิชาสัตว์ปีก (ไก่) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ หลังจากการฝึกอบรมแล้ว พบว่า มีการนำความรู้วิชาสัตว์ปีก (ไก่) ไปใช้ประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 71.7 รองลงมา บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 59.3 เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 47.8 ประกอบอาชีพบริการ ร้อยละ 29.2 และแนะนำผู้อื่น ร้อยละ 19.5 ตามลำดับ

การนำความรู้วิชาสัตว์เล็ก (สุกร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านอบรมนำความรู้วิชาสัตว์เล็ก (สุกร) ไปปฏิบัติมากกว่า ร้อยละ 50 จำนวน 2 รายการ คือ คัดเลือกพันธุ์สุกรที่จะนำมาเลี้ยง โดยคำนึงถึงพันธุ์ที่มีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรงและสุขภาพดี ร้อยละ 83.2 และให้อาหารแก่สุกรโดยคำนึงถึงระยะการเจริญเติบโตของสุกร ร้อยละ 81.4 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 6 รายการ คือ ให้อาหารสูตรใหม่ผสมสูตรเก่าที่ละน้อยๆ เมื่อมีการเปลี่ยนสูตรอาหารใหม่ ร้อยละ 38.1 ป้องกันโรคที่เกิดกับสุกรและทำการสุขาภิบาลที่ดี ร้อยละ 37.2 ฉีดวัคซีนป้องกันโรคแก่สุกรตามกำหนดและระยะเวลาที่กำหนด ร้อยละ 31.0 เตรียมและทำความสะอาดโรงเรือนก่อนนำสัตว์มาเลี้ยง ร้อยละ 29.2 ผสมพันธุ์สุกรในระยะที่เป็นสัดและทำคลอดให้สุกร ร้อยละ 28.3 และวางแผนศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของตลาด ทุน พันธุ์ และอาหาร ร้อยละ 28.3

ลักษณะการนำความรู้วิชาสัตว์เล็ก (สุกร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ หลังจากการฝึกอบรมแล้ว พบว่า มีการนำความรู้วิชาสัตว์เล็ก (สุกร) ไปใช้ประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 84.1 รองลงมา เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 17.7 แนะนำผู้อื่น ร้อยละ 16.8 และบริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 8.8 ตามลำดับ

การนำความรู้วิชาการเลี้ยงปลาน้ำจืด ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านอบรมนำความรู้วิชาการเลี้ยงปลาน้ำจืด ไปปฏิบัติมากกว่า ร้อยละ 50 จำนวน 3 รายการ คือ คัดเลือกพันธุ์สัตว์น้ำที่ดีมาเลี้ยง ร้อยละ 87.6 ให้อาหารสัตว์น้ำเป็นเวลาประจำเพื่อให้สัตว์น้ำคุ้นเคย ร้อยละ 81.4 และใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการจับสัตว์น้ำ ร้อยละ 74.3 และมีการนำไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 5 รายการ คือ ปล่อยสัตว์น้ำที่คัดเลือกแล้วลงในบ่อเวลาเช้าหรือเย็น ร้อยละ 34.5 ดูแลพืชน้ำให้อยู่ในสถานะที่เหมาะสม ร้อยละ 34.5 หมั่นดูแลสัตว์น้ำและแก้ไขปัญหาหน้าเสีย ร้อยละ 33.6 ทำความสะอาดบ่อเก่าและกำจัดศัตรูปลาในบ่อให้หมดหรือเลือกพื้นที่ขุดบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำให้อยู่ใกล้แหล่งน้ำเป็นดินเหนียวหรือน้ำท่วมไม่ถึง ร้อยละ 31.9 และทำการเพาะพันธุ์และขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เลี้ยงตามวิธีที่ได้อบรมมา ร้อยละ 30.1

ลักษณะการนำความรู้วิชาเลี้ยงปลาน้ำจืด ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ หลังจากการฝึกอบรมแล้ว พบว่า มีการนำความรู้วิชาเลี้ยงปลาน้ำจืดไปใช้บริโภคในครัวเรือนมากที่สุด ร้อยละ 44.8 รองลงมา เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 37.2 แนะนำผู้อื่น ร้อยละ 32.7 ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 8.8 และประกอบอาชีพบริการ ร้อยละ 2.7 ตามลำดับ

การนำความรู้วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตการเกษตร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ พบว่า ผู้ที่ผ่านอบรมนำความรู้วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตการเกษตร) ไปปฏิบัติน้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 8 รายการคือ แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรโดยคำนึงถึงประโยชน์ของอาหาร 5 หมู่ ร้อยละ 49.6 ถนอมอาหารโดยวิธีการทำอาหารแห้ง ร้อยละ 44.2 ถนอมอาหารโดยวิธีการทำอาหารหมักดอง ร้อยละ 38.9 ถนอมอาหารโดยใช้เกลือ ร้อยละ 31.9

ถนอมอาหารโดยใช้น้ำตาล ร้อยละ 27.4 ถนอมอาหารโดยใช้ความเย็นแบบต่างๆ ร้อยละ 26.5 ถนอมอาหารโดยใช้ความร้อนแบบต่างๆ เช่น การให้ความร้อนที่ต่ำกว่าจุดเดือด ร้อยละ 15.0 และบรรจุหีบห่อให้สวยงาม และถนอมนม ร้อยละ 7.1

ลักษณะการนำความรู้วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตการเกษตร) ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ หลังจากการฝึกอบรมแล้ว พบว่า มีการนำความรู้วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตการเกษตร) ไปใช้บริโภคในครัวเรือนมากที่สุด ร้อยละ 65.5 รองลงมา เป็นรายได้เสริม ร้อยละ 26.5 และนำผู้อื่น ร้อยละ 24.0 และประกอบอาชีพบริการ ร้อยละ 7.1 ตามลำดับ

5.4.3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านกระบวนการฝึกอบรม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก 1 รายการ คือ การจัดทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ ค่าเฉลี่ย 2.50 มีความเหมาะสมระดับปานกลาง 6 รายการ คือ การวัดและประเมินผลโดยตรวจงานและทดสอบความรู้ ค่าเฉลี่ย 2.27 การฝึกทักษะด้านการจัดการและการตลาด ค่าเฉลี่ย 2.24 ระยะเวลาในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ค่าเฉลี่ย 2.23 ศูนย์การเรียนรู้สำหรับใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ค่าเฉลี่ย 2.23 การกำหนดให้นักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจรดูแลกิจการงานฟาร์มในวันเสาร์-อาทิตย์ ค่าเฉลี่ย 2.21 และกฎระเบียบของหอพักที่ให้นักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจรปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย 2.12

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก 1 รายการ คือ มีความรู้ทางเทคโนโลยีใหม่ๆ มาพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม ค่าเฉลี่ย 2.47 และมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง 6 รายการ คือ นำความรู้ไปปรับปรุงพื้นที่ทำการเกษตร ค่าเฉลี่ย 2.26 มีความขยัน อดทน รับผิดชอบสูง ค่าเฉลี่ย 2.23 ขยายกิจการด้านการเกษตร ค่าเฉลี่ย 2.19 เป็นผู้นำด้านการเกษตรในหมู่บ้านได้ ค่าเฉลี่ย 2.18 ชักชวนเกษตรกรในหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค่าเฉลี่ย 2.10 และมีความสามารถในการจัดการและการตลาด ค่าเฉลี่ย 2.05

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านการบริการ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกรายการ คือ สถานที่พักในการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ย 2.32 การบริการด้านอาหารและน้ำดื่ม ค่าเฉลี่ย 2.18 ห้องอาบน้ำและห้องสุขา ค่าเฉลี่ย 2.17 อุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย 2.11 และข่าวสารข้อมูลต่างๆ ค่าเฉลี่ย 2.07

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านวิทยากร พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกรายการ คือ การให้ความรู้ของวิทยากรในเชิงวิชาการ ค่าเฉลี่ย 2.11 การให้ความรู้ของวิทยากรในเชิงปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย 2.09 การตรงต่อเวลา ค่าเฉลี่ย 2.01 การให้คำแนะนำและแนวความคิดที่ดีต่อ

ผู้อบรม ค่าเฉลี่ย 1.98 วิทยากรมีความรู้เพียงพอสามารถตอบคำถามของเกษตรกร ค่าเฉลี่ย 1.97 วิธีการถ่ายทอดและการสร้างความเข้าใจต่อผู้เข้ารับการอบรม ค่าเฉลี่ย 1.97 การวางตัวและการปฏิบัติของวิทยากรต่อผู้เข้ารับการอบรม ค่าเฉลี่ย 1.96 และการใช้ภาษาง่ายต่อการเข้าใจ ค่าเฉลี่ย 1.94

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านวิธีการสอน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกรายการคือ การสาธิต ค่าเฉลี่ย 2.14 เอกสารประกอบ ค่าเฉลี่ย 2.12 การปฏิบัติจริง ค่าเฉลี่ย 2.12 การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ค่าเฉลี่ย 2.08 การทัศนศึกษา ค่าเฉลี่ย 2.06 และการบรรยายในห้อง

อบรม ค่าเฉลี่ย 1.96

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านกิจกรรม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกรายการคือ การจัดกิจกรรมสันทนาการ เช่น การร่วมสนุก การเล่นเกม ค่าเฉลี่ย 2.14 การจัดงานสังสรรค์ในวันปิดการอบรม ค่าเฉลี่ย 2.11 และการติดตามผลและประเมินผลระหว่างการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ย 2.09

5.4.4 ข้อมูลเจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้ เจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก 8 รายการ คือ ภายหลังการฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรแล้ว ทำให้มีความรู้และทักษะในการพัฒนาอาชีพการเกษตร ค่าเฉลี่ย 2.93 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรให้ประโยชน์แก่ตัวท่าน ครอบครัว และชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.75 ภายหลังการฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรแล้ว สามารถนำความรู้มาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตได้มากกว่าเดิม ค่าเฉลี่ย 2.55 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรดำเนินการสอนในชุมชนและท้องถิ่นที่มีผู้เรียนอาศัยอยู่จะได้ประโยชน์สูงสุด ค่าเฉลี่ย 2.53 ช่วงระยะเวลาในการฝึกอบรมที่ผ่านมามีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 2.51 วิชาที่เปิดสอนในโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรมีความเหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.49 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรเป็นโครงการที่มีประโยชน์ควรจะดำเนินการต่อไป ค่าเฉลี่ย 2.47 และการประสานงานจัดชั้นเรียนในโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรครบวงจรมีความเหมาะสม (วิทยากร ผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้อง และวัสดุอุปกรณ์การเรียน) ค่าเฉลี่ย 2.41 และผู้ผ่านการฝึกอบรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 2 รายการ คือ วิทยากรที่ให้การอบรมมีความรู้และทักษะในการถ่ายทอดเข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ได้ ค่าเฉลี่ย 2.30 และศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้วควรจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาเกษตรอื่นๆ เพิ่มเติม ค่าเฉลี่ย 2.06

5.4.5 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ คือ ขาดปัจจัยในการลงทุน ค่าเฉลี่ย 2.30 ขาดการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ย 2.22 ขาดความมั่นใจในการนำไปใช้ ค่าเฉลี่ย 2.19 ปัญหาราคาสินค้าผันตลาด ค่าเฉลี่ย 2.11 ไม่มั่นใจด้านการตลาด ค่าเฉลี่ย 2.08 ขาดความรู้ด้านการจัดการ ค่าเฉลี่ย 2.07 วัตถุประสงค์ในท้องถิ่นขาดแคลน หายาก ค่าเฉลี่ย 2.01 ปัญหาคุณภาพผลผลิต ไม่คงที่ ค่าเฉลี่ย 2.01 วิชาที่อบรมไม่ยืดหยุ่น ทำให้มีปัญหาในการดัดแปลงใช้ ค่าเฉลี่ย 2.01 ขาดผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง ค่าเฉลี่ย 2.00 ไม่มีที่ดินทำการเกษตร ค่าเฉลี่ย 1.99 ขาดการรวมกลุ่มการเกษตรของผู้ผ่านการอบรม ค่าเฉลี่ย 1.91 ขาดแรงงานในการเกษตร ค่าเฉลี่ย 1.95 ทำแล้วไม่ได้ผล ค่าเฉลี่ย 1.95 และเกิดความขัดแย้งด้านแนวคิดกับผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ย 1.93

5.5 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบ วงจร ไปใช้ของผู้เข้ารับการศึกษาจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว อภิปรายเรื่องที่น่าสนใจดังนี้

สถานภาพทั่วไปของผู้เข้ารับการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเพศหญิงต้องมีภาระหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรหลานและมีงานบ้านที่ต้องทำมากมาย จึงไม่มีเวลาที่จะเข้ารับการศึกษา และเป็นลักษณะทั่วไปของครอบครัวเกษตรกรของไทย ซึ่งเพศชายจะเป็นหลักในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ดังนั้นหน้าที่รับการศึกษาจึงเป็นของเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับที่ ทศดาว บุญปาน (2530 : 57) ได้ทำการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศชายเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการศึกษามากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศหญิง และสอดคล้องกับ เกรียงไกร จำนงค์ (2534 : 70) ได้ทำการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้ารับการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นส่วนมากจะเป็นเพศชาย ด้านการศึกษา ผู้ผ่านการฝึกอบรมจบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีอาชีพปัจจุบันทำการเกษตร ทำให้เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมมีพื้นฐานและประสบการณ์ด้านการประกอบอาชีพ มีความพร้อมในการรับความรู้และนำความรู้ไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนผู้ใหญ่ของ Knowles อ้างถึงในสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2536 : 198-199) ว่า ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดี ถ้าเรียน โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์เดิม ผู้ผ่านการอบรมส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ระหว่าง 1-10 ไร่ เฉลี่ย 13.83 ไร่ ซึ่งที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเอง

และของบิดามารดา รongลงมาเป็นพื้นที่ถือครองแต่ไม่มีกรรมสิทธิ นอกจากนี้ผู้ที่ผ่านการอบรม ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกร รongลงมาคือ สหกรณ์การเกษตร ทำให้เกษตรกรมีการรวม ตัว มีการจัดสวัสดิการ และบริการต่างๆ ให้สมาชิก ประกอบกับมีหน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิก เกษตรกรจึงขอรับการเปลี่ยนแปลง และขอรับเทคโนโลยีแผนใหม่ได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ คิเรก ฤกษ์หรั่ง (2522 : 30-30) และปัญญา หิรัญศรี (2529 : 185-187)

ระดับการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ ในการประกอบอาชีพ ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร พบว่า วิชาไม้ผล มีการนำไปปฏิบัติเป็นจำนวนมาก มีการนำความรู้เรื่องการเตรียมการก่อนการเพาะปลูก การให้น้ำ ให้นุ่ยอย่างถูกวิธี การคัดเลือก ไม้ผลพันธุ์ดีมาปลูก การป้องกันและกำจัดโรค และการเก็บผลผลิตอย่างถูกวิธีมาใช้ เนื่องจากเป็น ความรู้ที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพและใกล้ตัวของเกษตรกร สามารถนำไปใช้ได้ทันที แต่ เรื่องการตัดตา ทาบกิ่ง และเสียบกิ่งนั้น เป็นความรู้เกี่ยวกับการขยายพันธุ์พืชมีการนำไปใช้น้อย เพราะเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความชำนาญ ทักษะ และเทคนิค ซึ่งการอบรมเป็นระยะเวลาสั้นๆ ทำให้ ผู้ผ่านการฝึกอบรมไม่มีความมั่นใจพอและขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการขยายพันธุ์ ในวิชา สวนผัก ก็มีการนำไปปฏิบัติเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกับวิชาไม้ผล มีการนำความรู้เรื่องการเตรียม แปลงปลูก การคลุมเมล็ดด้วยขี้เถ้า การให้น้ำ ให้นุ่ยอย่างถูกวิธี การป้องกันโรค และการเลือก สถานที่ในการเพาะปลูก เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการปลูกผักเพื่อใช้ประกอบอาชีพส่วนตัว และบางครั้งก็ปลูกผักเป็นรายได้เสริมในครอบครัวด้วย ดังนั้นวิชาสวนผักจึงสามารถนำไป ใช้ได้ทุกครัวเรือน ส่วนการวางแผนก่อนปลูกโดยศึกษาความต้องการของตลาด ทุน ค่าใช้จ่ายนั้นมีการนำไปใช้ในระดับน้อย เนื่องจากการปลูกผักนั้นไม่ต้องใช้ต้นทุนในการผลิตมากนัก เกษตรกร จึงไม่ค่อยคำนึงและไม่เห็นความสำคัญของเรื่องการวางแผนก่อนการเพาะปลูก วิชาการเพาะเห็ด มี การนำไปปฏิบัติค่อนข้างมาก มีการนำความรู้เรื่องการเพาะเห็ดตามขั้นตอนที่ได้รับการอบรมมา การเลือกวัสดุที่เหมาะสม การเลือกสถานที่ การวางแผน และการเก็บเกี่ยวดอกเห็ดที่ถูกวิธี เนื่อง จากเกษตรกรที่มาเข้ารับการอบรมส่วนหนึ่งกำลังได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานทางราชการให้ เพาะเห็ดฟางและเห็ดนางฟ้า เพื่อเป็นรายได้เสริมในครอบครัว ดังนั้นการเข้ารับการอบรมจึงเป็น ประโยชน์ต่อเกษตรกรดังกล่าว จึงมีการนำความรู้เรื่องการเพาะเห็ดไปใช้ได้โดยทันที

วิชาไม้ดอกไม้ประดับมีการนำไปปฏิบัติปานกลาง คือ มีการปรับสภาพดินก่อนปลูก ใส่ปุ๋ย และป้องกันกำจัดโรค และทำที่กำบังแสง ส่วนการทำเรือนต้นไม้ การขยายพันธุ์นั้นมีการนำไป ปฏิบัติค่อนข้างน้อย เนื่องจากวิชาไม้ดอกไม้ประดับไม่สอดคล้องกับอาชีพปัจจุบันที่เกษตรกร ประกอบอาชีพอยู่ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับมักปลูกเพื่อความสวยงามในบ้านมากกว่าที่จะนำไป ใช้ประกอบอาชีพ ดังนั้นความรู้ที่เกษตรกรนำมาปฏิบัติจึงเป็นความรู้ที่เกษตรกรมีการปฏิบัติเป็น ประจำอยู่แล้ว วิชาสัตว์ปีก (ไก่) มีการนำความรู้ไปปฏิบัติปานกลาง คือ มีการนำความรู้เรื่องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผสมอาหารเอง การคัดเลือกสัตว์พันธุ์ดีมาเลี้ยง และการทำวัคซีนเพื่อป้องกันโรค ส่วนการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การแปรรูปสัตว์ให้เป็นผลผลิตตามที่ตลาดต้องการนั้น มีการนำไปปฏิบัติน้อย เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนเท่านั้น ไม่ได้เลี้ยงเป็นอาชีพ เช่นเดียวกับการเลี้ยงปลาน้ำจืด ซึ่งมีการนำไปปฏิบัติปานกลาง คือ มีการคัดเลือกพันธุ์ที่ดีมาเลี้ยง การให้อาหารปลาเป็นเวลา และการใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมในการจับสัตว์น้ำ ส่วนการขยายพันธุ์ เพาะพันธุ์ หรือการดูแลภาวะพืชน้ำให้เหมาะสม มีการนำไปปฏิบัติน้อย เนื่องจากความรู้ด้านการประมงเป็นสิ่งที่ยังเกษตรกรไม่คุ้นเคย และโดยปกติการเลี้ยงปลาของเกษตรกรมักพึ่งพาธรรมชาติ และไม่ได้เลี้ยงอย่างเป็นระบบและอาชีพหลัก

ส่วนวิชาที่มีการนำไปปฏิบัติน้อยคือ วิชาสัตว์เล็ก (สุกร) มีการคัดเลือกพันธุ์ที่ดีมาเลี้ยง และการให้อาหาร โดยคำนึงถึงระยะเวลาเจริญเติบโตเท่านั้น ส่วนการผสมสูตรอาหาร การฉีดวัคซีน การผสมพันธุ์สุกร หรือการวางแผนศึกษาความต้องการของตลาดนั้นมีการนำไปปฏิบัติน้อย เนื่องจากเกษตรกรส่วนมากไม่ได้ประกอบอาชีพนี้ จึงไม่เห็นความจำเป็นมากเท่าใดนัก และวิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตการเกษตร) นั้น มีการนำไปปฏิบัติน้อยที่สุด จำนวนต่ำกว่าร้อยละ 50 ไม่ว่าจะเป็นการถนอมอาหารวิธีต่างๆ การบรรจุหีบห่อเพื่อขาย หรือ การแปรรูปโดยคำนึงถึงประโยชน์ของอาหารหลัก 5 หมู่

ลักษณะการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ ในภาพรวมพบว่า ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประกอบอาชีพเพื่อประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด รองลงมา คือ เป็นรายได้เสริม บริโภคในครัวเรือน ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง) และแนะนำผู้อื่น ตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม ของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์แต่ละด้านนำมาอภิปรายรายละเอียดได้ดังนี้

ด้านกระบวนการฝึกอบรม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากระยะเวลาการฝึกอบรม การฝึกภาคปฏิบัติ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ยังไม่สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนได้ เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องเนื้อหาหลักสูตรมีรายวิชามากเกินไป งบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ ไม่เพียงพอ ระยะเวลาฝึกอบรมนาน ซึ่งจากการศึกษาของ มนัส สุวรรณพงษ์ (2531 : 44) พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติต้องมีเพียงพอ มีประสิทธิภาพทันสมัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นได้ และต้องมีการปฏิบัติในการเรียนทุกวิชา จากสาเหตุดังกล่าว เป็นผลให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีความเห็นว่า กระบวนการฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามในรายข้อพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 1 รายการ คือ การจัดทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทำให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมได้เห็นสภาพที่แท้จริงของสิ่งที่ต้องการศึกษา ได้พบผู้รู้แต่ละสาขาวิชา ทำให้มีประสบการณ์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อภิชชาติ ศรีประไพ (2537 : 159-160) พบว่า การจัดทัศนศึกษาประกอบการฝึกอบรม จะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตลอดเวลา ซึ่งสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2533 : 167-168) กล่าวว่า การจัดทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่งในการอบรมทั่วไป วิธีการสอนผู้ใหญ่อาจผันแปรไปในแต่ละโอกาส และจัดการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับธรรมชาติของการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่หรือผู้อยู่นอกระบบโรงเรียน พบว่า การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการได้ฝึกและปฏิบัติจริง ซึ่งในส่วนนี้มีข้อสังเกตว่า ผู้ผ่านการฝึกอบรมจะชอบการเรียนการสอนที่ไม่ซ้ำซากจำเจ ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองความต้องการของผู้ผ่านการฝึกอบรมให้เกิดการเรียนรู้อย่างจริงจัง จึงควรใช้เทคนิคและวิธีการเรียนการสอนหลายๆ รูปแบบ ส่วนการวัดและประเมินผลโดยการตรวจผลงานและตรวจสอบความรู้ของโครงการฝึกอบรมอาจแบ่งออกเป็น 3 วิธี คือ วิธีการสังเกต วิธีการซักถาม และวิธีการให้ปฏิบัติจริง ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่ไม่ชอบการวัดผลด้วยแบบทดสอบ ดังนั้นจึงควรเน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าที่จะวัดว่าผู้เรียนได้รู้อะไรมากน้อยแค่ไหน ซึ่งสอดคล้องกับ สุดใจ บุตรอากาศ (2532 : 93-95) พบว่า การวัดและประเมินผลผู้ผ่านการฝึกอบรมพึงพอใจมากที่สุด คือ การให้ปฏิบัติจริงและตรวจผลงาน รองลงมาคือการทำแบบทดสอบ การสังเกต และการซักถาม

ด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ผ่านการฝึกอบรมได้นำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ คือ นำความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางทางการเกษตร ในระดับความคิดเห็นมาก รองลงมา นำความรู้มาพัฒนาอาชีพเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คารุฑคำ (2536 : 104) พบว่า ผู้สำเร็จวิชาชีพเกษตรครบวงจรมีการเปลี่ยนแปลงมาก คือ มีความหวังและมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรที่สอดคล้องกับในสังคมปัจจุบันที่มีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน อันเป็นผลเนื่องมาจากการฝึกอบรม ทำให้แนวคิดของผู้ผ่านการฝึกอบรมเปลี่ยนไป จากการทำการเกษตรแบบดั้งเดิมที่ให้ผลผลิตต่ำ และสภาพพื้นดินเสื่อมโทรม จึงเห็นความสำคัญของการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

ด้านการบริการ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นสถานที่พักในการฝึกอบรม การบริการอาหารและน้ำดื่ม ห้องอาบน้ำและสุขา อุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติ และข่าวสารข้อมูลต่างๆ ปัจจัยเหล่านี้ทำให้การเรียนรู้ในระหว่างฝึกอบรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการจัดสิ่งแวดล้อมทั่วไปที่ดีมีส่วนช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ (อนุก. 2520 : 14)

ด้านวิทยากร โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการให้ความรู้เชิงวิชาการ เชิงปฏิบัติ การตรงต่อเวลา การให้คำแนะนำ วิธีการถ่ายทอด และการใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจทำให้การเรียนรู้เป็นไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดในบรรยากาศ หรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นกันเอง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน (สุวัฒน์. 2529 : 232)

ด้านวิธีการสอน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ในการสาธิต การปฏิบัติจริง การทัศนศึกษา การบรรยาย การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเอกสารประกอบการเรียน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอน ซึ่งการเรียนรู้ที่ดี ผู้เรียนควรได้มีส่วนร่วมในการเรียน และมีความรับผิดชอบต่อกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าวิธีที่ดีที่สุดในการเรียนรู้คือ การกระทำ (Learning by doing) ซึ่งถ้าหากผู้เรียนได้เรียนโดยการกระทำหรือพูดแสดงความคิดเห็นบางอย่างก็ย่อมจะดีกว่านั่งฟังเฉยๆ (สุวัฒน์. 2529 : 232)

ด้านกิจกรรม โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมสันตนาการ การจัดงานสังสรรค์ในวันปิดการอบรม และการติดตามและประเมินผลระหว่างการศึกษาอบรม ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีส่วนสำคัญต่อการดำเนินงานอบรม เป็นการผ่อนคลายความเครียดจากการอบรม และเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ต่อผู้เข้ารับการอบรมในรุ่นเดียวกัน ทำให้มีความสามัคคีกันมากขึ้น

เจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร พบว่า ผู้ผ่านการฝึกอบรมเห็นด้วยในระดับที่มากแทบทุกรายการ คือ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรให้ประโยชน์แก่ตัวท่าน ครอบครัว และชุมชน ภายหลังการฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรแล้ว ทำให้มีความรู้และทักษะในการพัฒนาอาชีพการเกษตร ภายหลังการฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรแล้ว สามารถนำความรู้มาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตได้มากกว่าเดิม โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรเป็นโครงการที่มีประโยชน์ควรจะดำเนินการต่อไป โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรดำเนินการสอนในชุมชนและท้องถิ่นที่มีผู้เรียนอาศัยอยู่จะได้ประโยชน์สูงสุด และวิชาที่เปิดสอนในโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรมีความเหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่น ดังนั้นจึงถือได้ว่า โครงการนี้ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังจากสำเร็จการฝึกอบรมไปแล้ว มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพเกษตรกรรมมากขึ้น ทำให้เกิดความหวังความมั่นใจในการประกอบอาชีพ อีกทั้งเชื่อมั่นว่า วิชาความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในท้องถิ่นได้ เพราะมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นในชนบทที่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก (ถัดดา สุวรรณรัตน์.2512 : บทคัดย่อ)

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้ ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร มีปัญหาและอุปสรรคปานกลาง คือ ขาดปัจจัยในการลงทุน ซึ่งจากการศึกษาของคารณี ครุฑคำ (2536: 100) พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพมีการนำความรู้ไปใช้ในท้องถิ่นค่อนข้างต่ำ เพราะขาดทุนทรัพย์เครื่องมือ ไม่มีความชำนาญพอ ปัญหาด้านการขาดการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง การขาดความมั่นใจในการนำไปใช้ และความไม่มั่นใจด้านการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคารณี ครุฑคำ (2536 : 104) ว่า ผู้สำเร็จหลักสูตรเกษตรครบวงจรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความสามารถขยายอาชีพหรือกิจการ สามารถเพิ่มผลผลิต ความสามารถในการจัดการ การซื้อขาย การโฆษณาในระดับน้อย เพราะยังขาดการส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ด้านการจัดการอย่างจริงจัง นอกจากนั้นยังมีปัญหาในด้านอื่นๆ อีก เช่น วัตถุประสงค์ในท้องถิ่นขาดแคลน หายาก วิชาที่อบรมไม่ยืดหยุ่น คุณภาพผลผลิตไม่คงที่ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.6 ข้อเสนอแนะ

5.6.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

5.6.1.1 การคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรบวิชาชีพเกษตรครบวงจร ควรคัดเลือกจากผู้ที่มีสนใจและสมัครใจที่จะเข้ารับการศึกษาฝึกอบรบวิชาชีพเกษตรกรรมจริงๆ และควรมีการกำหนดคุณสมบัติทั่วไปของผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรบบางประการและบางสาขา เช่น อายุ พื้นฐานอาชีพ มีพื้นที่ทำการเกษตร หรือ มีโอกาสทำการเกษตรต่อไป

5.6.1.2 การจัดฝึกอบรบ ควรมีทั้งแบบครบวงจร และการให้บริการเคลื่อนที่ เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการออกไปประกอบอาชีพมากขึ้น

5.6.1.3 ควรปรับปรุงโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรของโครงการฝึกอบรบวิชาชีพเกษตรครบวงจรให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรบริเวณชายแดนในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง ให้มีการประกอบอาชีพที่หลากหลายนอกเหนือจากอาชีพเกษตรกรรม

5.6.1.4 การจัดฝึกอบรมนั้น ควรเน้นการให้ความรู้ในลักษณะที่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ทันที โดยเน้นการฝึกอบบรมระยะสั้น

5.6.1.5 รูปแบบการฝึกอบรม ควรจะมีการปรับเปลี่ยน เพื่อความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยทดลองให้การฝึกอบบรมหลายๆ รูปแบบ เช่น ให้ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบบรมเรียนภาคทฤษฎีภายในศูนย์ฯ และให้ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบบรมไปปฏิบัติจริงในพื้นที่ของตน จัดให้มีการพบกลุ่มเพื่อรายงานผล ปัญหา อุปสรรค และมีการติดตามผล

5.6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.6.2.1 ควรมีการเปรียบเทียบหรือศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของการทำการเกษตรของผู้ที่ผ่านการฝึกอบบรมกับผู้ที่ไม่ผ่านการฝึกอบบรมว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการฝึกอบรบวิชาชีพเกษตรครบวงจร ให้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์เป็นรูปธรรมมากที่สุด

5.6.2.2 ควรขยายขอบเขตการทำกรวิจัยให้กว้างขวางออกไปกว่าที่ได้ทำมาแล้ว เพื่อจะได้กลุ่มตัวอย่างและประชากรที่มีลักษณะหลากหลายมากขึ้นกว่าเดิม เช่น กระจายการวิจัยออกไปยังกลุ่มตัวอย่างที่อยู่เขตชายแดนจังหวัดอื่นๆ หรือทำการวิจัยต่อกลุ่มตัวอย่างนี้ แต่ในวิชาชีพอื่นๆ นอกเหนือจากวิชาชีพเกษตรกรรม เช่น วิชาชีพช่างต่างๆ เป็นต้น

บรรณานุกรม

กลาโหม, กระทรวง. 2529. “การจัดการศึกษาสำหรับประชาชน.” วารสารการศึกษาแห่งชาติ 12 : 20.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. 2534. คู่มือนักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจรศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดปราจีนบุรี. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

_____. 2532. โครงการฝึกอบรมเยาวชนเกษตรตามโครงการพัฒนาพื้นที่วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. 2529. แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. 2529. ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดปราจีนบุรี พิธีมอบครุภัณฑ์ ความช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่น 31 ตุลาคม 2529. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิจิตรหัตถกรรม.

_____. 2527. ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดปราจีนบุรี ด้วยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

_____. 2525. ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. กรุงเทพฯ : ทัพย์อักษรการพิมพ์.

เกรียงไกร จำนงค์. 2534. การประเมินผลการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น วิทยาลัยเกษตรกรรมอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กองวิทยาลัยเกษตรกรรม, กรมอาชีวศึกษา. 2534. โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นและเคลื่อนที่ ปีงบประมาณ 2534. ม.ป.ท.

โกวิท วรพิพัฒน์. 2518. “ความต้องการพื้นฐานของการเรียน.” คู่มืออบรมผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ. ม.ป.ท.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2526. ผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ.2520-2524. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

คณัฑ เทียมพุด. 2528. การบริหารและการประเมินโครงการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- คารณี ครุฑคำ. 2536. ผลของโครงการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คาริน กัญจามระ. 2529. ผลกระทบของการฝึกอาชีพเยาวชนต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพ : ศึกษากรณีศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเยาวชนผสมผสาน อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดิเรก ฤกษ์ห่อราย. 2522. หลักการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : บีเอฟไอ การพิมพ์.
- ศักดิ์ดาว บุญपाल. 2530. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการศึกษาของหัวหน้าครอบครัวในเขตพื้นที่ตำบลลวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทองอยู่ แก้วไทรชะ. 2533. รูปแบบและแนวคิดทางการศึกษานอกโรงเรียน ประสบการณ์จากพื้นฐานของการแสวงหา. กรุงเทพฯ : พิธีการพิมพ์.
- ทำนอง สิงคาลวณิช. 2516. เกษตรทัศน์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ร่วมมิตรไทย.
- ธีรารัง แสงอรุณ. 2526. การติดตามผลการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมสงขลา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นที ขลิบทอง และ จินดา ขลิบทอง. 2534. "การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพชายแดนด้านตะวันออก." วารสารวิจัยสารสนเทศการศึกษานอกโรงเรียน. มกราคม-เมษายน. 8 (1).
- นพคุณ ศิริวรรณ. 2532. งานฟาร์ม : กลยุทธ์สำคัญของการศึกษาเกษตร. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย.
- น้อย ศิริโชติ. 2523. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสาส์น.
- นาริรัตน์ รักวิจิตรกุล. 2531. การศึกษานอกโรงเรียน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.
- นิพนธ์ พึ่งเจริญ. 2530. การประเมินผลโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่ของวิทยาลัยเกษตรกรรมสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปัญญา หิรัญศรี. 2529. ความรู้พื้นฐานการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : บริษัทมวลชน จำกัด.
- ประกอบ รัตนพันธ์. 2524. การศึกษาความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของประชาชนจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ประกาศ ขวัญชัยรัตน์. 2522. การติดตามผลเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นที่จัด
โดยวิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภิญโญ สาธร. 2518. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- มนัส สุวรรณพงษ์. 2531. ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเกษตร
กรรมของวิทยาลัยเกษตรกรรม เขตการศึกษา 2 ต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้
เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพเกษตร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
(เกษตรศาสตร์) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เริ่ม สงคง. 2524. การศึกษาผลการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมของ
เกษตรกรและผู้สนใจ ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหา
บัณฑิต (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถัดดา สุวรรณรัตน์. 2512. แรงจูงใจการเข้าศึกษาวิชาชีพและมันใจที่จะออกไปประกอบอาชีพของ
นักเรียนในโรงเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วัลลภ พรหมทอง. 2529. การติดตามผลการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของ
วิทยาลัยเกษตรกรรม พิจิตร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิจิตร อาวะกุล. 2537. การฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเวก ปางพุดพิงศ์. 2523. กรมอาชีวศึกษา. กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ส่งเสริมและฝึกอบรม, สำนัก. 2518. รายงานการประเมินผลการฝึกอบรมวิชาชีพภาคฤดูร้อนประ
จําปี 2514-2518. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ส่งเสริมการเกษตร, กรม. 2520. คู่มือภาควิชาการส่งเสริมการเกษตร ระดับอำเภอ โครงการปรับ
ระบบส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : งานเอกสารคำแนะนำ กอง
เกษตรสัมพันธ์.
- สุคนธ์ ภูริเวศ. 2538. เอกสารประกอบการสอน วิชาการออกแบบการสอน. ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุนทร สุนันท์ชัย. 2528. “แนวคิดการพัฒนาอาชีพสตรีและเยาวชน.” ใน การศึกษาตลอดชีวิต รวม
บทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่มที่ 5. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- _____. 2525. การศึกษานอกโรงเรียน...เส้นทางไม่สิ้นสุด. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สุนันทา บุญสิทธิ์. 2532. แนวทางส่งเสริมอาชีพเพื่อช่วยเหลือคนงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรม
จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนิตย์ เป็นนานบอน. 2530. "การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเกษตรกรกรม." วิทยากรย์ : มีนาคม 3 (85)
สุรพล จันทราปีตย์. 2522. หลักและวิธีการฝึกอบรมวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- สุวรรณ วัฒนวงศ์. 2529. หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์.
- อภิชาติ ศรีประไพหม. 2537. การศึกษาความคิดเห็นเกษตรกรที่มีต่อการฝึกอบรมอาชีพเกษตร
กรรมเคลื่อนที่ของวิทยาลัยเกษตรกรรมร้อยเอ็ด. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
(การ ศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อาชวัน วายวานนท์ และ วินิต ทรงประทุม. 2520. การฝึกอบรมและพัฒนาผู้ปฏิบัติงานในรูป
ระบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- อำนาจ ศิลวัตร. 2522. ความสนใจและความต้องการของประชาชนที่มีต่อการฝึกอบรมวิชาชีพ
เกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้น วิทยาเขตเกษตรกรรมพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เอนก นาคบุตร. 2520. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- Andra, V. 1974. *Agricultural Education and Training in French Speaking Tropical Africa
and Madagascar*. London : Evans Brothers.
- Best, John W. 1970. *Research in Education*. 2nd. New Jersey : Prentice Hall
- Chapman, M.L.. 1970. "Specialized Courses for Adult Farmers." *Agricultural Education
Magazine*. (October 10,1970). P.231.
- Department of Labour. 1973. *Occupational Outlook Handbook*. Washington D.C. : U.S.
Government Printing Office.
- Faust, P.J.. 1975. "Adult Program Zero 160 in Five Year." *Agricultural Education Magazine*.
(February 2, 1975) P.204.
- Fontaine, C. 1975. "Agri-Development : Program for Rural Disadvantaged Adult."
Agricultural Education Magazine. (November 2, 1975). P.248-249.
- Roger, C. 1951. *Client-Centered Therapy*. Boston : Houghton-Mifflin.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำสั่งคณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ที่ 120 /2542

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ของ นายอนิรุต สงเคราะห์

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของนายอนิรุต สงเคราะห์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
ดังต่อไปนี้

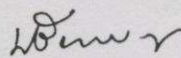
1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.दनัย	ดิษยบุตร	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
อาจารย์สมจิตต์	กล้ากลิน	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม
อาจารย์ศศิธร	จารุสมบัติ	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม
2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ดร.นพคุณ	ศิริวรรณ	ประธานกรรมการ
ดร.दनัย	ดิษยบุตร	กรรมการประจำสาขาวิชา
อาจารย์สมจิตต์	กล้ากลิน	กรรมการประจำสาขาวิชา
อาจารย์ศศิธร	จารุสมบัติ	กรรมการ
อาจารย์วันที	โชติสกุล	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542

(รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

คณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ดังนี้

ได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2542

1. นายอนิรุต สงเคราะห์ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ของผู้เข้ารับการศึกษาจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว" โดยมี ดร.คณัย ดิษยบุตร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์สมจิตต์ กล้ากลิ่น และ อาจารย์ศศิธร จารุสมบัติ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2542

(รศ.ดร.มนัส สัจวรศิลป์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504/ 3912

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

18 กันยายน 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน จ.สระแก้ว

ด้วย นายอนิรุต สงเคราะห์ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
 หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียง
 วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร
 ไปใช้ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดน จ.สระแก้ว"
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดพิจารณาอนุญาต
 ให้นักศึกษาได้ทดลองใช้แบบสัมภาระเพื่อการวิจัยในหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
 มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรพรณี ลีกิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3269040

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. โทร. 2663

ที่ ทม 1504/ 3837

วันที่ ๒ กันยายน 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.นพคุณ ศิริวรรณ

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสัมภาษณ์ ให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์ ของนักศึกษาชื่อ นายอนิรุต สงเคราะห์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ของผู้ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดน จังหวัดสระแก้ว"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่งและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผศ.ดร.พรณี ลีกิจวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ที่ ทม 1504/ 3837

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๐ กันยายน 2542

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายทรงวุฒิ สุทธาอรรถ

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสัมภาษณ์ ให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์ ของนักศึกษาชื่อ นายอนิรุต สงเคราะห์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ของผู้ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณ ชายแดน จังหวัดสระแก้ว"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่งและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรณี สীগิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3269040

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 4122

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

30 กันยายน 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน จังหวัดสระแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิทยานิพนธ์
2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์

ด้วย นายอนิรุต สงเคราะห์ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร กำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน จ.สระแก้ว" ซึ่งได้รับอนุมัติหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2542

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในหน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগิจวัฒน์นะ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทรสาร. 3269040

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายทรงวุฒิ สุทธาอรรถ ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา
จังหวัดสระแก้ว
2. นายสมศักดิ์ พุดด้วง ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎร
ไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว
3. นายชิว ประवालพฤษย์ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและปฏิบัติการศูนย์ฝึกและ
พัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน
จังหวัดสระแก้ว
4. ดร.นพคุณ ศิริวรรณ อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง
5. นายอัมพร มากเพชร ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและส่งเสริมการ
ศึกษาอาชีพ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร
ไปใช้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย
บริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 15 หน้า แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร
- ตอนที่ 2 ลักษณะและระดับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม
- ตอนที่ 4 เจตคติต่อโครงการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร
- ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้

แบบสัมภาษณ์ผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงหรือเดิมคําลง
ในช่องว่าง

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. เพศ
() ชาย () หญิง
4. สถานภาพการสมรส
() โสด () แต่งงานแล้ว
5. ภูมิลำเนา
หมู่บ้าน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
6. ระดับการศึกษาสูงสุด
() ระดับประถมศึกษา
() สูงกว่าระดับประถมศึกษา
() อื่นๆ (ระบุ)
7. อาชีพปัจจุบัน
() ทำการเกษตร (ระบุ)
() ไม่ได้ทำการเกษตร (ระบุ)
8. ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรรุ่นที่.....
9. จำนวนที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรมีทั้งหมด.....ไร่
10. ที่ดินทำการเกษตรเป็นของใคร
() เป็นที่เช่าทั้งหมด
() เป็นของตนเองบางส่วน เช่าบางส่วน
() เป็นของตนเองทั้งหมด
() เป็นของพ่อแม่
() เป็นพื้นที่ถือครอง แต่ยังไม่มีการมสิทธิ์ เช่น ที่ป่าสงวน
11. จำนวนแรงงานในครอบครัว มีทั้งหมด.....คน (หมายถึง จำนวนผู้ช่วยทำให้เกิดรายได้ในครอบครัว รวมทั้งตัวผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย)

12. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรต่างๆ ดังต่อไปนี้บ้างหรือไม่

- () กลุ่มเกษตรกร
 () กลุ่มยุวเกษตรกร
 () กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
 () กลุ่มสหกรณ์การเกษตร
 () กลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
 () อื่นๆ (ระบุ)

13. ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ท่านมีโอกาสติดต่อกับศูนย์ฝึ กฯ จำนวน.....ครั้ง

(การติดต่อ หมายถึง การมีโอกาสเดินทางไปที่ศูนย์ฝึ กฯ การเขียนจดหมายติดต่อกับศูนย์ฝึ กฯ
 เจ้าหน้าที่จากศูนย์ฝึ กฯ มาพบท่าน ฯลฯ)

ตอนที่ 2 ลักษณะและระดับการนำความรู้ทางการเกษตรไปใช้

คำชี้แจง

ส่วนที่ 1 ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับของการนำความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับจากการ
 ฝึ กอบรมไปใช้

ส่วนที่ 2 ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องลักษณะการนำไปใช้คือ

- ประกอบอาชีพส่วนตัว (อาชีพอิสระ)
- บริการ (รับจ้าง, ถูกจ้าง)
- รายได้เสริม (ประกอบอาชีพนอกจากอาชีพหลัก)
- เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน
- แนะนำผู้อื่น

วิชาไม้ผล

ส่วนที่ 1 ระดับการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาในหลักสูตร	ระดับการนำความรู้ไปใช้	
	ปฏิบัติ	ไม่ได้ปฏิบัติ
- ก่อนทำการเพาะปลูก มีการวางแผน การปรับพื้นที่ การกำหนดระยะปลูก การเตรียมหลุมปลูก และการใช้ปุ๋ยรองพื้นที่หลุมก่อนปลูก		
- คัดเลือกไม้ผลพันธุ์ดีมาปลูก (รู้ข้อดี ข้อเสียของแต่ละพันธุ์)		
- ให้น้ำ ให้ปุ๋ย อย่างถูกวิธีเหมาะสมกับสภาพดินและฤดูกาล		
- ตัดแต่งกิ่ง และทรงพุ่ม (ไม้ผล)		
- ขยายพันธุ์ต้นไม้ (ตอนกิ่ง ทาบกิ่ง เสียบยอด)		
- เปลี่ยนยอดไม้ที่ให้ผลผลิตไม่ดี หรือมีอายุมาก และเสริมรากเพื่อให้ต้นแข็งแรง เพื่อป้องกันลม		
- ป้องกันและกำจัด โรคและศัตรูไม้ผล		
- เก็บผลผลิตอย่างถูกวิธี (เก็บเมื่อผลแก่เต็มที่ และมีการรักษาคุณภาพของผลผลิตให้มีคุณภาพดี และทำให้ผลอยู่ได้นาน)		

ส่วนที่ 2 ลักษณะการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

หลังจากที่ท่านผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในลักษณะใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ประกอบอาชีพส่วนตัว
- () ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง)
- () เป็นรายได้เสริม
- () บริโภคในครัวเรือน
- () แนะนำผู้อื่น

วิชาสวนผัก

ส่วนที่ 1 ระดับการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาในหลักสูตร	ระดับการนำความรู้ไปใช้	
	ปฏิบัติ	ไม่ได้ปฏิบัติ
- วางแผนก่อนการปลูกผัก โดยศึกษาความต้องการของตลาด ทุน ค่าเมล็ดพันธุ์ สารเคมี		
- เลือกสถานที่ปลูกเป็นที่ราบกลางแจ้ง น้ำไม่ท่วมขัง อยู่ใกล้แหล่งน้ำ		
- เตรียมแปลงปลูก (ขุดพลิกดิน กำจัดวัชพืช)		
- คลุกเมล็ดผักด้วยขามาเชื้อโรคมล็ดผักก่อนปลูก		
- ให้น้ำ ให้ปุ๋ยอย่างถูกวิธีเหมาะสมกับสภาพดินและฤดูกาล		
- ป้องกัน โรคและกำจัดศัตรูพืชผัก		
- เก็บเกี่ยวผักอย่างถูกวิธี (เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่ และพ้นระยะอันตรายจากสารเคมีที่ฉีดไว้)		
- ถนอมหรือแปรรูปผักเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่น (ดอง หรือ ตากแห้ง)		

ส่วนที่ 2 ลักษณะการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

หลังจากที่ท่านผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในลักษณะใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ประกอบอาชีพส่วนตัว
- () ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ถูกจ้าง)
- () เป็นรายได้เสริม
- () บริโภคในครัวเรือน
- () แนะนำผู้อื่น

วิชาการเพาะเห็ด

ส่วนที่ 1 ระดับการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาในหลักสูตร	ระดับการนำความรู้ไปใช้	
	ปฏิบัติ	ไม่ได้ปฏิบัติ
- วางแผนและศึกษาความต้องการของตลาดและผู้บริโภค		
- เลือกสถานที่เพาะเห็ด และลักษณะโรงเรือนที่เหมาะสม		
- เพาะเห็ด โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (อากาศ อุณหภูมิ ความชื้น)		
- เลือกวัสดุที่เหมาะสมกับชนิดของเห็ดที่เพาะ		
- เพาะเห็ดตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้อบรมมา		
- เก็บดอกเห็ด เมื่อดอกมีขนาดโตและอวบ ในเวลาที่เหมาะสม		
- ป้องกันกำจัด โรคและศัตรูของเห็ด		
- บริโภคเห็ดตามชนิดของเห็ด (เห็ดฟาง ควรบริโภคเร็วเพราะเสื่อมคุณภาพเร็ว เห็ดหูหนูควรเก็บตากแห้ง)		

ส่วนที่ 2 ลักษณะการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

หลังจากที่ท่านผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในลักษณะใด (ตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ประกอบอาชีพส่วนตัว
- () ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง)
- () เป็นรายได้เสริม
- () บริโภคในครัวเรือน
- () แนะนำผู้อื่น

วิชาไม้ดอก-ไม้ประดับ

ส่วนที่ 1 ระดับการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาในหลักสูตร	ระดับการนำความรู้ไปใช้	
	ปฏิบัติ	ไม่ได้ปฏิบัติ
- เลือกปลูก ไม้ดอก ไม้ประดับที่เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ		
- ปรับสภาพดินให้เหมาะกับการปลูก ไม้ดอก ไม้ประดับ โดยผสมดิน ร่วน แกลบเผา คลุกเคล้าให้เข้ากัน		
- ถอนกล้า ไม้ดอก ไม้ประดับมา โดยมีคินติครากมาด้วย และรากไม่ขาด		
- ทำที่กำบังแสงเพื่อให้ร่มเงาเมื่อนำต้นกล้ามาปลูกใหม่		
- เลือกกระถางที่พอเหมาะกับต้น ไม้ ในการปลูก ไม้กระถาง		
- ทำเรือนต้น ไม้ (เรือนเพาะชำ เรือนต้น ไม้)		
- ใส่ปุ๋ย และมีการป้องกัน กำจัด โรคและศัตรูตามชนิดของต้น ไม้ที่ปลูก		
- ทำการขยายพันธุ์ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับชนิดของต้น ไม้ นั้น		

ส่วนที่ 2 ลักษณะการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

หลังจากที่ท่านผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในลักษณะใด

- () ประกอบอาชีพส่วนตัว
- () ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง)
- () เป็นรายได้เสริม
- () บริโภคในครัวเรือน
- () แนะนำผู้อื่น

วิชาสัตว์เล็ก (สุกร)

ส่วนที่ 1 ระดับการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาในหลักสูตร	ระดับการนำความรู้ไปใช้	
	ปฏิบัติ	ไม่ได้ปฏิบัติ
- วางแผนและศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของตลาด ทุน พันธุ์ และอาหาร		
- คัดเลือกพันธุ์สุกรที่จะนำมาเลี้ยง โดยคำนึงถึงพันธุ์ที่มีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรงและสุขภาพดี		
- เตรียมและทำความสะอาดโรงเรือนก่อนนำสัตว์มาเลี้ยง		
- ให้อาหารแก่สุกร โดยคำนึงถึงระยะการเจริญเติบโตของสุกร		
- ใช้อาหารสูตรใหม่ผสมสูตรเก่าที่ละน้อยๆ เมื่อการเปลี่ยนสูตรอาหารใหม่		
- ฉีดวัคซีนป้องกันโรคแก่สุกรตามกำหนดและระยะเวลาที่กำหนด		
- ผสมพันธุ์สุกร ในระยะเป็นสัดและทำคลอดให้สุกร		
- ป้องกันโรคที่เกิดกับสุกรและทำการสุขาภิบาลที่ดี		

ส่วนที่ 2 ลักษณะการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

หลังจากที่ท่านผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในลักษณะใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ประกอบอาชีพส่วนตัว
- () ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง)
- () เป็นรายได้เสริม
- () บริโภคในครัวเรือน
- () แนะนำผู้อื่น

วิชาสัตวปีก (ไก่)

ส่วนที่ 1 ระดับการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาในหลักสูตร	ระดับการนำความรู้ไปใช้	
	ปฏิบัติ	ไม่ได้ปฏิบัติ
-วางแผน และศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของตลาด ทุน พันธุ์ ค่าอาหาร		
- เตรียมโรงเรือนให้พร้อมก่อนนำสัตว์มาเลี้ยง		
- คัดเลือกสัตว์พันธุ์ดีมาเลี้ยง (การเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรง และสุขภาพดี)		
- เลือกใช้สูตรอาหารที่เหมาะสมตามชนิดและระยะการเติบโตของสัตว์		
- ผสมอาหารเองโดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น		
- ทำวัคซีน เพื่อป้องกัน โรคให้กับไก่ตามระยะเวลาที่กำหนด		
- ทำการแปรรูปสัตว์ให้เป็นผลผลิตตามความต้องการของตลาด		
- ทำบัญชีรายรับรายจ่ายในการเลี้ยงสัตว์ (ว่ามีกำไรหรือขาดทุนมากน้อยเพียงใด)		

ส่วนที่ 2 ลักษณะการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

หลังจากที่ท่านผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในลักษณะใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ประกอบอาชีพส่วนตัว
- () ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง)
- () เป็นรายได้เสริม
- () บริโภคในครัวเรือน
- () แนะนำผู้อื่น

วิชาการเลี้ยงปลาจืด

ส่วนที่ 1 ระดับการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาในหลักสูตร	ระดับการนำความรู้ไปใช้	
	ปฏิบัติ	ไม่ได้ปฏิบัติ
- ทำความสะอาดบ่อเก่าและกำจัดศัตรูปลาในบ่อให้หมด หรือ เลือกพื้นที่ขุดบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำให้อยู่ใกล้แหล่งน้ำเป็นดิน เหนียวหรือน้ำท่วมไม่ถึง		
- คัดเลือกพันธุ์สัตว์น้ำที่ดีมาเลี้ยง (เลี้ยงง่าย โตเร็ว)		
- ปลอยสัตว์น้ำที่คัดเลือกแล้วลงในบ่อเวลาเช้าหรือเย็น		
- ให้อาหารสัตว์น้ำเป็นเวลาประจำ เพื่อให้สัตว์น้ำคุ้นเคย		
- ดูแลพืชน้ำให้อยู่ในสถานะที่เหมาะสม (เพื่อเป็นประโยชน์ของ สัตว์น้ำ เช่น เป็นอาหาร ผลิออกซิเจน)		
- ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการจับสัตว์น้ำ		
- หมั่นดูแลสัตว์น้ำและแก้ไขปัญหาน้ำเสีย		
- ทำการเพาะพันธุ์และขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เลี้ยงตามวิธีที่ได้อบรม มา		

ส่วนที่ 2 ลักษณะการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

หลังจากที่ท่านผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในลักษณะใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ประกอบอาชีพส่วนตัว
- () ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ตูจ้าง)
- () เป็นรายได้เสริม
- () บริโภคในครัวเรือน
- () แนะนำผู้อื่น

วิชาเกษตรประยุกต์ (แปรรูปผลผลิตการเกษตร)

ส่วนที่ 1 ระดับการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

เนื้อหาในหลักสูตร	ระดับการนำความรู้ไปใช้	
	ปฏิบัติ	ไม่ได้ปฏิบัติ
- แปรรูปผลผลิตผลทางการเกษตร โดยคำนึงถึงประโยชน์ของอาหาร 5 หมู่		
- ถนอมอาหารโดยวิธีการทำอาหารแห้ง		
- ถนอมอาหารโดยวิธีการทำอาหารหมักดอง		
- ถนอมอาหารโดยใช้ความร้อนแบบต่างๆ เช่น การให้ความร้อนต่ำกว่าจุดเดือด		
- ถนอมอาหารโดยใช้ความเย็นแบบต่างๆ		
- ถนอมอาหารโดยใช้น้ำตาล (วิธีการเชื่อม แช่อิ่ม กวน ฉาบ)		
- ถนอมอาหารโดยใช้เกลือ		
- บรรจุหีบห่อให้สวยงาม และถูกอนามัย		

ส่วนที่ 2 ลักษณะการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

หลังจากที่ท่านผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในลักษณะใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ประกอบอาชีพส่วนตัว
- () ประกอบอาชีพบริการ (รับจ้าง, ลูกจ้าง)
- () เป็นรายได้เสริม
- () บริโภคในครัวเรือน
- () แนะนำผู้อื่น

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการฝึกอบรมที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร

ความเหมาะสมในการดำเนินการฝึกอบรม	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ด้านกระบวนการฝึกอบรม			
1.การฝึกอบรมทักษะด้านการจัดการ และการตลาด			
2.การจัดทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่			
3.ระยะเวลาในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร			
4.กำหนดให้นักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจรดูแลกิจการงานฟาร์มในวันเสาร์ - อาทิตย์			
5.กฎระเบียบของหอพักที่ให้นักศึกษาวิชาชีพเกษตรครบวงจรปฏิบัติ			
6.ศูนย์การเรียนรู้สำหรับใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาข้อมูล			
7.การวัดและประเมินผล โดยการตรวจงานและทดสอบความรู้			
ด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม			
1.นำความรู้ไปปรับปรุงพื้นที่ทำการเกษตร			
2.เป็นผู้นำด้านการเกษตรในหมู่บ้านได้			
3.นำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรม			
4.มีความสามารถในการจัดการและการตลาด			
5.ขยายกิจการด้านการเกษตร			
6.ชักชวนเกษตรกรในหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกรกรม			
7.มีความขยัน อดทน รับผิดชอบสูงขึ้น			

ความเหมาะสมในการดำเนินการฝึกอบรม	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ด้านการบริการ			
1. การบริการรับ – ส่ง			
2. สถานที่พักในการฝึกอบรม			
3. ห้องอาบน้ำและห้องสุขา			
4. การบริการด้านอาหารและน้ำดื่ม			
5. อุปกรณ์ในการฝึกอบรม			
6. ข่าวสารข้อมูลต่างๆ			
ด้านวิทยากร			
1. การให้ความรู้ของวิทยากรในเชิงวิชาการ			
2. การให้ความรู้ของวิทยากรในเชิงปฏิบัติ			
3. การวางตัวและการปฏิบัติของวิทยากรต่อผู้เข้ารับการอบรม			
4. วิธีการถ่ายทอดและการสร้างความเข้าใจต่อผู้เข้ารับการอบรม			
5. วิทยากรมีความรู้เพียงพอสามารถตอบคำถามของท่านได้			
6. การใช้ภาษาง่ายต่อการเข้าใจ			
7. การให้คำแนะนำและแนวความคิดที่ดีต่อท่าน			
8. การตรงต่อเวลา			
ด้านวิธีการสอน			
1. การบรรยายในห้องอบรม			
2. การสาธิต			
3. เอกสารประกอบ			
4. การทัศนศึกษา			
5. การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น			
6. การปฏิบัติจริง			
ด้านกิจกรรม			
1. การจัดกิจกรรมสันทนาการ เช่น การร่วมสนุก การเล่นเกม ฯลฯ			
2. การจัดงานสังสรรค์ในวันปิดการอบรม			
3. การติดตามผลและประเมินผลระหว่างการฝึกอบรม			
4. การสวดมนต์และเคารพธงชาติ			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 เจตคติต่อการฝึกอบรมของผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรของศูนย์ฝึก
และพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่แสดงเจตคติต่อ โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร

เจตคติที่มีต่อโครงการ	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย
1. โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรให้ประโยชน์แก่ตัว ท่าน ครอบครัว และชุมชนของท่าน			
2. ภายหลังจากการฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร แล้ว ทำให้มีความรู้ และทักษะในการพัฒนาอาชีพการ เกษตร			
3. ภายหลังจากการฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจร แล้ว สามารถนำความรู้มาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้นกว่า เดิม			
4. วิชาที่เปิดสอนในโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรมี ความเหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่น			
5. ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัด สระแก้วควรจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาเกษตรอื่นๆ เพิ่มเติม			
6. โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรดำเนินการสอนใน ชุมชนและท้องถิ่นที่มีผู้เรียนอาศัยอยู่จะได้ประโยชน์สูงสุด			
7. ช่วงระยะเวลาในการจัดอบรมที่ผ่านมามีความเหมาะสม			
8. วิทยากรที่ให้การอบรมมีความรู้และทักษะในการถ่ายทอด เข้า ใจง่าย และสามารถนำไปใช้ได้			
9. การประสานงานจัดชั้นเรียนในโครงการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรครบวงจรมีความเหมาะสม (วิทยากร ผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้อง และวัสดุ-อุปกรณ์การเรียน)			
10. โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรเป็นโครงการที่มี ประโยชน์ควรจะดำเนินการต่อไป			

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมวิชาชีพ
เกษตรครบวงจร ไปใช้

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องแสดงปัญหาและอุปสรรคในการนำความรู้ทางการเกษตรของ
ผู้ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรครบวงจรไปใช้

ปัญหาอุปสรรค	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ขาดความมั่นใจในการนำไปใช้			
2. ขาดการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง			
3. ขาดปัจจัยในการลงทุน			
4. ไม่มั่นใจด้านการตลาด			
5. ขาดความรู้ด้านการจัดการ			
6. ขาดแรงงานในการเกษตร			
7. วัตถุดิบในท้องถิ่นขาดแคลน / หายาก			
8. ไม่มีที่ดินทำการเกษตร			
9. เกิดความขัดแย้งด้านแนวคิดกับผู้นำชุมชน			
10. ทำแล้วไม่ได้ผล			
11. ปัญหาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ไม่คงที่			
12. ปัญหาราคาสินค้าต่ำ			
13. ขาดการรวมกลุ่มการเกษตรของผู้ผ่านการอบรม			
14. ขาดผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง			
15. วิชาที่อบรมไม่ยืดหยุ่น ทำให้มีปัญหาในการดัดแปลงใช้			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นายอนิรุต สงเคราะห์
วัน เดือน ปีเกิด	16 กุมภาพันธ์ 2515
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	21 หมู่ 7 ถนนสุวินทวงศ์ ตำบลบ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
สถานที่ทำงาน	ศูนย์วิจัยและพัฒนาธาตุหายาก สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ ตำบลคลองห้า อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์
ประวัติการศึกษา	- ปีการศึกษา 2532 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) จาก โรงเรียนปราจิณราษฎรอำรุง จังหวัดปราจีนบุรี - ปีการศึกษา 2534 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา-หันตรา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา - ปีการศึกษา 2537 สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตรบัณฑิต (สัตวศาสตร์) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณะเกษตรศาสตร์-บางพระ จังหวัดชลบุรี - ปีการศึกษา 2542 สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร - ปีการศึกษา 2543 สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ครุศาสตร์เกษตร) จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้